

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W POZNANIU**

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU**

NADLEŚNICTWA OBORNIKI

NA OKRES 01.01.2012 r. - 31.12.2021 r.

*Należyte opracowanie prognozy
pod względem technicznym
stwierdzam*

Poznań 2012

BIURO URZĄDZANIA LASU I GEODEZJI LEŚNEJ ODDZIAŁ W POZNANIU

Autor
mgr inż. Tomasz Adamski

Nadzór
mgr inż. Zbigniew Cykowiak

Poznań 2012

Spis treści

1. WSTĘP	7
2. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	8
3. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I SYMBOLI	13
3.1 SKRÓTY I SYMBOLE ZASTOSOWANE W TEKŚCIE	13
3.2 SYMBOLE GATUNKÓW DRZEW.....	14
3.3 TYPY SIEDLISKOWE LASU	14
3.4 SŁOWNIK TERMINÓW LEŚNYCH	15
4. UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W PROCESIE TWORZENIA PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU	18
5. INFORMACJE OGÓLNE	19
5.1 PODSTAWA PRAWNA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	19
5.2 ZAKRES DOKUMENTU	21
5.3 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	21
5.4 ZAWARTOŚĆ PLANU URZĄDZENIA LASU	22
5.5 GŁÓWNE CELE P.U.L. NADLEŚNICTWA OBIORNIKI	25
5.6 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PLANU URZĄDZENIA LASU.....	25
5.7 POWIĄZANIA PLANU URZĄDZENIA LASU Z INNYMI DOKUMENTAMI, W TYM DOKUMENTAMI, DLA KTÓRYCH ZOSTAŁY SPORZĄDZONE STRATEGICZNE OCENY	28
5.8 METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZENIA	29
5.9 INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	30
6. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	31
6.1 POŁOŻENIE ORAZ OGÓLNY STAN ŚRODOWISKA NADLEŚNICTWA OBIORNIKI	31
6.2 CHARAKTERYSTYKA DRZEWOSTANÓW I EKOLOGICZNA OCENA STANU LASU.....	34
6.3 WALORY PRZYRODNICZE WYNIKAJĄCE Z OGÓLNEGO STANU ŚRODOWISKA I STRUKTURY DRZEWOSTANÓW.....	38
6.4 WALORY KULTUROWE.....	41
6.5 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM	42
6.5.1 Rezerваты przyrody.....	42
6.5.2 Obszary chronionego krajobrazu	45
6.5.3 Pomniki przyrody.....	47
6.5.4 Ochrona gatunkowa.....	47
6.5.5 Obszary Natura 2000.....	48
6.7 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY PRZYRODY ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PLANU URZĄDZENIA LASU DLA NADLEŚNICTWA OBIORNIKI	63
6.8 POTENCJALNE SKUTKI BRAKU REALIZACJI PLANU URZĄDZENIA LASU	69
7. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000.. 71	
7.1 ANALIZA ODDZIAŁYWANIA PLANU POD KĄTEM PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO	71
7.2 ODDZIAŁYWANIE NA RÓZNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ	71
7.3 ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI	72
7.4 ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA, W SZCZEGÓLNOŚCI NA GATUNKI CHRONIONE	73
7.4.1 Rośliny.....	73
7.4.2 Zwierzęta	74
7.5 ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ	86
7.6 ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE	86
7.7 ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI	86
7.8 ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ.....	87
7.9 ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT	87
7.10 ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE	87
7.11 ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ	88
7.12 ZESTAWIENIE ZBIORCZE WPŁYWU PLANU URZĄDZENIA LASU NA ŚRODOWISKO.....	89
7.13 PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA ZABIEGÓW PLANU URZĄDZENIA LASU NA CELE OCHRONY REZERWATÓW PRZYRODY	91
7.13.1 Rezerwat „Dołęga”	91

7.13.2 Rezerwat „Promenada”.....	91
7.13.3 Rezerwat „Świetlista Dąbrowa”.....	91
7.13.4 Rezerwat „Słonawy”.....	92
7.13.5 Rezerwat „Wełna”.....	93
7.14 PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA ZABIEGÓW PLANU URZĄDZENIA LASU NA CELE OCHRONY OBSZARÓW CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	93
7.15 PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA PLANU URZĄDZENIA LASU NA OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW:	94
7.15.1 „Dolina Samicy”.....	94
7.15.2 „Puszcza Notecka”.....	97
7.16 PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA PLANU URZĄDZENIA LASU NA SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK	115
7.16.1 PLH300003 „Dąbrowy Obrzyckie”.....	118
7.16.2 PLH300016 „Bagno Chlebowo”.....	127
7.16.3 PLH300037 „Kiszewo”.....	128
7.16.4 PLH300043 „Dolina Wełny”.....	130
7.17 SIEDLISKA PRZYRODNICZE W NADLEŚNICTWIE OBORNIKI POZA SPECJALNYMI OBSZARAMI OCHRONY SIEDLISK.....	141
7.18 PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000	150
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W PLANIE ORAZ ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZENIE JEGO NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	151
9. WYKONAWCY PRAC.....	155
10. LITERATURA I MATERIAŁY POMOCNICZE	156
11. ZAŁĄCZNIKI	160

1. Wstęp

Od paru lat panuje w Polsce trend zmieniający ogólne spojrzenie na las i jego zasoby. Dzieje się to poprzez rosnące zainteresowanie powszechną ochroną przyrody oraz przede wszystkim wprowadzeniem w Polsce sieci Natura 2000. Obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów dotyczących leśnictwa został wprowadzony po raz pierwszy ustawą z dn. 27.04.2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62 poz.627). Ponadto w momencie wstąpienia Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. zaczęło obowiązywać prawo wspólnotowe, w tym dyrektywa 2001/42/WE „w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko” ustanawiająca strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko m.in. dla dokumentów dotyczących leśnictwa. Kontynuacją zapisów „Prawa ochrony środowiska” i pełnym przekładem dyrektywy 2001/42/WE w zakresie strategicznej oceny oddziaływania danego projektu na środowisko są uregulowania prawne zawarte w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Gospodarka leśna w Polsce oparta jest na wytycznych zawartych w planie urządzenia lasu (ustawa o lasach, 1991). Wszelkie zabiegi, czyli wytyczne planu przeprowadzane w lasach mogą w mniejszym lub większym stopniu wpływać na środowisko. Zgodnie z ustawą OOS organy opracowujące projekty wymienione w art. 46 tej ustawy, są zobligowane do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania danego projektu na środowisko. Jednym z jej elementów jest opracowanie dokumentu – prognozy oddziaływania na środowisko. Ustawa ta zobowiązuje zatem Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe do posiadania dokumentu strategicznej oceny oddziaływania planu dla danego nadleśnictwa, dla którego wykonano p.u.l.

Niniejsze opracowanie sporządzono dla projektu planu urządzenia lasu wykonanego w ramach V rewizji dla Nadleśnictwa Oborniki na okres 1.01.2012 r. - 31.12.2021 r.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawą prawną niniejszej prognozy jest Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 ze zm.). Przy sporządzaniu prognozy wzięto pod uwagę m.in. zapisy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.). Zakres i treść prognozy wynika bezpośrednio z art. 51 pierwszej ustawy.

Celem prognozy jest określenie wpływu zaprojektowanych w planie urządzenia lasu zabiegów na środowisko, obszary Natura 2000 oraz inne obszary chronione leżące w zasięgu działania nadleśnictwa.

Dane potrzebne do sporządzenia niniejszej prognozy zaczerpnięto głównie z następujących źródeł:

- Powszechna inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, przeprowadzona przez Nadleśnictwo Oborniki w 2007 r. oraz wyniki weryfikacji niektórych siedlisk przyrodniczych w roku 2010 (BULiGL Poznań);
- wynikach waloryzacji siedlisk i gatunków Nadleśnictwa Oborniki w roku 2007 oraz obszarów „Puszcza Notecka”, „Bagno Chlebowo” i „Dolina Samicy” (BULiGL 2007);
- „Inwentaryzacja ornitologiczna obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 PLB300015 Puszcza Notecka” (BULiGL 2010);
- Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000 (określają szczegółowo przedmioty ochrony obszarów Natura 2000);
- projekt planu zadań ochronnych obszaru specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 – PLH30003 „Dąbrowy Obrzyckie”;
- Opracowania glebowo-siedliskowe dla Nadleśnictwa Oborniki (2002) i Durowo (1999).

Do analizy wpływu planu na poszczególne elementy środowiska oraz przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 użyto metody macierzowej. Polega ona na „przetłumaczeniu” wartości liczbowych, przedstawionych w postaci tabel, na konkretny wpływ poszczególnych wskazań gospodarczych, na siedliska przyrodnicze oraz poszczególne gatunki.

Plan urządzenia lasu składa się z następujących elementów:

- elaborat – zawierający opis stanu lasu, analizę gospodarki w minionym okresie, oraz opis i zestawienie zadań wynikających z p.u.l;
- program ochrony przyrody – zawierający opis stanu przyrody;

- opis taksacyjny lasu – zawierający szczegółową inwentaryzację stanu lasu wraz z projektowanymi zabiegami gospodarczymi;
- materiały kartograficzne.

Projekt planu urządzenia lasu podlega zatwierdzeniu przez Ministra Środowiska.

Konieczność sporządzenia planu urządzenia lasu wynika z Ustawy o lasach (z dnia 28 września 1991 r.). Sporządza się go dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat. Działanie nadleśnictw w oparciu o plany urządzenia lasu ma służyć prowadzeniu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Elementy planu, które mogą wywierać najsilniejszy wpływ na środowisko to przyjęte w nim składy gatunkowe odnowień oraz zaprojektowane zabiegi: rębnie zupełne, cięcia pielęgnacyjne, odnowienia lasu oraz zalesienia.

Oceny tych zabiegów dokonano z pełną świadomością przyjętych metod przeprowadzonych inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i uproszczeń, które zostały w nich zastosowane. Dlatego w przypadku występowania mikrosiedlisk zasadne jest stosowanie składu gatunkowego nowo zakładanych upraw zgodnych z występującymi rzeczywistymi siedliskami.

Jako metody analizy skutków realizacji zapisów planu urządzenia lasu zaproponowano dziesięcioletnie terminy raportowania przez RDLP Poznań do RDOŚ. W raportach zawarte będą dane dla siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000 na temat powierzchni lasów wg składów gatunkowych, pozyskania drewna, powierzchni gruntów zalesionych.

W prognozie przeanalizowano możliwość transgranicznego oddziaływania zapisów planu. Ustalono, że ze względu na położenie Nadleśnictwa Oborniki oddziaływanie transgraniczne nie zachodzi.

W części ogólnej prognozy opisano stan środowiska z terenu nadleśnictwa. Omówiono klimat, wody, szatę leśną i drzewostany. Szerzej opisano wyniki inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i gatunków programu Natura 2000 przeprowadzonej przez Nadleśnictwo Oborniki w 2007 r. i BULiGL oddział w Poznaniu w 2010 r. Ich wynikiem było stwierdzenie występowania w Nadleśnictwie ośmiu typów leśnych siedlisk przyrodniczych oraz sześciu nieleśnych.

W dalszej części omówiono stan środowiska w obszarach chronionych położonych w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa. Przedstawiono walory przyrodnicze rezerwatów: „Dołęga”, „Promenada”, „Świetlista Dąbrowa”, „Słonawy” i „Wełna”, obszarów chronionego krajobrazu: „Dolina Samicy Kierskiej w gminie Suchy Las”, „Dolina Wełny i Rynna

Gołaniecko-Wągrowiecka” i „Puszcza Notecka”. Ogólnie opisano pomniki przyrody z terenu nadleśnictwa.

Przedstawiono cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 z terenu działania Nadleśnictwa – obszarów ochrony ptaków – PLB300013 „Dolina Samicy” i PLB300015 „Puszcza Notecka” oraz 4 obszary ochrony siedlisk (OZW) – PLH300003 „Dąbrowy Obrzyckie”, PLH300016 „Bagno Chlebowo”, PLH300037 „Kiszewo”, PLH300043 „Dolina Wełny”. Zamieszczono dokładną lokalizację gatunków i siedlisk przyrodniczych wymienionych w SDF-ach obszarów.

W prognozie określono potencjalne miejsca konfliktu między wymogami ochrony przyrody, a zawartością planu urządzenia lasu. Niezgodności mogą dotyczyć tu w szczególności składów gatunkowych przyjętych w elaboracie a składów siedlisk przyrodniczych, stosowania rębni zupełnej a zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, problem braku określenia terminów niektórych zabiegów w planie a ochrona ptaków (ryzyko wykonywania zabiegów w okresie lęgowym), wymogi ochrony lasu a konieczność pozostawiania martwego drewna w lesie.

Ogólnie omówiono problemy ochrony przyrody w Nadleśnictwie mogące mieć znaczenie dla realizacji planu urządzenia lasu. Chodzi tu głównie o wahania poziomu wód gruntowych i zalewowych, stan zanieczyszczenia wód i powietrza, zagrożenie pożarowe lasów, niedostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do siedlisk przyrodniczych, zagrożenia powodowane przez „szkodliwe” gatunki owadów i grzybów.

Prognoza omawia też skutki braku zrealizowania zapisów planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Oborniki. Wskazuje się tu przede wszystkim na konieczność prowadzenia gospodarki leśnej w oparciu o plany urządzenia lasu (obowiązek ustawowy). Brak realizacji planu spowodowałaby zaburzenie cyklu produkcji drewna, co miałyby niekorzystne skutki społeczne i ekonomiczne. Inne najważniejsze skutki braku realizacji planu to zwiększenie zagrożenia pożarowego lasów, wydłużenie okresu przebudowy składu gatunkowego drzewostanów niezgodnych z typem siedliskowym lasu, przyspieszenie inwazji gatunków obcych geograficznie, deprecjacja surowca drzewnego, pogorszenie warunków rozwoju młodego pokolenia niektórych gatunków drzew (m.in. na wytypowanych leśnych siedliskach przyrodniczych).

W dalszej części prognozy przeprowadzono szczegółową analizę wpływu planu na środowisko i obszary Natura 2000. W projekcie planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Oborniki brak zapisów, których realizacja może mieć znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko (wg Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko).

W prognozie przeanalizowano wpływ planu na różnorodność biologiczną, ludzi, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra kultury materialnej. Nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania planu urządzenia lasu na wymienione elementy środowiska. Stwierdzono, że w niektórych przypadkach wpływ ten może być pozytywny.

Przeanalizowano także wpływ planu na cenne (w tym chronione) gatunki roślin i zwierząt. Szczegółowej analizie poddano gatunki, w przypadku których znana jest dokładna lokalizacja stanowisk (w tym także te, których stanowiska stwierdzono poza obszarami ochrony siedlisk w trakcie inwentaryzacji 2007). Pozostałe omówiono ogólnie. Także w tym przypadku nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania planu.

Przeanalizowano również wpływ zabiegów zaprojektowanych w planie na cele ochrony wymienionych wcześniej rezerwatów i obszarów chronionego krajobrazu. Nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania planu na wymienione obszary chronione.

W dalszej części prognozy poddano analizie wpływ zapisów planu na obszary Natura 2000. Opisano wpływ zaplanowanych zabiegów na ptaki i ich siedliska będące przedmiotami ochrony w obszarach „Dolina Samicy” i „Puszcza Notecka” oraz pozostałe gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa. Nie stwierdzono znaczącego oddziaływania planu na ptaki chronione w tych obszarach, choć wskazano zabiegi, których wykonanie może w pewnym stopniu niekorzystnie oddziaływać (zwłaszcza przy wyprowadzaniu lęgów).

Szczegółowej analizie poddano wpływ planu na siedliska przyrodnicze znajdujące się w granicach obszarów ochrony siedlisk na gruntach Nadleśnictwa Oborniki – „Dąbrowy Obrzyckie”, „Bagno Chlebowo”, „Kiszewo” i „Dolina Wełny”. Także w tych obszarach nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania zapisów planu. Wymieniono jednak zabiegi, których wykonanie może mieć pewien niekorzystny wpływ na siedliska i wskazano te, z których można zrezygnować. W prognozie szczegółowo opisano oddziaływanie planu na populację oraz aktualne i potencjalne siedliska gatunków chronionych w obszarach: „Bagno Chlebowo”, „Kiszewo” i „Dolina Wełny” – nocka dużego, wydry, bobra, piskorza, kozy, głowacza białołetwego, kumaka nizinnego, trzepli zielonej, zalotki większej i skójki gruboskorupowej. Nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania na gatunki tych zwierząt.

Dokładnie omówiono też wpływ zabiegów zaprojektowanych w planie na siedliska naturalne znajdujące się na gruntach administrowanych przez Nadleśnictwo poza obszarami ochrony siedlisk programu Natura 2000. Także tutaj nie stwierdzono znacząco negatywnego

oddziaływania planu. Opisano zabiegi, które mogą mieć niekorzystny wpływ na siedliska i wskazano te, z których można zrezygnować.

Analizie poddano też wpływ zabiegów planu urządzenia lasu na integralność obszarów Natura 2000. Stwierdzono, że w planie brak zabiegów mogących naruszać ten element ochrony.

W końcowej części prognozy omówiono przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań planu na środowisko oraz rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w planie. W żadnej z przeprowadzonych analiz nie stwierdzono znacząco negatywnego oddziaływania planu urządzenia lasu. Jednak w niektórych przypadkach zaprojektowane w planie zabiegi mogą wywierać niekorzystny wpływ na gatunki i siedliska uznane za cenne na terenie Nadleśnictwa Oborniki. W takich sytuacjach podano szereg rozwiązań, które mogą negatywny wpływ zminimalizować np.:

- wykonanie zabiegów, które mogą niekorzystnie wpływać na stanowiska ptaków poza ich okresem lęgowym,
- w czasie cięć rębnych i pielęgnacyjnych pozostawianie drzew dziuplastych na zrębach i w drzewostanie,
- tworzenie ostoi ksylobiontów i rezygnacja z planowanych cięć w miejscach, gdzie występują najlepiej ukształtowane siedliska przyrodnicze lub stanowiska lęgowe ptaków wymagające szczególnej ochrony,
- pozostawianie ochronnych pasów drzewostanu na granicy zrębu pomiędzy lasem a innymi kategoriami gruntów nieleśnych (wody, bagna),
- w przypadku rębni zaplanowanych w miejscach występowania siedlisk przyrodniczych pozostawianie w miarę możliwości drugich pięter złożonych z gatunków właściwych dla siedliska, pozostawianie dużych grup starych drzew na zrębach,
- w przypadku cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach mieszanych propagowanie gatunków liściastych (szczególnie dębów i grabów) kosztem sosny i neofitów (Ak, Dbc, i inne).

3. Wykaz stosowanych skrótów i symboli

3.1 Skróty i symbole zastosowane w tekście

BULiGL – Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej

CP – czyszczenie późne

CW – czyszczenie wczesne

DP – Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa

DS – Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

D-stan – drzewostan

GTD – gospodarczy typ drzewostanu

IUL – Instrukcja Urządzania Lasu

KDO – klasa do odnowienia

KO – klasa odnowienia

KTG – Komisja Techniczno-Gospodarcza

L-ctwo – leśnictwo

mjs. – miejscami

N-ctwo – nadleśnictwo

ODN – odnowienie

OOS – ocena oddziaływania na środowisko

OChK – obszar chronionego krajobrazu

OSO – obszar specjalnej ochrony

OZW – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty

PGL LP – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe

PIEL – pielęgnacja

POP – program ochrony przyrody

PEP – Polityka Ekologiczna Państwa

p.u.l. (plan u.l.) – plan urządzenia lasu

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

ustawa OOS – Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

TP – trzebież późna

TSL – typ siedliskowy lasu

TW – trzebież wczesna

3.2 Symbole gatunków drzew

Ak – robinia akacjowa

Bk – buk zwyczajny

Brz – brzoza

Brz – brzoza brodawkowata

Brz.o – brzoza omszona

Bst – wiąz górski (brzost)

Czm – czeremcha zwyczajna

Db – dąb

Dbc – dąb czerwony

Db.s – dąb szypułkowy

Db.b – dąb bezszypułkowy

Gb – grab

Jb – jabłoń płonka

Kl – klon zwyczajny

Klp – klon polny

Lp – lipa drobnolistna

Ol – olsza czarna

Os – topola osika

Js – jesion wyniosły

Jw – klon jawor

So – sosna zwyczajna

Św – świerk pospolity

Tp – topola biała

Wz – wiąz polny

Wzs – wiąz szypułkowy

3.3 Typy siedliskowe lasu

Bs – bór suchy

Bśw – bór świeży

BMśw – bór mieszany świeży

BMw – bór miesznym wilgotny

LMśw – las mieszany świeży

LMw – las mieszany wilgotny

LMb – las mieszany bagienny
Lśw – las świeży
Lw – las wilgotny
Ol – ols
OlJ (Lłb) – ols jesionowy (las łęgowy bagienny)
Lł – las łęgowy

3.4 Słownik terminów leśnych

Czyszczenia późne – zabiegi pielęgnacyjne prowadzone w młodych drzewostanach po osiągnięciu przez nie zwarcia i zróżnicowaniu pozycji biosocjalnych drzew, mają charakter selekcji negatywnej. Celem czyszczeń późnych jest rozluźnienie drzewostanu i usunięcie drzew niepożądanych w drzewostanie (drzewa wadliwe, rozpieracze), w trakcie czyszczeń późnych następuje pierwsze pozyskanie drewna z drzewostanu.

Czyszczenia wczesne – zabiegi pielęgnacyjne prowadzone w młodych drzewostanach zwykle przed osiągnięciem przez nie zwarcia. Głównym celem czyszczeń wczesnych jest regulacja składu gatunkowego drzewostanu i usunięcie drzew wadliwych. Dokonuje się wtedy selekcji negatywnej polegającej na usuwaniu drzew niepożądanych w drzewostanie.

Gospodarczy typ drzewostanu (GTD)– pożądany pod względem gospodarczym docelowy skład gatunkowy, dostosowany do rozpoznanej zdolności produkcyjnej siedliska. Przy jego ustalaniu bierze się pod uwagę typ siedliskowy lasu oraz przynależność do krainy i dzielnic przyrodniczo-leśnej (Kukuła i in. 1997).

Gospodarstwa – w ramach obrębu leśnego tworzy się, dla celów planowania urzędniowego, jednostki regulacyjne nazywane gospodarstwami. Gospodarstwa tworzy się na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy, a także przyjętych celów gospodarowania (z uwzględnieniem możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych).

Gospodarstwo specjalne – zalicza się tu drzewostany pełniące funkcje specyficzne, niezależnie od głównego podziału gospodarczego. Są to np.: rezerwaty przyrody wraz z otulinami, projektowane rezerwaty przyrody, wyłączone powierzchnie badawcze i doświadczalne, lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody (w tym na siedliskach łęgowych i bagiennych), wyłączone drzewostany nasienne oraz drzewostany zachowawcze, lasy stanowiące ostoje zwierząt objętych ochroną gatunkową.

Gospodarstwo przebudowy – zalicza się tu drzewostany zakwalifikowane do przebudowy (ale bez drzewostanów zaliczonych do gospodarstwa specjalnego), projektując w nich rozpoczęcie procesu odnowienia odpowiednimi rębniami.

KDO – klasa do odnowienia – drzewostan użytkowany w ubiegłym dziesięcioleciu rębnią częściową lub gniazdową, w którym powierzchnia odnowiona stanowi mniej niż 50% powierzchni manipulacyjnej (powierzchni działki zrębowej) lub mniej niż 30% w wypadku rębni gniazdowej i w którym nadal przewiduje się stosować (w nadchodzącym 10-leciu) ten sam sposób użytkowania (odnowienia).

KO – klasa odnowienia – drzewostany z reguły rębne i przeszłorębne, podlegające równocześnie użytkowaniu i odnowieniu pod osłoną, w których co najmniej 50% powierzchni, a w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi i stopniowymi – co najmniej 30% powierzchni, zostało odnowione (naturalnie lub sztucznie) gatunkami głównymi o pełnej przydatności hodowlanej i które nadal wymagają stosowania rębni złożonych ze względu na konieczność odślaniania (po upływie określonego czasu) młodego pokolenia dla zapewnienia mu właściwych warunków rozwojowych. Do drzewostanów w klasie odnowienia mogą być zaliczane także drzewostany bliskorębne i młodszych klas wieku o niskim zadrzewieniu, przedplonowe lub położone w strefach uszkodzeń, wymagające przebudowy rębniami złożonymi, w których jednocześnie występuje młode (nowe) pokolenie lasu dostosowane do lokalnych warunków, o pełnej przydatności hodowlanej (odnowienie sztuczne lub naturalne), wykazujące co najmniej 50% pokrycia powierzchni wydzielenia, a w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi i stopniowymi – co najmniej 30% pokrycia (Więcko 1996).

Klasy wieku – w leśnictwie wiek drzewostanu zestawia się w klasy obejmujące okresy dwudziestoletnie i zapisywane cyframi rzymskimi (I, II, III itd.). Klasy od I do V dzieli się dodatkowo na 10 letnie podklasy wieku, oznaczając je w ramach klasy, literami: a, b.(np. Ia, IIa, itp.) (Instrukcja urządzenia lasu z 2003. część 1 „Instrukcja sporządzania planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa” § 32).

Odnowienie – wprowadzanie nowego pokolenia lasu sztucznie lub naturalnie na miejsce dotychczasowych drzewostanów usuniętych w toku użytkowania lub zniszczonych przez kłęski żywiołowe bądź na skutek starości drzewostanu (Więcko 1996).

Pielęgnowanie lasu – polega na harmonijnym godzeniu procesów naturalnych z potrzebami wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. Obejmuje całość czynności gospodarczych związanych z pielęgnowaniem drzewostanu i siedliska, dla utrzymania lub poprawy stabilności mechanicznej drzewostanu i sprawności siedliska, uzyskania wysokiej produkcji surowca drzewnego możliwie najlepszej jakości przy zachowaniu naturalnej różnorodności biologicznej lasu i jego pozaprodukcyjnych funkcji (Zasady hodowli lasu 2003)

Rębnia – zespół czynności mający na celu stopniową przemianę pokoleń w lesie w sposób zapewniający równoczesne usuwanie drzew lub drzewostanów, tworzenie najkorzystniejszych warunków dla zainicjowania i rozwoju nowego pokolenia drzew pożądanych gatunków, kształtowanie odpowiedniej budowy drzewostanu, zapewnienie naturalnej różnorodności biologicznej i trwałości w zmieniających się warunkach środowiska (Zasady hodowli lasu 2003).

Rębnie złożone – wyróżnione ze względu na sposób cięcia, stwarzający różne możliwości osłony odnowienia przez starodrzew. Do rębni złożonych zalicza się rębnie: częściowe, gniazdowe, stopniowe i przerębnowe (Zasady hodowli lasu 2003).

Rębnia zupełna = rębnia całkowita – zalecana dla gatunków światłożądnych – odznacza się jednorazowym usunięciem całego drzewostanu z określonej powierzchni z ewentualnym pozostawieniem nasienników, przestojów lub biogrup drzewostanu rębnego. Na otwartej powierzchni zrębowej w wyniku przeważnie sztucznego odnowienia gatunków światłożądnych powstają przestrzennie rozgraniczone uprawy równowiekowe (Zasady hodowli lasu 2003).

Trzebież późna – zabieg, którego celem jest pielęgnacja drzewostanu, zaś produktem ubocznym jest pozyskiwanie drewna; w trzebieżach późnych pozyskuje się drewno mało-średnio- wielkowymiarowe.

Trzebież wczesna – zabieg, którego celem jest pielęgnacja drzewostanu, zaś produktem ubocznym jest pozyskiwanie drewna; w trzebieżach wczesnych pozyskuje się drewno mało i średniowymiarowe.

Zalesianie – wprowadzanie lasu na grunty nieleśne, dotychczas użytkowane rolniczo lub stanowiące nieużytki czasowe (Więcko 1996).

Zasięg terytorialny nadleśnictwa – umowna granica działania nadleśnictwa. W zasięgu terytorialnym znajdują się zarówno grunty administrowane przez PGL LP, jak i grunty innych form własności, do których p.u.l. się nie odnosi.

4. Udział społeczeństwa w procesie tworzenia projektu planu urządzenia lasu

Potwierdzeniem przeprowadzenia konsultacji społecznych na poszczególnych etapach opracowania projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Oborniki są następujące dokumenty:

- kopie zaproszeń na posiedzenia Komisji Założeń Planu (KZP), Narady Techniczno-Gospodarczej (NTG) i Komisji Projektu Planu (KPP);
- kopie list obecności uczestników posiedzeń KZP, NTG, KPP;
- kopie ogłoszeń w prasie o wyłożeniu projektu planu urządzenia lasu do wglądu w siedzibie Nadleśnictwa;
- kopie wniosków organizacji ekologicznych.

5. Informacje ogólne

5.1 Podstawa prawna prognozy oddziaływania na środowisko

Podstawą prawną opracowania prognozy jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 ze zm.);

Przy sporządzaniu prognozy wzięto pod uwagę zapisy następujących ustaw:

- *Ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach tekst jednolity (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 ze zm.);*
- *Ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych tekst jednolity (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.);*
- *Ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska tekst jednolity (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.);*
- *Ustawę z dnia 30 października 2002 r. Prawo łowieckie tekst jednolity (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.);*
- *Ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tekst jednolity (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.);*
- *Ustawę z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2007 r., Nr 75, poz. 493 ze zm.);*

i rozporządzeń:

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. Nr 14, poz. 81);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1765);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz.1419);*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397);*

- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. Nr 356, poz. 2151);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z 30 kwietnia 2008 r. w sprawie kryteriów oceny występowania szkody w środowisku (Dz. U. Nr 82, poz. 501);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 (Dz. U. Nr 198, poz. 1226).*

Dodatkowo uwzględnia się prawo wspólnotowe:

- *Dyrektywę Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;*
- *Dyrektywę Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków niektórych publicznych i prywatnych przedsięwzięć dla środowiska (znowelizowana Dyrektywą Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r.);*
- *Dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;*
- *Dyrektywę 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny oddziaływania na środowisko pewnych planów i programów;*
- *Dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu.*

oraz prawo międzynarodowe

- *Konwencję o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r.;*
- *Konwencję o ochronie europejskiej dzikiej fauny i flory oraz siedlisk przyrodniczych sporządzona w Bernie dnia 19 października 1979 r.;*

- *Konwencję o ochronie różnorodności biologicznej sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r.*

5.2 Zakres dokumentu

Niniejszy dokument został opracowany przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Poznaniu na podstawie umowy nr 480/2009 z dnia 31.12.2009 r. zawartej z RDLP w Poznaniu. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oborniki będzie obowiązywać w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2021 r. Prognoza oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000 Projektu tego planu obejmuje ten sam okres.

Prognoza oddziaływania na środowisko oparta jest na wytycznych ustawy OOS zawartych w art. 51. pkt. 2.1.

Celem prognozy OOS jest określenie wpływu zaprojektowanych działań na obszary Natura 2000 oraz obszary uwzględnione w POP. Ocena uwzględnia również potencjalne skutki realizacji p.u.l. oraz sposób podejścia do ochrony przyrody.

5.3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania p.u.l. na środowisko jest to dokument powstały w oparciu o kompleksowy zbiór informacji dotyczących obszarów i gatunków chronionych na terenie Nadleśnictwa Oborniki. W celu jak najdokładniejszego opracowania zagadnień związanych z prognozą korzystano z dostępnych materiałów. Wśród najważniejszych znalazły się:

- *Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Oborniki* (zawiera spis gatunków chronionych i cennych roślin i zwierząt na terenie nadleśnictwa);
- *Powszechna inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, przeprowadzona przez Nadleśnictwo Oborniki w 2007 r.* (przeprowadzona na podstawie Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r.) *oraz wyniki weryfikacji niektórych siedlisk przyrodniczych w roku 2010* (BULiGL Poznań);
- *Wyniki waloryzacji siedlisk i gatunków Nadleśnictwa Oborniki w roku 2007 oraz obszarów „Puszcza Notecka”, „Bagno Chlebowo” i „Dolina Samicy”* (BULiGL 2007);
- *„Inwentaryzacja ornitologiczna obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 PLB300015 Puszcza Notecka”* (BULiGL 2010);

- *Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000 (określają szczegółowo przedmioty ochrony obszarów Natura 2000);*
- *Projekt planu zadań ochronnych obszaru specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 – PLH300003 „Dąbrowy Obrzyckie”;*
- *Opracowania glebowo-siedliskowe dla Nadleśnictwa Oborniki (2002) i Durowo (1999).*

Szczegółowość danych dotyczących miejsc występowania gatunków chronionych i cennych na terenie nadleśnictwa, sporządzona podczas inwentaryzacji przeprowadzonej przez PGL LP oraz BULiGL odnosi się do konkretnego miejsca w danym wydzieleniu. Natomiast listy gatunków chronionych zamieszczone w programie ochrony przyrody charakteryzują się mniejszą szczegółowością i ograniczają swoją dokładność do wydzielenia.

Do analizy danych użyto metody macierzowej. Polega ona na „przetłumaczeniu” wartości liczbowych przedstawionych w postaci tabel, na konkretny wpływ poszczególnych wskazań gospodarczych na siedliska przyrodnicze oraz poszczególne gatunki.

5.4 Zawartość planu urządzenia lasu

Strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko wprowadzono m.in. w celu wspierania trwale zrównoważonej gospodarki leśnej prowadzonej w lasach na podstawie Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach. Określone ww. ustawie zasady zobowiązują właścicieli lasów do ich zachowania oraz do szeroko rozumianej ochrony leśnych zasobów. Niniejsza ustawa określa również, że prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej ma odbywać się według p.u.l. lub uproszczonego planu urządzenia lasu, które to dokumenty sporządza się na okres 10 lat (Art. 4.18). Przedmiotem planu urządzenia lasu są lasy w rozumieniu art. 3 ustawy o lasach oraz grunty przeznaczone do zalesienia. W PGL LP plany realizowane są w obrębie nadleśnictw.

Zawartość p.u.l. określa Instrukcja Urządzenia Lasu z 2011 r. W skład p.u.l. wchodzi:

1) Dane inwentaryzacji lasu (część inwentaryzacyjna), do których należą:

- dokumentacja prac siedliskowych;
- opis taksacyjny lasu i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- mapy obrazujące wyniki inwentaryzacji lasu: mapy gospodarcze, mapy gospodarczo-przeładowe leśnictw, mapy przeładowe: drzewostanów, projektowanych cięć rębnych, siedlisk, ochrony lasu, gospodarki łowieckiej, cieków i dróg publicznych, podziału na arkusze map gospodarczych, funkcji lasu oraz mapa sytuacyjna i podziału

administracyjnego, funkcji lasu i zagospodarowania rekreacyjnego oraz ochrony przeciwpożarowej;

- opis ogólny nadleśnictwa zawierający ogólną charakterystykę lasów oraz zestawienia zbiorcze danych inwentaryzacyjnych (elaborat).
- 2) Analiza gospodarki leśnej w minionym okresie gospodarczym, która obejmuje:
- referat nadleśniczego;
 - koreferat wykonawcy projektu planu urządzenia lasu;
 - koreferat inspektora Inspekcji Lasów Państwowych;
 - końcową ocenę dokonaną przez dyrektora RDLP.
- 3) Program ochrony przyrody, który zawiera:
- kompleksowy opis stanu przyrody w nadleśnictwie;
 - zadania z zakresu ochrony przyrody i sposoby realizacji tych zadań;
 - mapę walorów przyrodniczo-kulturowych.
- 4) Część planistyczna, która zawiera:
- podstawy gospodarki przyszłego okresu gospodarczego;
 - wskazania gospodarcze zawarte w opisie taksacyjnym lasu;
 - określenie etatów cięć użytkowania głównego;
 - wykaz projektowanych cięć rębnych wraz z mapą przeglądową cięć;
 - zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego (rębnego i przedrębnego);
 - zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu, w tym zalesień gruntów, odnowienia lasu oraz pielęgnowania upraw i młodników;
 - określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej, z przedstawieniem tych zadań na mapach przeglądowych;
 - określenie kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej, z przedstawieniem tych zadań na mapie przeglądowej;
 - określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji.

Projekt p.u.l. podlega zatwierdzeniu przez Ministra Środowiska. Przedmiotem decyzji zatwierdzającej są:

- opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- analiza gospodarki leśnej w minionym okresie;
- POP;
- określenie zadań gospodarczych (etat miąższościowy użytków głównych, projektowana powierzchnia do zalesień, odnowień i pielęgnacji, zadania dotyczące ochrony lasu, gospodarki łowieckiej oraz infrastruktury technicznej).

Tabela 1. Elementy p.u.l. mogące oddziaływać na środowisko lub obszary Natura 2000

Rodzaj zabiegu lub zapisu w planie	Szczegółowość informacji zapisana w planie urzędzenia lasu	Możliwe negatywne oddziaływania	Opis	Skala (% powierzchni nadleśnictwa)
Zalesianie	Do konkretnego wydzielenia	Znacząco negatywne w przypadku zalesiania siedlisk nieleśnych z załącznika I DS lub innych terenów otwartych wykorzystywanych przez gatunki ptaków będące przedmiotami ochrony w obszarach Natury 2000.	Zalesienia gruntów rolnych zaplanowano na pow. 1,00 ha w oddz. 589g (obr. Kiszewo).	0,005
Odnawianie	Do konkretnego wydzielenia	Negatywne w przypadku stosowania składów gatunkowych zupełnie niezgodnych z typem lasu.	Skład gatunkowy upraw wynika z ustaleń KZP. Odnowienia zaplanowano na powierzchni 2528,02 ha.	13,00
Rębnia I	Do konkretnego wydzielenia	Negatywne w przypadku niektórych gatunków i siedlisk, zwłaszcza sporadycznie występujących na terenie N-ctwa.	Sposób gospodarowania przyjęty ze względu na typ siedliskowy lasu, GTD oraz aktualny skład gatunkowy. Rębnię I zaplanowano na pow. 2301,75 ha.	11,02
Etat cięć użytków głównych (rębnych i przedrębnych)	Dla całego Nadleśnictwa	Negatywne w przypadku przyjęcia etatu znacznie przekraczającego możliwości przyrostowe drzewostanów i w sytuacji, w której pogorszone zostaną struktura i funkcje siedlisk przyrodniczych.	Określa maksymalną, możliwą do pozyskania miąższość drzewostanów w okresie obowiązywania planu.	80,66 ¹
Składy gatunkowe upraw	Do typów siedliskowych lasu w ramach GTD	Negatywne w przypadku stosowania składów gatunkowych niezgodnych z naturalnymi składami gatunkowymi leśnych siedlisk przyrodniczych.	Skład gatunkowy upraw wynika z ustaleń KZP. GTD zapisano w elaboracie. Specjalne składy gatunkowe dla siedlisk przyrodniczych wskazano w programie ochrony przyrody.	-
Zalecenie usuwania drzew zasiedlonych przez szkodniki	Ogólny zapis dotyczący całego nadleśnictwa	Negatywne jeżeli usuwany jest cały posusz (zmniejszenie zasobów martwego drewna) lub usuwane drzewa są miejscem występowania	W planie zapisane są zalecenia wynikające z zapisów Instrukcji ochrony zasobów oraz uregulowań wewnętrznych RDLP w Poznaniu.	66,75 ²

Rodzaj zabiegu lub zapisu w planie	Szczegółowość informacji zapisana w planie urządzenia lasu	Możliwe negatywne oddziaływania	Opis	Skala (% powierzchni nadleśnictwa)
wtórne		cennych gatunków (np. pachnicy i kozioroga).		

¹ – obliczone jako procent sumy powierzchni użytków rębnych i przedrębnych w stosunku do powierzchni leśnej Nadleśnictwa

² – obliczone jako powierzchnia użytków przedrębnych w stosunku do powierzchni leśnej Nadleśnictwa

5.5 Główne cele p.u.l. Nadleśnictwa Obiorniki

Zgodnie z zapisami ustawy OOS „*Prognoza zawiera informacje o (...) głównych celach projektowanego dokumentu*” (art.51.1).

Plan u.l. ma za zadanie wprowadzenie ogólnokrajowych zasad, opracowanych w celach zapewnienia istnienia i prawidłowego funkcjonowania lasów, na poziom lokalny, w postaci średniookresowych celów gospodarowania określanych dla nadleśnictwa.

Główne cele urządzania lasu, na których oparty jest plan u.l. zawarte są w Instrukcji Urządzania Lasu, która jest załącznikiem do Zarządzenia nr 43 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 kwietnia 2003 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu. IUL jest oparta na obowiązujących aktach prawnych oraz stanowi podstawę planowania gospodarowania w lasach. Do głównych założeń (celów) urządzania zalicza się:

- inwentaryzację i ocenę stanu lasu, w tym gleb, siedlisk i drzewostanów;
- rozpoznanie walorów przyrodniczych;
- określenie i podział lasu wg pełnionych funkcji;
- projektowanie zabiegów gospodarczych dostosowanych do wieku, struktury i składu gatunkowego;
- określenie stopnia uszkodzenia drzewostanów oraz zadań z zakresu hodowli, ochrony i gospodarki łowieckiej;
- ustalenie etatów cięć użytkowania rębego i przedrębego.

5.6 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu

Przy sporządzaniu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oborniki oraz w późniejszej analizie wyznaczonych zadań, czyli w ocenie oddziaływania p.u.l. na środowisko, wzięto pod uwagę obok prawa krajowego, dokumenty o znaczeniu międzynarodowym.

Obowiązujące konwencje i dyrektywy mają obecnie ogromne znaczenie w niemal każdej dziedzinie gospodarki, jednak największe odzwierciedlenie znajdują w dziedzinach bezpośrednio związanych z przyrodą, m.in. w leśnictwie.

Cele dotyczące ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia p.u.l. znajdują się m.in. w przedstawionych niżej dokumentach.

Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016 (Uchwała Sejmu RP z dnia 22 maja 2009r. – M.P. z 2009 r. Nr 34, poz. 501).

Jest to dokument określający zadania świadomej i zaplanowanej działalności państwa, mającej na celu racjonalne korzystanie z zasobów i walorów środowiska przyrodniczego. Ochrona i umiejętne kształtowanie zasobów zależą od szeroko rozumianej wiedzy teoretycznej i praktycznej. Zgodnie z założeniami PEP nadrzędnym celem dotyczącym lasów w Polsce jest zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów, kompleksowa ochrona ekosystemów leśnych oraz wprowadzanie bezpiecznych technologii prac w lesie.

Polityka leśna państwa z 1997 r.

„Nadrzędnym celem polityki leśnej jest wyznaczenie kompleksu działań kształtujących stosunek człowieka do lasu, zmierzających do zachowania, w zmieniającej się rzeczywistości przyrodniczej i społeczno-gospodarczej, warunków do trwałej w nieograniczonej perspektywie czasowej wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności i ochrony oraz roli w kształtowaniu środowiska przyrodniczego zgodnie z obecnymi i przyszłymi oczekiwaniami społeczeństwa” (III, 1.).

Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa z 2004r.

Zatwierdzony przez ministra środowiska dnia 19 marca 2004 roku.

Krajowy program zwiększania lesistości.

Zakłada zwiększenie lesistości kraju do 30% w 2020 roku i 33% w połowie XXI wieku.

Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa).

Dyrektywa stanowi jedną z podstaw europejskiego programu ochrony przyrody – Natura 2000. Określa ważne, w skali europejskiej, gatunki roślin i zwierząt oraz typy siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których kraje członkowskie zobowiązane są powołać obszary Natura 2000. Dyrektywa jest wiążąca dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej, które muszą wprowadzić jej postanowienia do prawa krajowego.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

Podstawowymi celem DP jest ochrona przed wyginięciem populacji ptaków występujących w stanie dzikim na terenie Unii Europejskiej. Drugim celem dyrektywy jest prawne uregulowanie zasad handlu i odłowu ptaków oraz przeciwdziałanie bezprawnemu zabijaniu ptaków.

Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r. (Konwencja Ramsarska)

Ochrona obszarów wodno-błotnych wprowadzana jest głównie ze względu na ochronę środowiska życia zamieszkującego te tereny ptactwa wodnego.

Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, sporządzona w Paryżu dnia 16 listopada 1972 roku

Konwencja ta jest podstawowym instrumentem, kształtującym politykę poszczególnych państw w zakresie dziedzictwa kulturowego.

Konwencja o ochronie gatunków wędrownych dzikich zwierząt, sporządzona w Bonn dnia 29 czerwca 1979 roku (Konwencja Bońska)

Celem konwencji jest ochrona dzikich zwierząt migrujących, stanowiących niezastąpiony element środowiska naturalnego.

Konwencja o ochronie europejskiej dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych sporządzona w Bernie dnia 19 października 1979 r. (Konwencja Berneńska)

Dotyczy ochrony gatunków zagrożonych i ginących oraz rzadkich siedlisk przyrodniczych, zwłaszcza na terenie Wspólnoty Europejskiej.

Konwencja o ochronie różnorodności biologicznej sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Konwencja z Rio)

W świetle tego dokumentu, działalność związana z ochroną bioróżnorodności oraz jej zrównoważonym użytkowaniem ściśle się ze sobą łączy i uzupełnia. Konieczność korzystania z zasobów niesie za sobą potrzebę ich ochrony. Konwencja wprowadza pojęcia: zrównoważonego leśnictwa i rolnictwa, zrównoważonej eksploatacji zasobów przyrody oraz pojęcie ekorozwoju.

Sposoby realizacji celów ochrony środowiska zawartych w wyżej wymienionych dokumentach to m.in.:

- przyjęcie etatów użytkowania przedrębego i rębego na poziomie zabezpieczającym zasadę trwałości i wielofunkcyjności lasu;

- realizację zasady kompleksowej ochrony ekosystemów leśnych poprzez wyróżnienie i uwzględnienie pełniących przez nie funkcji ochronnych, optymalne dostosowanie wieków rębności poszczególnych gatunków drzew do istniejących warunków przyrodniczych oraz pełniących funkcji produkcyjnych i ochronnych;
- wyłączenie z użytkowania rezerwatów przyrody, cennych kompleksów leśnych, siedlisk leśnych o wysokim stopniu naturalności (stan A), drzewostanów na siedliskach bagiennych i suchych;
- możliwość stosowania skład gatunkowych upraw dostosowanych do naturalnych składów gatunkowych siedlisk leśnych;
- możliwość unaturalniania drzewostanów antropogenicznie zniekształconych poprzez utworzenie gospodarstwa przebudowy;
- respektowanie konieczności ochrony strefowej chronionych gatunków ptaków zgodnie w zaleceniem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- wyłączenie z gospodarczego użytkowania fragmentów drzewostanów ze stanowiskami chronionych i rzadkich gatunków roślin, wyznaczanie refugium wokół stanowisk występowania chronionych gatunków owadów, wyznaczanie ostoi ksylobiontów;
- stosowanie zasad proekologicznego, bezpiecznych sposobów użytkowania lasu (biooleje, okresowe szkolenia, bezpieczne technologie, wyznaczanie szlaków zrywkowych);
- realizacja działań w zakresie szeroko pojętej edukacji leśnej społeczeństwa, w tym opracowywanie Programów ochrony przyrody i Prognoz oddziaływania planu u.l. na środowisko.

5.7 Powiązania planu urządzenia lasu z innymi dokumentami, w tym dokumentami, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny

Zapisy planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oborniki uwzględniają wytyczne zawarte w dokumentach planistycznych opracowanych dla tego obszaru. Wśród najważniejszych znajdują się:

- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Obornickiego na lata 2005-2006 z przedłużonym okresem programowania do 2013 roku (luty 2005);

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Oborniki (2011)
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Szamotulskiego (grudzień 2003 r.);
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ryczywół na lata 2007-2020 (2007);
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019.
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020.

5.8 Metody analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia

Możliwość oceny realizacji planu urządzenia lasu w odniesieniu do przedsięwzięć mających wpływ na stan środowiska powinien zapewnić w szczególności monitoring następujących wskaźników i zjawisk:

- Procentowe zaawansowanie wykonania zadań gospodarczych i ochronnych w obszarach Natura 2000 w okresie realizacji planu urządzenia lasu;
- Zgodność składów gatunkowych drzewostanów (w tym nowozakładanych upraw) z potencjalnym typem lasu na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natury 2000;
- Struktura uwilgotnienia hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych (monitoring na stałych powierzchniach);
- Występowanie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie;
- Występowanie drewna martwego stojącego i leżącego na terenie siedlisk przyrodniczych;
- Powierzchnia uznanych odnowień naturalnych w obrębie siedlisk przyrodniczych w obszarach Natura 2000;
- Udział powierzchniowy starodrzewi (drzewostanów V, VI, VII, VIII i starszych klas wieku) na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000;
- Stan wykształcenia i zachowania siedlisk przyrodniczych (np. według kryteriów inwentaryzacji z lat 2006-2007: kategorie A, B, C);
- Stan oraz ilość przedmiotów ochrony na terenie nadleśnictwa, według Ustawy o ochronie przyrody;
- Przeciętny wiek drzewostanów w nadleśnictwie, obrębach leśnych oraz obszarach Natura 2000;

- Powierzchnia lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków w obszarach Natura 2000;
- Pozyskanie drewna według gatunków i kategorii użytkowania dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków w obszarach Natura 2000 w wymiarze powierzchniowym i miąższościowym;
- Zestawienie gruntów zalesionych według siedlisk przyrodniczych.

Dotychczas niewielka część z przedstawionej wyżej listy zadań podlegała weryfikacji i ocenie podczas wykonywanych przez Inspekcję LP okresowych kontrolach działalności nadleśnictw. Do części z ww. zagadnień w różnym, często niewielkim zakresie, ustosunkowuje się również nadleśniczy w Ocenie gospodarki przeszłej sporządzanej podczas kolejnych rewizji planu urządzenia lasu. Do czasu wypracowania szczegółowych zasad monitoringu realizacji działań gospodarczych zawartych w p.u.l. wydaje się za celowe kontynuowanie działań kontrolnych dwukrotnie, w okresach 5 letnich: po 5 roku, w ramach kontroli bieżącej i podczas kontroli kompleksowej przeprowadzonej w ostatnim (10) roku obowiązywania p.u.l. Cykl kontroli powinien być zbieżny z kontrolą kompleksową. Podczas działań kontrolnych należy w większym niż dotychczas zakresie korzystać z doświadczeń pracowników Zespołów Ochrony Lasu oraz BULiGL – poprzez wykonywanie profesjonalnych nadzorów autorskich.

5.9 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Ze względu na położenie Nadleśnictwa Oborniki (ok. 220 km w linii prostej od najbliższej granicy państwa) nie przewiduje się sytuacji, w których mogłoby wystąpić oddziaływanie transgraniczne.

6. Opis, analiza i ocena stanu środowiska

6.1 Położenie oraz ogólny stan środowiska Nadleśnictwa Oborniki

Nadleśnictwo Oborniki jest jednym z 25 nadleśnictw Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu. N-ctwo leży w zasięgu granic jednego województwa, pięciu powiatów, ośmiu gmin i dwóch miast:

Województwo Wielkopolskie: powiat chodzieski – gmina Budzyń; powiat czarnkowsko-trzcianecki – gmina Połajewo; powiat obornicki – miasto Oborniki, gminy: Oborniki, Rogoźno, Ryczywół; powiat poznański – gmina Suchy Las; powiat szamotulski – miasto Obrzycko, gminy: Obrzycko, Szamotuły.

Pod względem regionalizacji przyrodniczo-leśnej (SPHL 2004) Nadleśnictwo znajduje się na terenie Krainy Wielkopolsko-Pomorskiej (III), Dzielnicy Kotliny Gorzowskiej (III.4), Mezoregionie Puszczy Noteckiej (III.4.b) oraz Dzielnicy Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (III.7), Mezoregionie Pojezierza Wielkopolskiego (III.7.b).

Położenie Nadleśnictwa według podziału Polski na regiony fizycznogeograficzne w układzie dziesiętnym (Kondracki 2000) jest następujące:

Obszar – Europa Zachodnia (1-924)

Podobszar – Pozaalpejska Europa Zachodnia (1-924.3)

Prowincja – Niż Środkowoeuropejski (31)

Podprowincja – Pojezierza Południowobałtyckie (314-316)

Makroregion – Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka (315.3)

Mezoregion – Kotlina Gorzowska (315.32)

Makroregion – Pojezierze Wielkopolskie (315.5)

Mezoregion – Pojezierze Poznańskie (315.51)

Mezoregion – Pojezierze Chodzieskie (315.53)

Mezoregion – Pojezierze Gnieźnieńskie (315.54).

Obszar Nadleśnictwa wg podziału Polski na jednostki geobotaniczne J.M. Matuszkiewicza (1993) na podstawie zróżnicowania potencjalnej roślinności naturalnej zaliczono do:

Prowincja – Środkowoeuropejska (Działy A-F)

Podprowincja – Środkowoeuropejska Właściwa (Działy B-F)

Kraina – Notecko-Lubuska (B.1)

Okręg – Borów Noteckich (B.1.2)

Okręg – Chodzieski (B.1.3)

Okręg – Poznański (B.1.6)

Kraina – Środkowowielkopolska (B.2)

Okręg – Pojezierza Gnieźnieńskiego (B.2.1).

Pod względem klimatycznym omawiany obszar wg według A. Wośa (*Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*, 1999) położony jest w XV Środkowowielkopolskim regionie klimatycznym. Klimat obszarów zajmowanych przez N-ctwo należy do strefy klimatu umiarkowanego, gdzie przenikają się wzajemnie wpływy morskie i kontynentalne. Napływają tu masy powietrza polarne, arktyczne i zwrotnikowe z dominacją mas powietrza polarnego. Region Środkowowielkopolski (Woś 1999) wyróżnia na tle sąsiednich regionów klimatycznych dużą liczbą dni z pogodą bardzo ciepłą i jednocześnie pochmurną bez opadu.

Jest to obszar o bardzo małym opadzie rocznym (od 500 do 600 mm). Najwięcej opadów występuje w lipcu (od 170 do 250 mm), a najmniej zimą (ich suma waha się od 80 do 120 mm). Średnia temperatura roku wynosi $+8,0^{\circ}\text{C}$, najwyższa średnia temperatura lipca ($17,6^{\circ}\text{C}$ do $18,0^{\circ}\text{C}$) a najniższa w styczniu (od $-2,8^{\circ}\text{C}$ do $-1,5^{\circ}\text{C}$). Przeważającym kierunkiem wiatrów są wiatry zachodnie, północno- i południowo-zachodnie.

Wybrane, uśrednione dane klimatyczne zarejestrowane na stacji meteorologicznej Poznań (najbliżej terenów Nadleśnictwa położona stacja, w której są zbierane regularne dane dotyczące warunków meteorologicznych) w latach 2002-2011 podano w projektowanym Programie Ochrony Przyrody. Z danych tych wynika, że średnia roczna wieloletnia z ww. okresu dotycząca temperatur średnich wynosiła $+9,4^{\circ}\text{C}$, temperatur minimalnych $+4,6^{\circ}\text{C}$, temperatur maksymalnych $+13,8^{\circ}\text{C}$, opadu 44,37 mm i wilgotności względnej powietrza 74,8 %.

Obszar terytorialny Nadleśnictwa Oborniki został ukształtowany przez procesy zachodzące w okresie zlodowacenia północnopolskiego (głównie fazy pomorskiej i poznańskiej), a także procesów rzeźbotwórczych działających po ustąpieniu lądolodu.

Krajobraz przeważającej części Nadleśnictwa (Kotlina Gorzowska) obejmuje wysokie tarasy glacio-fluwialne, pochylające się ze wschodu na zachód. Charakterystyczną cechą tego regionu są wydmy powstałe w holocenie oraz u schyłku fazy pomorskiej w wyniku transportu i akumulacji wietrznej o wysokości względnej 20-40 m (ponad 90 m n.p.m.). Wydmy są różnego kształtu. We wschodniej części Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej (w zasięgu Nadleśnictwa Oborniki) przeważają wydmy wałowe i paraboliczne. W sąsiedztwie wydym występują na ogół piaski eoliczne. Są drobnoziarniste, dobrze obtoczone, o miąższości kilku metrów. Tereny wydymowe i eoliczne pozbawione są większych cieków i zbiorników wodnych. Południową część Kotliny stanowi odcinek doliny Warty od ujścia Wełny do ujścia

Noteci. Dno doliny zajęte jest przez łąki i lasy łąkowe. Młodsze terasy rzeczne Warty zalewane okresowo, związane są z utworami mad rzecznych.

Fragment obszaru Nadleśnictwa położony na południe od doliny Warty, rozciąga się na zapleczu moren fazy poznańskiej (Równina Szamotulska). Tereny te charakteryzuje dosyć płaska powierzchnia moreny dennej – wysokości nie przekraczają 80–95 m n.p.m. Równinę rozcinają kierujące się na północ dopływy Warty: Samica Kierska i Sama. W rejonie rynny Samicy, w obrębie której występuje głęboko wcięta dolina kopalna zbudowana głównie z osadów piaszczysto – żwirowych, piasków pylastych oraz mułków i ilów zastoiskowych, utwory czwartorzędowe zalegają na głębokości 150–162 m.

Część doliny Wełny na odcinku od Rogoźna do ujścia Flinty oraz tereny wysoczyznowe położone na południe od tego odcinka leżą w zasięgu północno-zachodniego krańca Pojezierza Gnieźnieńskiego. Obszar ten charakteryzuje się rzeźbą niskofalistą i niskopagórkowatą.

Północny i północno-zachodni skraj Nadleśnictwa Oborniki położony w okolicach Ryczywołu i Gościejewa, w dolinie Flinty oraz widłach rzek Wełny i Flinty stanowi część Pojezierza Chodzieskiego. Na terenach tych przeważają gliniasto-piaszczyste równiny dennomorenowe fazy poznańsko-dobrzyńskiej poprzedzielane płatami piasków i żwirów rzecznych (dolina Flinty), piasków i żwirów wodnolodowcowych (sandrowych) fazy pomorskiej zlodowacenia północnopolskiego.

Holocenijskie osady organiczne (torfowe, mułowe), często powierzchniowo zmurszałe, są rozproszone w dolinach wszystkich większych cieków wodnych płynących w zasięgu Nadleśnictwa, wypełniając lokalne zagłębienia i dolinki.

Wśród wyróżnionych typów gleb największy udział powierzchniowy w Nadleśnictwie wykazują gleby rdzawe i bielcowe (łącznie ponad 80% powierzchni), wykształcone głównie z piasków wodnolodowcowych i rzecznych. Gleby gruntowoglejowe, murszowe i murszowate związane z dolinami rzecznyymi zajmują łącznie ponad 7% pow. Z piasków i glin zwałowych wytworzyły się gleby płowe, brunatne i opadowoglejowe zajmujące łącznie prawie 5% pow. Czarne ziemie, powstałe z osadów pojeziornych wśród wysoczyzn morenowych zajmują prawie 1% powierzchni. Pozostałą powierzchnię zajmują arenosole, gleby torfowe, mułowe, deluwialne, kulturoziemne, industrio- i urbanoziemne oraz mady rzeczne.

Stosunki wodne w Nadleśnictwie zdeterminowane są głównie rzeką Wartą i jej dopływami: Wełną z jej dopływem Flintą, Kanałem Kończak, Samicą Kierską i Samą. Na ich terasach zalewowych występują nieliczne starorzecza, oczka wodne i zastoiska. Pełnią one wielorakie funkcje m.in. lokalnych zbiorników retencyjnych. Starorzecza ulegają okresowym

zalewom, które obejmują także sąsiadujące z rzekami tereny nieleśne (głównie łąki) oraz drzewostany (lasy łęgowe).

Obszar N-ctwa Oborniki jest generalnie ubogi w zbiorniki wodne (wschodnia część Puszczy Noteckiej).

W sieci jezior przeważają zbiorniki małe: Jezioro Kobylniki (Jezioro Zielone) i Jezioro Sycyn. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Oborniki, przy Pamiątkowie znajduje się Jezioro Pamiątkowskie. Jest to jezioro rynnowe o długości ok. 2,5 km.

Oprócz ww. jezior naturalnych istnieją również zbiorniki sztuczne utworzone przez spiętrzenie wód rzek, wykorzystując naturalne ukształtowanie terenu. Tego typu sztuczny zbiornik utworzono w okolicach miejscowości Objezierze na rzece Samicy Kierskiej.

W omawianym obszarze bardzo istotna jest tzw. retencja naturalna: torfowisk, bagien i mokradeł, których rozmieszczenie związane jest z układem sieci wód powierzchniowych oraz warunkami hydrogeologicznymi. Występują one przede wszystkim w dolinach rzek: Kanał Kończak, Wełna, Sama i Samica Kierska oraz w rozproszonych zagłębieniach terenowych z wysokim poziomem wody gruntowej.

Tereny Nadleśnictwa zgodnie z hydrogeologicznym podziałem kraju (B. Paczyński, *Atlas Rzeczypospolitej Polskiej 1999*) znajdują się w zasięgu **VI regionu Wielkopolskiego**.

Południowo-zachodni kraniec *Nadleśnictwa* (część Ur. Bugaj) znajduje się w zasięgu trzeciorzędowego *GZWP 146 Subzbiornik Jez. Bytyńskie-Wronki-Trzciel* (szacunkowe zasoby dyspozycyjne 20 000 m³/dobę, średnia głębokość ujęć na głębokości 130 m), zaś Ur. Baborowo, część Ur. Mutowo i Pamiątkowo w zasięgu czwartorzędowego *GZWP 145 Dolina Kopalna Szamotuły-Duszniki* (szacunkowe zasoby dyspozycyjne 36 000 m³/dobę, średnia głębokość ujęć na głębokości 40 m). Na pozostałym obszarze Nadleśnictwa brak głównych zbiorników wód podziemnych.

Wody podziemne są elementem środowiska, którego kondycja uzależniona jest od stanu czystości powierzchni ziemi, powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych, a przede wszystkim od ilości wprowadzanych do ziemi ścieków i odpadów.

6.2 Charakterystyka drzewostanów i ekologiczna ocena stanu lasu

Ogólna powierzchnia gruntów leśnych w Nadleśnictwie wynosi 19 604,66 ha. Obecny skład gatunkowy drzewostanów oraz roślinność Nadleśnictwa Oborniki ukształtowane zostały pod wpływem działalności człowieka.

Tabela 2. Wybrane cechy taksacyjne drzewostanów Nadleśnictwa Oborniki, RDLP i PGL LP

Jednostka	Przeciętny wiek	Przeciętna zasobność	Przeciętny przyrost	Udział siedlisk borowych	Powierzchniowy udział gatunków iglastych
	lat	m ³ brutto/ha	m ³ /ha	%	%
Nadleśnictwo Oborniki*	58	269	6,45	75,1	91,1
RDLP w Poznaniu**	60	244	-	-	78,5
Lasy Państwowe**	62	254	9,10	51,4	76,8

* Dane według stanu na 1.01.2012 r. (źródło: BULiGL)

** Dane według stanu na 1.01.2011 r. (źródło: Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2011 r., Lasy Państwowe 2011).

Występujące gatunki tworzące drzewostany znajdują się w zasięgu ich naturalnego występowania, z wyjątkiem jodły, olszy szarej, lipy szerokolistnej, modrzewia europejskiego i świerka.

Charakterystykę drzewostanów Nadleśnictwa pod względem ilości gatunków tworzących drzewostany przedstawia tabela 3. Dane zawarte w POP wskazują na podobny stopień zróżnicowania bogactwa gatunkowego drzewostanów we wszystkich obrębach leśnych. Ogólnie w N-ctwie największy udział mają monokultury i d-stany dwugatunkowe (81,9%), natomiast drzewostany wielogatunkowe (trzy i więcej gatunków) stanowią łącznie 18%. Wśród jednogatunkowych drzewostanów dominują d-stany sosnowe. W drzewostanach dwu, trzy i więcej gatunkowych przeważa również sosna z udziałem dębu, brzozy, świerka oraz innych liściastych t.j: klon, jawor, lipa, grab, brzoza.

Tabela 3. Zestawienie powierzchni drzewostanów według grup wiekowych i bogactwa gatunkowego

Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Powierzchnia [ha]			Ogółem	Ogółem [%]
	Wiek				
	<=40 lat	41 – 80 lat	> 80 lat		
Jednogatunkowe	1 456,70	7 454,99	2 633,00	11 544,69	59,8
Dwugatunkowe	1 961,44	1 710,52	595,06	4 267,02	22,1
Trzygatunkowe	1 044,63	704,18	390,86	2 139,67	11,1
Cztero i więcej gatunkowe	656,99	388,33	293,08	1 338,40	6,9

Pod względem budowy, pionowej dominują drzewostany jednopiętrowe zajmujące 96,7% powierzchni. Drzewostany wielopiętrowe oraz o budowie przerębowej nie występują. Małe zróżnicowanie budowy pionowej drzewostanów jest następstwem panującego w Nadleśnictwie udziału siedlisk, gradacji strzygoni choinówki w latach 20- tych oraz tendencji

w okresie powojennym do zalesiania gruntów porolnych sosną, bez względu na występujące, lecz nierozpoznane, zróżnicowanie siedliskowe.

Tabela 4. Zestawienie powierzchni drzewostanów według grup wiekowych i struktury

Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]				Ogółem [%]
	Wiek			Ogółem	
	<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Jednopiętrowe	5 117,40	10 188,71	3 350,95	18 657,06	96,7
Dwupiętrowe	0,00	11,93	115,87	127,80	0,7
w KO i KDO	2,36	57,38	445,18	504,92	2,6

Prawie wszystkie drzewostany Nadleśnictwa pochodzą z odnowień sztucznych (98,6%). Drzewostany odroślowe występują na siedliskach wilgotnych i tworzy je olcha czarna. Według V rewizji drzewostany powstałe w wyniku zalesienia gruntów porolnych zajmują łącznie 3 505,76 ha

Tabela 5. Zestawienie powierzchni według rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych

Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]				Ogółem [%]
	Wiek			Ogółem	
	<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Odroślowe	6,85	6,41	-	13,26	0,1
Z samosiewu	173,49	28,11	52,20	253,80	1,3
Z sadzenia	4 944,92	10 237,94	3 868,18	19 051,04	98,6
<i>w tym z panującym gatunkiem obcym</i>	8,25	21,66	12,57	42,48	0,2

Od kilkudziesięciu lat prowadzona jest intensywna przebudowa drzewostanów w celu zwiększenia udziału gatunków liściastych oraz zwiększenia różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych. Dzięki tym zabiegom, ekologiczna ocena stanu lasu określająca aktualny stan siedliska i formę degeneracji, wskazuje na dominującą ilość drzewostanów rosnących na siedliskach w stanie naturalnym (lub zbliżonym do naturalnego). Jest to ok. 80% powierzchni leśnej. Siedliska o zniekształconej formie (przeważnie BMśw, LMśw i Lśw) zajmują w tym zestawieniu głównie d-stany sosnowe i brzożowe. Przyczynami zniekształceń siedlisk na terenie Nadleśnictwa są czynniki gospodarcze, tj. przemiana gospodarka rolno-leśna w rozległym przedziale czasowym, krótkookresowe użytkowanie rolnicze gleb leśnych w przeszłości oraz obecność drzewostanów iglastych sztucznie wprowadzonych na siedliska lasowe oraz zakładanie upraw w przeszłości na tych siedliskach o skrajnie uproszczonych składach gatunkowych. Siedliska silnie zdegradowane powstały w miejscach dawnych odkrywek kopalnianych (30,05 ha). Porastają je drzewostany najmłodszych klas wieku.

Tabela 6. Zestawienie powierzchni według grup typów siedliskowych lasu, stanu siedlisk i grup wiekowych

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Powierzchnia [ha]			Ogółem	Ogółem [%]
		Wiek				
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Bory	naturalne	1 773,72	2 806,42	1 205,80	5 785,94	30,0
	znikształcone	195,88	583,16	106,85	885,89	4,6
Bory mieszane	naturalne	1 735,12	2 964,85	1 148,77	5 848,74	30,3
	znikształcone	201,71	1435,54	283,13	1 920,38	10,0
Lasy mieszane	naturalne	635,85	1359,06	719,64	2 714,55	14,1
	znikształcone	170,23	472,59	71,00	713,82	3,7
	zdegradowane	-	5,79	-	5,79	0,0
Lasy	naturalne	279,62	389,17	357,50	1026,29	5,3
	znikształcone	42,05	176,60	14,17	232,82	1,2
	silnie zdegradowane	30,05	-	-	30,05	0,2
N-ctwo ogółem	naturalne	4 479,84	7 580,50	3 436,56	15 496,90	80,3
	znikształcone	609,87	2 671,73	475,44	3 757,04	19,5
	zdegradowane	-	5,79	-	5,79	0,0
	silnie zdegradowane	30,05	-	-	30,05	0,2

Jedną z form degeneracji lasu jest borowacenie. Ta forma znikształcenia występuje łącznie na 44,1% powierzchni Nadleśnictwa. Wpływają na nią przede wszystkim drzewostany sosnowe i świerkowe lub ich nadmierny udział na siedliskach lasowych. Brak borowacenia, obserwuje się na siedliskach borowych, na których gatunki iglaste (głównie So) są w dużej mierze elementami naturalnymi.

Tabela 7. Zestawienie powierzchni według form degeneracji lasu – borowacenie

Stopień borowacenia	Powierzchnia [ha]			Ogółem	Ogółem [%]
	Wiek				
	<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Brak	3 213,00	4 007,09	1 634,93	8 855,02	45,9
Słabe	1 615,44	4 790,86	1 624,81	8 031,11	41,6
Średnie	239,79	1 268,20	572,14	2 080,13	10,8
Mocne	51,53	191,87	80,12	323,52	1,7

Drugą ważną formą degeneracji jest neofityzacja. Gatunki obce górnych pięter drzewostanów występują na powierzchni 868,88 ha – ponad 4% powierzchni zalesionej Nadleśnictwa (jeżeli w wydzieleniu znajduje się gatunek obcy to przypisano mu całą powierzchnię pododdziału z wyjątkiem występujących pojedynczo lub miejscami).

Największy udział ma tu robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*. W niższych warstwach drzewostanów zarówno siedlisk borowych jak i lasowych stwierdzono znaczny udział czeremchy amerykańskiej (53,2% pow. leśnej), opanowującej kolejne drzewostany.

Tabela 8. Zestawienie powierzchni według form degeneracji lasu – neofityzacja

Gatunek obcy	Wiek			Ogółem [ha]	Ogółem (%)
	<=40	41-80	>80		
Robinia akacjowa	130,08	289,56	167,92	587,56	3,0
Czeremcha amerykańska	1841,17	6354,89	2071,15	10 267,21	53,2
Dąb czerwony	52,69	145,59	56,22	254,50	1,3
Daglezja zielona	9,01	5,40	12,41	26,82	0,1

6.3 Walory przyrodnicze wynikające z ogólnego stanu środowiska i struktury drzewostanów

W latach 2006 i 2007 na terenach Lasów Państwowych przeprowadzono inwentaryzację siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt na podstawie:

- Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r w sprawie ustalenia systemu okresowej powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt, innych organizmów i siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasów oraz prognozowaniu zmian w ekosystemach leśnych;
- Decyzji nr 61 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 25.07.2006 roku w sprawie przeprowadzenia w roku 2006 i 2007 powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, a także w sprawie uzupełnienia inwentaryzacji bociana czarnego, bielika, orlika krzykliwego, puchacza, żurawia i cietrzewia.

Celem inwentaryzacji było uzyskanie możliwie wiarygodnych danych o występowaniu na całym terenie Lasów Państwowych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i oszacowanie ich stanu. Przeprowadzenie takiej oceny krajowych zasobów poszczególnych siedlisk przyrodniczych (oraz ich stanu) jest obowiązkiem każdego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, wynikającym z Dyrektywy Siedliskowej (tzw. obowiązek monitoringu i raportowania).

Dla każdego siedliska przyrodniczego określono jego stan wg poniższego klucza (dla siedlisk leśnych):

A – Drzewostan dojrzały, z drzewami grubymi i starymi, bogaty w martwe drewno. Drzewostan o kompozycji gatunkowej odpowiadającej naturalnemu zbiorowisku roślinnemu

(bez gatunków obcych geograficznie i ekologicznie). Jeżeli siedliska bagienne i łąkowe, to zachowane odpowiednio bagienne lub łąkowe warunki wodne.

B – Drzewostan dojrzewający, o kompozycji gatunkowej odpowiadającej naturalnemu zbiorowisku roślinnemu (nie więcej niż 5% gatunków obcych geograficznie i ekologicznie). Jeżeli siedliska bagienne i łąkowe, to zachowane odpowiednio bagienne lub łąkowe warunki wodne.

C – Co najmniej jedna z przesłanek: drzewostan młodociany; drzewostan z > 5% gatunków obcych geograficznie lub ekologicznie; zniekształcone warunki wodne (np. przesuszone bory bagienne, nie zalewane łągi).

Dla siedlisk nieleśnych przyjęto następujące kryteria:

A – Siedlisko wzorcowo, typowo wykształcone, zgodne z opisem „stanu uprzywilejowanego” w „Poradniku ochrony gatunków i siedlisk”.

B – Siedlisko mniej typowo wykształcone, o uproszczonym składzie florystycznym, jednak bez wyraźnych zniekształceń i zagrożeń.

C – Siedlisko „na krawędzi zaniku”, zagrożone w ciągu najbliższych ok. 20 lat zanikiem (np. zarośnięciem), utratą specyfiki (np. zanik lobelii w jeziorze lobeliowym) lub znacznym pogorszeniem się jego stanu.

W wyniku inwentaryzacji ALP (2007) i BULiGL (2010) wyróżniono osiem typów siedlisk leśnych o łącznej powierzchni 835,66 ha i sześć typów siedlisk nieleśnych o łącznej powierzchni 202,46 ha. Dane powierzchniowe są przybliżone, gdyż zgodnie z metodyką inwentaryzacji z lat 2006-2007, mozaika siedlisk leśnych występująca w dużych płatach generalizowana była w wydzieleniu drzewostanowym do jednego typu siedliska, a tym samym nie wyróżniono mikrosiedlisk.

Tabela 9. Leśne siedliska przyrodnicze na obszarze N-ctwa Oborniki (wg Inwentaryzacji ALP 2007 baza RDL P Poznań, BULiGL 2010)

Lp.	Nazwa siedliska leśnego	Kod siedliska Natura 2000	Powierzchnia [ha]
1.	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	9110	13,45
2.	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	9170	354,39
3.	Pomorski kwaśny las brzozowo-dębowy (<i>Betulo-Quercetum</i>)	9190	106,89
4.	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*	91D0	3,75
5.	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy	91E0	152,63

Lp.	Nazwa siedliska leśnego	Kod siedliska Natura 2000	Powierzchnia [ha]
	źródłiskowe)*		
6.	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	91F0	140,53
7.	Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)*	91I0	59,11
8.	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>)	91T0	4,91
Ogółem leśne siedliska przyrodnicze Natura 2000			835,66

* siedlisko priorytetowe

Tabela 10. Nieleśne siedliska przyrodnicze na obszarze N-ctwa Oborniki (wg Inwentaryzacji ALP 2007 baza RDLP Poznań, BULiGL 2010)

Lp.	Nazwa siedliska nieleśnego	Kod siedliska Natura 2000	Powierzchnia [ha]
1.	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	3150	16,51
2.	Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)*	6120	10,00
3.	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	6410	15,63
4.	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	6430	2,79
5.	Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	148,27
6.	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	7140	9,26
Ogółem siedliska nieleśne Natura 2000			202,46

* siedlisko priorytetowe

Leśnym siedliskiem przyrodniczym zajmującym w Nadleśnictwie Oborniki największą powierzchnię jest grąd środkowoeuropejski. Grądy występują w rozproszeniu zwłaszcza we wschodniej i północno-wschodniej części obrębu Oborniki, w części północnej obr. Kiszewo, w południowo-zachodniej części obr. Obrzycko (obszar Natura 2000 „Dąbrowy Obrzyckie”) i w oderwanych kompleksach leśnych leżących na południu. Następne w kolejności – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0) skupione są głównie w dolinach rzecznych Wełny, Samy, Kanału Kończak, Samicy Kierskiej, rzadziej Flinty i Warty. Identyfikatorem tego siedliska jest głównie zespół łągu jesionowo-olszowego *Fraxino-Alnetum*, a dominującym gatunkiem w d-stanach – olsza czarna. Łągi te są m.in. przedmiotem ochrony w obszarach ochrony siedlisk Natura 2000 „Dąbrowy Obrzyckie” i „Dolina Wełny”. Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) koncentrują się głównie w pobliżu ww. łągów, lecz na trochę wyższych poziomach. Często graniczą również z grądami (m. in. w oddz. 138, 139, 149), w które mogą się przekształcać (w przypadkach ustania ruchu wód gruntowych i zalewowych oraz obniżenia się poziomu wód

na ich stanowiskach). Znaczny udział ma też. pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy w typie kwaśnych dąbrów (9190-2). Siedlisko to skupione jest bardziej we wschodniej (dawny obręb Parkowo) i południowo-zachodniej części Nadleśnictwa (obszar Natura 2000 „Dąbrowy Obrzyckie”). Zdecydowanie mniejszą powierzchnię w N-ctwie zajmują ciepłolubne dąbrowy (9110). Siedlisko to występuje prawie wyłącznie na terenie obszaru „Dąbrów Obrzyckich”. Jego identyfikatorem jest zespół świetlistej dąbrowy *Potentillo albae-Quercetum petraeae*.

W trakcie wspomnianych inwentaryzacji wyróżniono również szereg nieleśnych siedlisk przyrodniczych. Największą powierzchnię zajmują rozproszone łąki ze związku *Arrhenatherion elatioris* – siedlisko (6510).

6.4 Walory kulturowe

Na terenie Nadleśnictwa Oborniki występują liczne zabytki kultury materialnej i niematerialnej, które są świadectwem bogatego dziedzictwa dziejowego tego terenu.

Zabytkowe parki stanowią stały element towarzyszący zespołom pałacowym, dworom i folwarkom. W zasięgu terytorialnym N-ctwa (poza jego administracją) znajduje się wiele parków podworskich (w większości zdewastowanych). Najciekawsze założenia parkowe wpisane do rejestru zabytków to m.in. największy z parków w gminie Ryczywół (w zasięgu N-ctwa) z alejami lipowymi, lipowo-grabowymi oraz grabowymi znajdujący się w Ludomach, park w Wełnie (gmina Rogoźno) o pow. 9.17 ha z II poł. XVIII w., którego wschodnia część stanowi obecnie rezerwat przyrody „Promenada”, park krajobrazowy w Objezierzu (gmina Oborniki) w stylu angielskim o powierzchni ponad 8 ha, w którym znajdują się liczne pomniki przyrody m.in.: tulipanowce, platan klonolistny, katalpa okazała. Ciekawsze zespoły pałacowo- i dworsko-parkowe z terenów Nadleśnictwa zostały szczegółowo opisane w projektowanym Programie Ochrony Przyrody.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występuje też wiele stanowisk archeologicznych. Wśród nich znajdują się grodziska, cmentarzyska, obozowiska oraz ślady osadnictwa pochodzące z różnych epok. Część z nich występuje na gruntach będących w zarządzie N-ctwa (szczegółowy opis i lokalizacja wielu stanowisk zamieszczona w Programie Ochrony Przyrody 2012).

Pierwsze z nich – Nr 16 zlokalizowano w oddz. 860b (leśnictwo Nowołoskoniec) na pow. 1 ha. Jest to cmentarzysko ciałopalne ludności kultury łużyckiej z IV/V epoki brązu. Znajdują się na nim groby z bogatą kolekcją naczyń i innych przedmiotów z brązu.

Drugie odnaleziono trzy kilometry na północ od Szamotuł, m.in. w oddz. 1134A (a, b, c, d, f, g, i, ~a, ~b, ~c). Na terenie tym znajdują się ruiny miasta z końca XIII w., tzw. Starych Szamotuł założonych przez Tomisława z Szamotuł. Integralną częścią tego zabytku jest

stanowisko 2 – osada i cmentarzysko wielookresowe. Na terenie tego zespołu obok dominującego osadnictwa z okresu późnego i wczesnego średniowiecza zanotowano ślady osadnictwa z okresu neolitu oraz kultury łużyckiej i przeworskiej.

Trzecie stanowisko w oddz. 9n (leśnictwo Bębniak) znajduje się między Nininem a Gorzewem nad rzeką Flintą. Jest to wczesnośredniowieczne (VII – poł. X w.) grodzisko pierścieniowe o średnicy około 45 m i wysokości 6 m (nr rej. A-195).

Ważnym świadectwem dziedzictwa kulturowego są nieczynne cmentarze, mogiły i miejsca pamięci narodowej. Cmentarze, szczególnie ewangelickie, żydowskie, miejsca po cmentarzach, mogiły (zwłaszcza z okresu II Wojny Światowej) i pomniki upamiętniające historyczne wydarzenia są rozsiane w lasach i poza lasami N-ctwa Oborniki (szczegółowy opis i lokalizacja zamieszczona w Programie Ochrony Przyrody 2012).

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa wymienia się też szereg rozmaitych budowli architektonicznych wybudowanych na przestrzeni dziejów w tym: ruiny zamków, pałace, klasztory, kościoły i dzwonnice. Są one położone najczęściej na terenach miast i wsi opisywanego obszaru (dokładny wykaz w POP 2012).

6.5 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym oddziaływaniem

6.5.1 Rezerwaty przyrody

Rezerwat Przyrody „Dołęga” – Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie populacji skrzypu olbrzymiego *Equisetum telmateia* Ehrh. Obecnie funkcjonuje on na podstawie Zarządzenia Nr 4/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Dołęga” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2011 r. Nr 105, poz. 1757). Rezerwat w chwili obecnej nie posiada planu ochrony. Ostatni Plan urządzenia rezerwatu „Dołęga” (BULiGL, 1993) obowiązywał do końca 2001 r.

Rezerwat położony jest na lewym brzegu Warty w oddz. 1115 d (Leśnictwo Żurawiniec) na powierzchni 1,17 ha.

Dominującym zbiorowiskiem roślinnym na opisywanym obszarze jest zbiorowisko *Fraxino-Alnetum* (*Circaeo-Alnetum*) położone nad samą Wartą. Warstwę drzew tworzą głównie olsze – czarna i szara, a w domieszce występują – wiąz polny, sosna i świerk. W podszytach spotyka się bez czarny, leszczynę i wiciokrzewa suchodrzewa. W warstwie zielnej rośnie pokrzywa, bluszczyk kurdybanek, bodziszek cuchnący, a w miejscach źródlisk skupienia celu ochrony rezerwatu – skrzypu olbrzymiego (POP 2012).

Rezerwat Przyrody „Promenada” – Celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie dobrze wykształconej fitocenozy grądu z okazałymi dębami i paklonami oraz kwitnącą łąnowo kokoryczą pustą (Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 12 sierpnia 1987 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1987 r. Nr 28, poz. 222)); Obwieszczenie Woj. Wielkopolskiego z dnia 4 października 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2001 r. Nr 123, poz. 2401)). W chwili obecnej rezerwat nie posiada zatwierdzonego planu ochrony – projekt planu ochrony rezerwatu przyrody „Promenada” autorstwa S. Janyszek, M. Łochyński i P. Śliwa, sporządzony na okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2028 r. z 2008 r. nie został do tej pory zatwierdzony.

Rezerwat obejmuje ekosystemy leśne o powierzchni 4,33 ha (oddz. 111m, n, o – leśnictwo Wełna), składające się ze zwartych płatów zespołów leśnych oraz rozproszonych fragmentów zbiorowisk zaroślowych i ziołoroślowych, związanych z lasami, wykształcających się w lukach i na skraju drzewostanu. Panującym zbiorowiskiem na niemal całej powierzchni rezerwatu, za wyjątkiem niewielkiego fragmentu w jego północnej części (łęg jesionowo-olszowy – *Fraxino-Alnetum*), odciętego przez starorzecze Wełny jest grąd środkowoeuropejski – *Galio sylvatici-Carpinetum corydaletosum* (POP 2012).

Rezerwat Przyrody „Świetlista Dąbrowa” – powołany obecnie na podstawie Zarządzenia Nr 26/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Świetlista Dąbrowa” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2011 r., Nr 214, poz. 3334) w celu zachowania fitocenozy świetlistej dąbrowy o unikalnym w Wielkopolsce charakterze oraz innych zbiorowisk leśnych i nieleśnych z dynamicznych kręgów lasów liściastych obecnych w rezerwacie.

Rezerwat posiada aktualny plan ochrony obowiązujący w okresie 01.01.2006 – 31.12.2025 (Chudzicki M. 2005), zatwierdzony Rozporządzeniem Nr 9/07 Woj. Wlkp. z dnia 12 marca 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Świetlista Dąbrowa” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dn. 30 marca 2007 r. Nr 45 poz. 1105).

Ochronie ścisłej podlega obszar o powierzchni 5,00 ha, który obejmuje południowo-zachodnią część wydzielania oznaczonego w planie urządzenia lasu Nadleśnictwa Oborniki, sporządzonym na lata 2012-2021, jako 1077f, którego całkowita powierzchnia wynosi 8,07 ha. Ochronie czynnej podlega obszar o powierzchni 74,53 ha, w którego skład wchodzi następujące wydzielania: 1042i, 1042j, 1042~g, 1067a, 1067b, 1067~a, 1067~b, 1067c, 1067d, 1068a, 1068b, 1068~a, 1068~b, 1077d, 1077~a, 1077~b, 1077~c, 1077~d, 1078g, 1078h, 1078i, 1078j, 1078~b, 1078~c oraz pozostała część wydzielania 1077f (3,07 ha).

Dla zabezpieczenia walorów przyrodniczych i ograniczenia zagrożeń zewnętrznych wyznaczono otulinę (Zarządzenie RDOŚ Nr 26/11, 2011) o pow. 47,32 ha, obejmującą oddz. 1040h, i, j, 1041f, g, 1063a, 1068c, d, f, g, 1077a, b, c, g, 1078c, k, l (Leśnictwo Daniele).

Rezerwat obejmuje kompleks dąbrów, w którym powierzchniowo dominuje zespół świetlistej dąbrowy *Potentillo albae-Quercetum*, zbiorowisko leśne o charakterze subkontynentalnym. Oprócz tej fitocenozy występują też grądy środkowoeuropejskie *Galio sylvatici-Carpinetum*, łągi jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum*, łągi wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum minoris*, a także zbiorowiska zastępcze z przewagą sosny lub brzozy w drzewostanach.

Tereny rezerwatu „Świetlista Dąbrowa” położone są w obszarze Natura 2000 – PLH300003 „Dąbrowy Obrzyckie”.

Rezerwat Przyrody „Słonawy”

Rezerwat powołano na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 6 marca 1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1957 r. Nr 27, poz.186). Utworzony został w celu ochrony tarlisk ryb, a w szczególności: łososia, troci, certy, pstrąga i lipienia na długości kilometra od śluzy przy młynie Słonawy aż do ujścia Wełny do Warty wraz z pasami gruntów nadbrzeżnych na tym odcinku o szerokości 3 m oraz obszar wód rzeki Warty ograniczony linią środkową jej nurtu i prostopadłymi do niej liniami prowadzącymi z punktów położonych na prawym brzegu rzeki Warty w odległości 100 m w górę i w dół rzeki od ujścia do niej rzeki Wełny. Rezerwat zajmuje powierzchnię 2,92 ha

Obecnie jest to miejsce, w którym można odszukać niezwykle rzadkiego głowacza białopłetwego *Cottus gobio*, kozę *Cobitis taenia*, piskorza *Misgurnus fossilis* oraz dwa gatunki cenne w ichtiofaunie: troć wędrowną (*Salmo trutta* m. *trutta*) i brzanę *Barbus barbus*.

Tereny rezerwatu „Słonawy” są częścią obszaru Natura 2000 – PLH300043 „Dolina Wełny”, leżą poza administracją Lasów Państwowych.

Rezerwat Przyrody „Wełna”

Rezerwat „Wełna” o powierzchni 10,44 ha został powołany na mocy Zarządzenia Nr 29/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 1 września 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Wełna” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2011 r. Nr 274 poz. 4376).

Celem jego uchwalenia jest obecnie zachowanie w stanie naturalnym fragmentu rzeki włosienicznikowej o podgórskim charakterze wraz z florą i fauną. Rezerwat nie posiada aktualnego planu ochrony.

Obszar chroniony obejmuje odcinek rzeki Wełny o długości 3,5 km, położony pomiędzy mostem w miejscowości Wełna, a mostem w Jaraczu Młynie. Występuje w nim wielu przedstawicieli flory i fauny reofilnej, czyli przystosowanej do życia w wodach o bystrym nurcie, jaki występuje w górskich potokach. Wśród roślin charakterystyczne są krasnorosty z gatunku: *Hildebrandtia rivularis*. *Thorea ramosissima* – drugi gatunek bardzo rzadkiego krasnorostu kiedyś występujący w rezerwacie (Krawiec 1935) jest już prawdopodobnie wymarły (nie stwierdzono jego stanowisk w trakcie inwentaryzacji w 2008 r.). Drugi z wymienionych gatunków został tu wykryty po raz pierwszy w Polsce. Glony te porastają kamienie i skorupy małżów powodując ich czerwonawe zabarwienie. Spośród małżów w rezerwacie możemy zauważyć skójkę gruboskorupową, malarską i zaostrzoną, a wśród ślimaków m.in. rozdepkę rzeczną i przytulika strumieniowego. Bogaty jest świat owadów, występuje tu wiele rzadkich w Wielkopolsce gatunków, jak chociażby sieciarka strumycznik, czy ważka trzepla zielona. Nie mniej okazała jest fauna jętek i chruścików. Spośród ryb występują m.in. brzana, kleń i jelec. Spośród ptaków m.in. zimorodek i pliszka górska, poza sezonem lęgowym obserwowano pluszcza. Ssakiem, który w ostatnich latach wyraźnie zaznaczył swą obecność w rezerwacie, jest bóbr. Nie zakłada on tutaj żeremi, lecz kopie nory w stromych brzegach (http://www.rogozno.pl/content.php?cms_id=46&lang=pl&p=p1).

Tereny rezerwatu „Wełna” są częścią obszarów Natura 2000 – PLB 300015 „Puszcza Notecka” i PLH 300043 „Dolina Wełny”. Nie wchodzi one w skład gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Oborniki.

6.5.2 Obszary chronionego krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Samicy Kierskiej w gminie Suchy Las” utworzono na podstawie Uchwały Nr L/479/2001 Rady Gminy Suchy Las z dnia 29 listopada 2001 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2002 r. Nr 16, poz. 550).

Najistotniejszym elementem krajobrazu w opisywanym obszarze jest rzeka Samica wraz z dopływami i systemem rowów melioracyjnych oraz rozległe zabagnione obniżenia na terasach tych cieków, porośnięte roślinnością szuwarową i zaroślami. Flora naczyniowa Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Samicy Kierskiej liczy około 443 gatunków. Stwierdzono tu występowanie 121 zespołów roślinnych, wśród których odnotowano 7 asocjacji leśnych, 6 zaroślowych (krzewiastych), 42 wodne i bagienne, 2 terofitów namulnych, 2 murawowe, 18 związanych z użytkami zielonymi, 21 ziołorośli okrajkowych oraz 23 segetalne i ruderalne (Kopliński M. i in., 2011). Dolina Samicy jest też jedną z najważniejszych w Polsce ostoi bączka.

Chroniony obszar zajmuje 348,10 ha, lecz w stanie posiadania Nadleśnictwa Oborniki zaledwie 3,53 ha (oddz. 278b, 278c w Leśnictwie Niemieczkowo).

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka” o powierzchni 22 640 ha utworzono na podstawie rozporządzenia nr 5/98 Wojewody Pilskiego, z 15 maja 1998 r., w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urz. Województwa Pilskiego nr 13/1998) poprzedzonego uchwałą Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urz. Nr 11, poz. 95).

W obrębie gminy Rogoźno na system obszaru chronionego składają się przede wszystkim rozległe kompleksy leśne, trzy rynny jeziorne oraz dolinne łączniki ekologiczne Wełny, Flinty, Małej Wełny, Strugi Sokołowskiej oraz Rudki z bogatą, unikalną florą i fauną. Są tu m.in. stanowiska bobra nad Wełną i Flintą, czy miejsca lęgowe rzadkich ptaków – m.in. bączka, rybitwy białowąsej, zausznika i kokoszki. W rejonie tym żyją także m.in. bąki i perkozki, a w okresie jesiennych wędrówek ptaków na obszarze tym spotkać można także duże stada m.in. gęgaw, gęsi zbożowych i łysek. Dopełnieniem walorów krajobrazowych są rozległe łąki, położone u podnóża moreny czołowej, dość liczne parki podworskie, zadrzewienia przydrożne i śródpolne lokalnych stref wododziałowych. Na terenie tego obszaru w zasięgu Nadleśnictwa znajdują się 2 rezerваты: wodny – „Wełna” i leśny – „Promenada” oraz części obszarów Natura 2000 PLB300015 „Puszcza Notecka” i PLH300043 „Dolina Wełny”.

Stosunkowo duża część gruntów Nadleśnictwa Oborniki – 2033,36 ha znajduje się w zasięgu właśnie tego OChK (północno-wschodnie tereny obecnego obr. Oborniki).

Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Notecka” zajmuje powierzchnię 58 170 ha (utworzony został na podstawie tych samych aktów prawnych co poprzedni).

W jego skład wchodzi teren Powiatu Szamotulskiego, Czarnkowsko-Trzcianeckiego i Obornickiego. Są to fragmenty Puszczy Noteckiej z doliną rzeki Miały. Krajobraz OChK tworzą przede wszystkim rozległe wydmy porośnięte lasami sosnowymi. Przecina je rynnowa dolina rzeki Miały. Rzeka ta przepływając łączy liczne na trasie swego biegu jeziora. Wiele gatunków ptaków wodno-błotnych ma tu swoje miejsca lęgowe (m.in. łabędź niemy, żuraw, bąk, perkoz dwuczuby, czapla siwa, gęgawa, bączek). Około 40 innych gatunków zlatuje tutaj w okresie przelotów lub na żerowiska (m.in. bielik, rybołów, łabędź krzykliwy, bociany białe i czarne).

Na terenie OChK leży m.in. rezerwat „Bagno Chlebowo” wraz z obszarem Natura 2000 o tej samej nazwie, chroniące najcenniejszy fragment, największego w Wielkopolsce

torfowiska wysokiego typu atlantyckiego z borami bagiennymi, żurawiną błotną i bagnem zwyczajnym.

W zasięgu terytorialnym N-ctwa Oborniki OChK „Puszcza Notecka” obejmuje oddziały: 402A i 403A obr. Kiszewo oraz oddziały położone na zachód od drogi wojewódzkiej nr 178 i na północ od linii osada Szlaban – wieś Bębniak w obr. Oborniki. Ich łączna powierzchnia wynosi 661,91 ha.

Wszystkie 3 ww. OChK położone w zasięgu Nadleśnictwa Oborniki stały się obecnie obszarami chronionego krajobrazu w rozumieniu art. 153 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 ze zm.).

6.5.3 Pomniki przyrody

Na terenie Nadleśnictwa Oborniki wyróżniono 121 pomników przyrody ożywionej. Pomniki te reprezentują gatunki pojedynczych i rosnących w grupach drzew i krzewów: bez czarny (1), brzoza brodawkowata (1), buk zwyczajny (1), czeremcha amerykańska (1), czeremcha zwyczajna (2), czereśnia ptasia (2), dąb bezszypułkowy (26), dąb szypułkowy (44), głóg dwuszyjkowy (1), grab zwyczajny (1), grusza domowa (1), grusza pospolita (1), jesion wyniosły (2), kasztanowiec zwyczajny (1), klon polny (1), klon srebrzysty (1), klon zwyczajny (1), lipa drobnolistna (1), modrzew europejski (1), olsza czarna (10), orzech czarny (1), sosna czarna (1), sosna zwyczajna (12), świerk pospolity (1), topola biała (1), wiąz górski (2), wiąz polny (1), wiąz szypułkowy (1), wierzba biała (1).

Pomniki przyrody nieożywionej reprezentują 2 głązy narzutowe.

Szczegółowy wykaz pomników przyrody (także drzew proponowanych do objęcia ochroną) leżących na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo zamieszczono w Programie Ochrony Przyrody.

6.5.4 Ochrona gatunkowa

Lista gatunków chronionych Nadleśnictwa Oborniki zawarta w POP-ie została opracowana na podstawie opracowań florystycznych i faunistycznych dotyczących rezerwatów przyrody, opracowań glebowo-siedliskowych, opisów taksacyjnych planu urządzenia lasu, nieaktualnego już programu ochrony przyrody (2002), obserwacji własnych oraz innych opracowań naukowych. Pozwoliły one wyróżnić 59 chronionych gatunków roślin (w tym 20 gatunków mszaków), 1 gatunek glona (krasnorostu), 1 gatunek grzyba wielkoowocnikowego i 5 gatunków porostów. Ochroną ścisłą objęty jest glon, grzyb i 25 taksonów flory naczyniowej. Ochronie częściowej podlegają wszystkie porosty, mszaki i 14 gatunków flory naczyniowej.

Wśród występujących w N-ctwie wielu gatunków zwierząt podlegających ochronie należy wymienić: 18 gatunków bezkręgowców, 6 gatunków ryb, 11 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 143 gatunki ptaków (w tym 6 pod ochroną częściową) i 22 gatunki ssaków (w tym 6 pod ochroną częściową).

6.5.5 Obszary Natura 2000

Na terenie Nadleśnictwa Oborniki znajduje się sześć obszarów Natura 2000. Są nimi dwa obszary specjalnej ochrony ptaków – PLB300013 „Dolina Samicy” i PLB300015 „Puszcza Notecka” oraz 4 obszary ochrony siedlisk (OZW) – PLH300003 „Dąbrowy Obrzyckie”, PLH300016 „Bagno Chlebowo”, PLH300037 „Kiszewo”, PLH300043 „Dolina Wełny”.

Przy poniższym opisie wykorzystano informacje zawarte w standardowych formularzach danych zawierających zarówno charakterystykę terenów, jak i przedmioty ochrony tj. siedliska i gatunki zamieszczone w Załącznikach I i II DP oraz I i II DS występujące na tych obszarach, a także na podstawie publikacji „Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce” (OTOP, 2010) oraz dokumentacji projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 PLH 300003 „Dąbrowy Obrzyckie”.

PLB3000013 „Dolina Samicy”

Charakterystyka obszaru:

Obszar ten zatwierdzono w październiku 2007 roku. Powierzchnia całkowita ostoi wynosi 2 391,00 ha, z czego tylko jej północna część znajduje się w zasięgu terytorialnym N-ctwa Oborniki (grunty administrowane przez N-ctwo występują w oddz. 266, 278b-s, 279 i 280 obr. Oborniki – łącznie 3,3% pow. ostoi). „Dolina Samicy” obejmuje górny i środkowy (w zasięgu N-ctwa) bieg rzeki Samicy Kierskiej. Ostoja znajduje się w mezoregionie Pojezierze Poznańskie (Wzgórza Owińsko-Kierskie oraz część Równiny Szamotulskiej). Samica rozcina płaski obszar moreny dennej wznoszącej się na wysokość 70 – 90 m n.p.m., jedynie we wschodniej części wysokość przekracza 90 m n.p.m. Dominującym elementem krajobrazu są pola uprawne. Jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki znajdują się wilgotne łąki, trzcinowiska oraz naturalne i sztuczne oczka wodne. Znajdują się tu także niewielkie kompleksy leśne. Pomiędzy miejscowościami Chrustowo i Objezierze znajduje się duży kompleks stawów rybnych o powierzchni około 150 ha, a także zbiorniki powstałe w wyniku eksploatacji pokładów wapna łąkowego i torfu.

Przedmiotami ochrony (wg stanu na 1.09.2011) w obszarze jest 1 gatunek z Załącznika I DP i 2 gatunki ptaków migrujących. W trakcie inwentaryzacji przeprowadzanej przez BULiGL

(2007) w ostoi (poza gruntami Nadleśnictwa) zaobserwowano bezpośrednio lub usłyszano głosy 3 par bączka, a także tysiące gęsi zbożowych i białoczelnych na stawach rybnych (noclegowiska) i polach uprawnych (żerowiska).

Na gruntach LP lub w ich sąsiedztwie (łąki, pola uprawne) zlokalizowano (Inwentaryzacja ALP 2007) jedynie 14 stanowisk żurawia (obserwacje bezpośrednie w oddz. 278g, 278j, 278l, 278n, 278o, 278p oraz w bliższym lub dalszym sąsiedztwie oddz. 266c, 266f, 280f.), lecz ptak ten nie jest przedmiotem ochrony w ostoi (ocena D). Ponadto w 2010 r. Dyrektor RDOŚ w Poznaniu powołał strefy ochronne wokół miejsca rozrodu i regularnego przebywania bielika w granicach ostoi (Leśnictwo Niemieczkowo).

Tabela 11. Lokalizacja gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze „Dolina Samicy” na terenach leżących w zasięgu Nadleśnictwa Oborniki (wg inwentaryzacji ALP, BULiGL 2007)

Kod	Ocena ogólna z SDF-u	Nazwa	Lokalizacja
A022	C	Bączek <i>Ixobrychus minutus</i>	W trzcinowiskach i szuwarach stawów rybnych położonych na zachód od Objezierza i przy Żurkowie.
A039	C	Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i>	Stawy rybne (noclegowiska) i pola uprawne (żerowiska) na północny-zachód od Objezierza oraz pola uprawne (żerowiska) w okolicy Nieczajny.
A041	C	Gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i>	Stawy rybne (noclegowiska) i pola uprawne (żerowiska) na północny-wschód od Objezierza oraz pola uprawne (żerowiska) w okolicy Nieczajny.

Wartość przyrodnicza i znaczenie

Stwierdzono tu występowanie co najmniej 19 lęgowych gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebność lęgowego bączka oraz migrujących gęsi zbożowych i białoczelnych mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi wprowadzonych przez BirdLife International. Dolina Samicy jest jedną z najważniejszych polskich ostoi bączka.

Zagrożenia

Potencjalne zagrożenia stanowić może zaniechanie dotychczasowego użytkowania rolnego, intensyfikacja gospodarki stawowej – usuwanie roślinności z brzegów i toni stawów, zmiana tradycyjnego rytmu napełniania stawów, usuwanie drzew i krzewów z brzegów, budowa nowych stawów, jak również niedostosowane do biologii ptaków terminy prowadzenia zabiegów, zabudowywanie terenów, penetracja siedlisk ptaków przez ludzi i zwierzęta domowe oraz rozbudowa osiedli turystycznych.

PLB300015 „Puszcza Notecka”

Charakterystyka obszaru:

Jest to drugi obszar na terenie Nadleśnictwa powołany w oparciu o Dyrektywę Ptasią. Powierzchnia całkowita obszaru wynosi 178 255,80 ha. Znaczna część gruntów administrowanych przez Nadleśnictwo (15 278,03 ha) znajduje się w tym obszarze. Poza OSO znajdują się kompleksy leśne położone na południe od koryta Warty, a także oderwane fragmenty w części północnej (w pobliżu Gorzewa i Gościejewa) i wschodniej (okolice Józefinowa, Obornik i Parkowa) obrębu Oborniki.

Puszcza stanowi w większości zwarty, jednolity kompleks leśny głównie w międzyrzeczu Noteci i Warty, będący częścią pradoliny Eberswaldsko-Toruńskiej. Jest to największy w Polsce obszar wydm śródlądowych. Wydmy pokryte są w dużej mierze jednowiekowymi drzewostanami sosnowymi, posadzonymi tu po wielkiej klęsce spowodowanej pojawieniem się „szkodników” owadzich w okresie międzywojennym (gradacja strzygonii choinówki w latach 1922-1924). Na terenie całej ostoi znajduje się ponad 50 jezior pochodzenia wytopiskowego. W zagłębieniach terenu lub na brzegach jezior utrzymują się torfowiska, na ogół w pewnym stopniu przekształcone.

Przedmiotami ochrony (wg stanu na 1.09.2011) w obszarze jest 16 gatunków ptaków z Załącznika I DP oraz 5 gatunków ptaków migrujących, z czego na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo Oborniki i położonych w granicach ostoi stwierdzono występowanie 12 gatunków z Załącznika I DP i 3 gatunków migrujących (BULiGL 2010).

Tabela 12. Lokalizacja gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze „Puszcza Notecka” na terenach Nadleśnictwa Oborniki (Inwentaryzacja BULiGL, 2010)

Kod gatunku	Ocena ogólna z SDF-u	Nazwa	Lokalizacja
Ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG			
A021	C	bąk <i>Botaurus stellaris</i>	ok. 200 m od oddz. 769l (Lp)
A038	C	łąbędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i>	Nie wykazano stanowisk.
A060	B	podgorzałka <i>Aythya nyroca</i>	Nie wykazano stanowisk.
A073	B	kania czarna <i>Milvus migrans</i>	obr. Oborniki: w 2010 r. oddz. 111f (L) – wg najświeższych informacji (2012) czynne gniazdo na granicy oddz. 112a, 112c, 112g
A074	B	kania ruda <i>Milvus milvus</i>	obr. Kiszewo: ok. 200 m od oddz. 549g (Lp); obr. Oborniki: oddz. 109d (Lp), 114a (K), 134i (Lp), 142a (K), 855c (K)
A075	B	bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	obr. Oborniki: oddz. 60d (K), 81f (K), ok. 50 m od oddz. 109d (Lp)

Kod gatunku	Ocena ogólna z SDF-u	Nazwa	Lokalizacja
A094	C	rybołów <i>Pandion haliaetus</i>	Nie wykazano stanowisk.
A127	C	żuraw <i>Grus grus</i>	obr. Kiszewo: oddz. 423r (Lp); 446s (Lp); obr. Oborniki: przy oddz. 12h (Lp); ok. 200 m od 40a (Lp); 54h (Lp); przy 63d (Lp); 76a (Lp); 100f (L); ok. 50m od 106i (L); przy 106k (Lp); 109a (L); ok. 100 m od 112a, c, g; 114s (Lp); 120l (L); 121f (Lp); 139a (Lp), 140a (Lp); 143c (Lp); 149a, b (Lp), ok. 250 m od 749a (Lp); ok. 50 m od 787Aa (Lp); ok. 50 m od 807d (Lp); ok. 120 m od 846g; ok. 200 m od 850c (Lp); obr. Obrzycko: ok. 200 m od oddz. 1030a, b, c (Lp); Inwentaryzacja 2007 r. oddz. 22d (L); 995f (L); 84 stanowiska obserwacji ptaków bez lokalizacji gniazd (większość poza LP).
A215	B	puchacz <i>Bubo bubo</i>	Nie wykazano stanowisk.
A224	C	lelek kozodój <i>Caprimulgus europaeus</i>	obr. Kiszewo: oddz. 422c (Lp); 428b (Lp); 438a (Lp), 448d (Lp); 497a (Lp); 521b (Lp); 523a (Lp); obr. Oborniki: oddz. 44b (Lp); 66d (Lp); 720b (Lp); 757m (Lp); 781a (Lp) obr. Obrzycko: oddz. 945f (Lp)
A229	C	zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	obr. Oborniki: przy oddz. 108l (Lp); przy 112c (Lp); 121d (Lp); 115ax (Lp); ok. 30 m od 787Ac (Lp); ok. 200 m od 839a (Lp)
A236	C	dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	obr. Kiszewo: oddz. 402Ai (L), 403Ag (L), 404g (Lp), 406g (Lp); 446a (Lp); 448a (Lp); 466k (Lp); 471d (L); 487g (Lp); 503b (Lp); 512c (Lp) obr. Oborniki: oddz. 770a (Lp); 791d (Lp), 792b (Lp) obr. Obrzycko: oddz. 912c (Lp)
A238	C	dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	obr. Kiszewo: oddz. 404a (Lp); 406i (Lp) obr. Oborniki: oddz. 106h (Lp); 110b (Lp, 2 stan.); 111n (Lp); 112c (Lp, 2 stan.); 112d (Lp); 116a (Lp); 118a (Lp); 118i (Lp); 119g (Lp); 120f (Lp); 120t (Lp); 121d (Lp); 123a (Lp); 124f (Lp), 130f (Lp); 131t (Lp); 132p (Lp); 138f (Lp); 138g (Lp); 139a (Lp, 2 stan.); 140c (Lp); 142a (Lp, 2 stan.); 143g (Lp); 149b (Lp); 150d (Lp, 2 stan.); 150f (Lp); 801b (Lp); 801d (Lp); 801f (Lp); 827i (Lp); przy 827i, j (Lp); ok. 100m od 845f (Lp)
A246	C	lerka <i>Lullula arborea</i>	obr. Kiszewo: 428c (Lp); 448d (Lp); 449a (Lp); 449f (Lp); 451d (Lp); 465c (Lp); 466k (Lp); 467g (Lp); 468g (Lp); 469b (Lp); 473g (Lp); 473k (Lp); 475b (Lp); 505b (Lp); 509b (Lp); 510b (Lp); 510d (Lp); 523a (Lp); 524b (Lp); 525b (Lp); 528b (Lp) obr. Oborniki: oddz. 753h (Lp); 754c (Lp); 773d (Lp); 789d (Lp, 2 stan.); 790a (Lp)

Kod gatunku	Ocena ogólna z SDF-u	Nazwa	Lokalizacja
			obr. Obrzycko: oddz. 901a (Lp); 923a (Lp); 925a (Lp); 942a (Lp); 944a (Lp); 994d (Lp); przy 1011a (Lp)
A307	C	jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	obr. Kiszewo: przy oddz. 590m, s, t (Lp); obr. Oborniki: ok. 50 m od oddz. 101c (Lp); ok. 100 i 200 m od 749a (Lp, 2 stan.); ok. 150 m od 769l (Lp); ok. 100 m od 798Ac (Lp); ok. 50 m od 824Ah (Lp);
A338	C	dzierzba gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Obrzeża lub w bliskim sąsiedztwie oddziałów: 415b (Lp), 434b (Lp), 436a (Lp), 436f (Lp), 590p (Lp), 590r (Lp), 591i (Lp) obr. Kiszewo oraz 101s (Lp), 125a (Lp), 125d (Lp), 125g (Lp), 702a (Lp), 702c (Lp), 711a (Lp), 770k (Lp), 786i (Lp), 787a (Lp), 787b (Lp), 787c (Lp), 787i (Lp), 787Ac (Lp), 787Af (Lp), 798Aa (Lp), 818i (Lp), 818j (Lp), 824Ah (Lp) obr. Oborniki; Pozostałe stanowiska w większym oddaleniu od gruntów LP.
Ptaki Migrujące			
A036	C	łabędź niemy <i>Cygnus olor</i>	Łącznie 9 stanowisk w Dolinie Wełny położonych poza gruntami LP. 5 z nich w bliskim sąsiedztwie oddz.: 108l (Lp), 112a (Lp), 118h (Lp), 122m (Lp) obr. Oborniki
A039	C	gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i>	Nie wykazano stanowisk.
A041	C	gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i>	Nie wykazano stanowisk.
A067	C	gągoł <i>Bucephala clangula</i>	Łącznie 30 stanowisk w dolinach Wełny, Flinty i Warty położonych poza gruntami LP (za wyjątkiem 1 stanowiska w oddz. 84j). W ich bliskim sąsiedztwie znajdują się oddziały: 54a (Lp), 106j (Lp), 107h (Lp), 110c (Lp), 111f (Lp), 111l (Lp), 112a (Lp), 112c (Lp), 114h (Lp), 114s (Lp), 118h (Lp), 121l (Lp), 124b (Lp), 125a (Lp), 787Ad (Lp), 801b (Lp), 802a (Lp), 827j (Lp), 845a (Lp), 845i (Lp), 847h (Lp), 850c (Lp), 855a (Lp), 855b (Lp) obr. Oborniki oraz 1011a (Lp) obr. Obrzycko.
A070	C	tracz nurogęś <i>Mergus merganser</i>	Łącznie 6 stanowisk w Dolinie Wełny położonych poza gruntami LP. Tylko 2 z nich, zlokalizowane w pobliżu oddz. 123a, 855a obr. Oborniki wskazano jako stanowiska prawdopodobnie lęgowe, pozostałe to stanowiska osobników koczujących.

Legenda:

L – lęgowy

Lp – prawdopodobnie lęgowy

K – koczujący

Ponadto na terenie Nadleśnictwa w zasięgu obszaru stwierdzono jeszcze wiele innych chronionych gatunków ptaków, m.in.: bociana białego, bociana czarnego (2 miejsca rozrodu i regularnego przebywania z ustalonymi strefami ochronnymi), błotniaki: stawowego i

łąkowego, brodzca piskliwego, czajkę, czyża, derkacza, dudka, dzięcioły: zielonego i zielonosiwego, jastrzębia, kobuza, kokoszkę wodną, krogulca, kropiatkę, kszyka, muchołówkę małą, perkoza dwuczubego, pliszkę górską, pustułkę, samotnika, sieweczkę rzeczną, siniaka, srokosza, świergotka łąkowego, wodnika.

Wartość przyrodnicza i znaczenie:

Dotychczas w ostoi stwierdzono 234 gatunki ptaków, w tym 162 lęgowe. Występuje tu 38 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, w tym 30 gatunków lęgowych. W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej (C6) bielika, kani czarnej i kani rudej, co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bąk, podgorzałka, puchacz, rybołów, trzmieljad, gągoł, nurogęs; w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występuje bocian czarny, błotniak stawowy, ortolan i żuraw.

Główne zagrożenia ostoi podane w SDF-ie to: wypalanie roślinności, zaniechanie dotychczasowego użytkowania rolnego, wylewanie ścieków, czyszczenie stawów i usuwanie mułu dennego, składowanie odpadów organicznych, gradacje szkodników i pożary, wyrąb drzew, usuwanie martwego drewna z lasu, lokalizacja i eksploatacja składowisk odpadów niekomunalnych, płoszenie ptaków, niszczenie gniazd, penetrowanie siedlisk, polowanie w terminach niedozwolonych.

PLH300003 „Dąbrowy Obrzyckie”

Charakterystyka obszaru:

Całkowita powierzchnia ostoi wynosi 885,20 ha, z czego na gruntach Nadleśnictwa – 802,53 ha. Obszar znajduje się na wysokiej i środkowej terasie Obornickiej Doliny Warty, na wschód od miejscowości Obrzycko. Jego południową i zachodnią granicę wyznacza dolina Samy, północną Warta, zaś wschodnia biegnie wzdłuż drogi Brączewo – Kobylniki. Dominującym elementem krajobrazu są lasy. Jedynie w dolinach lokalnych cieków wodnych występują kompleksy roślinności łąkowo-szuwarowej oraz wodnej. Ostoja wyróżnia się dużym udziałem drzewostanów liściastych, głównie dębowych. Jak wynika z analizy dawnych map leśnych, wyrosły one pod osłoną nasadzeń sosnowych.

Przedmioty ochrony (wg stanu na 1.09.2011):

W obszarach siedliskowych, gatunki (z wyjątkiem ptaków) i siedliska ujęte w Standardowym Formularzu Danych z ocenami A, B lub C są przedmiotami ochrony i muszą być przedmiotami oceny. Wyróżnia się tu 7 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- ziołorośla górskie (*Adenostylyon alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia*)

sepium) – kod siedliska 6430;

- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) – kod siedliska 6510;
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*) – kod 9170;
- pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (*Betulo-Quercetum*) – kod 9190;
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) – kod siedliska 91E0;
- łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) – kod siedliska 91F0;
- ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*) – kod siedliska 91I0.

Tabela 13. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony w obszarze „Dąbrowy Obrzyckie” zinwentaryzowane (2007, 2010) na terenie Nadleśnictwa Oborniki

Kod siedliska	Ocena ogólna z SDF-u	Nazwa	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (ha)	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (%)	Lokalizacja
6430	C	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliiariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	-	-	28 punktowych stanowisk zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie rzek Samy i Warty (łącznie na powierzchni ok. 0,30 ha), poza gruntami administrowanymi przez LP.
6510	C	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	-	-	Występuje jedynie w południowej części ostoi, w dolinie rzeki Samy, w postaci dość jednolitego płatu o powierzchni ok. 11 ha (poza gruntami administrowanymi przez LP).
9170	B	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	32,24	4,0	Obr. Obrzycko oddz. 1031h, 1031i, 1032c, 1033b, 1033c, 1033p, 1034f, 1034j, 1034k, 1034m, 1035a, 1035g, 1035h, 1063a, 1063f, 1067b, 1067c, 1067d, 1068b, 1068c, 1077d
9190	B	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (<i>Betulo-Quercetum</i>)	46,09	5,7	Obr. Obrzycko oddz. 1031h, 1031i, 1031j, 1032d, 1032f, 1032j, 1033c, 1033i, 1033l, 1033n, 1033p, 1035g, 1036c, 1036d, 1036f, 1036h, 1036i, 1037a, 1037b, 1037c, 1037d, 1039c, 1039g, 1042f, 1042h, 1045a, 1045b, 1045c, 1045g, 1047j, 1047k, 1068a, 1068f
91E0	C	Łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	17,23	2,1	Obr. Obrzycko oddz. 1032l, 1033k, 1034j, 1034m, 1034n, 1040g, 1040i, 1041g, 1042i, 1042j, 1043h, 1043i, 1043k, 1044f, 1044g, 1044j, 1045j, 1046d, 1061d, 1067b, 1067c, 1077c, 1077d
91F0	C	Łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	3,72	0,5	Obr. Obrzycko oddz. 1031b, 1031d, 1032a

Kod siedliska	Ocena ogólna z SDF-u	Nazwa	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (ha)	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (%)	Lokalizacja
9110	A	Ciepielubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	58,88	7,3	Obr. Obrzycko oddz. 1031h, 1031i, 1031j, 1032j, 1035i, 1035k, 1035l, 1041a, 1042b, 1042f, 1042g, 1044a, 1044b, 1044f, 1044h, 1045f, 1045h, 1045i, 1047c, 1047d, 1047h, 1047j, 1047k, 1061b, 1063a, 1063d, 1063f, 1063g, 1063j, 1064a, 1064a, 1067b, 1067c, 1068a, 1068d, 1068g, 1069d, 1069f, 1077b, 1077d, 1077f

Rezultaty dotychczasowych, badań faunistycznych (ALP 2007, BULiGL 2010) wskazują na obecność w granicach obszaru co najmniej 1 gatunku ssaka (bóbr europejski), 1 gatunku płaza (traszka grzebieniasta) i 1 gatunku owada (zalotka większa) z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 2 gatunków ptaków: bielika i żurawia wymienionych w Załączniku I tzw. Dyrektywy Ptasiej.

Żaden z wyżej wymienionych gatunków zwierząt nie jest obecnie przedmiotem ochrony w ostoi. Stanowiska zalotki większej *Leucorrhinia pectoralis* (kod 1042) zlokalizowano przy śródleśnych bagienkach położonych w oddz. 1065a, b, 1070d. Traszkę grzebieniastą *Triturus cristatus* (kod 1166) stwierdzono w oddz. 1065b (zarastający zbiornik wodny). Stanowiska bobra *Castor fiber* (kod 1337) rozmieszczone są wzdłuż rzeki Warty i Samy. Jego siedliskiem jest koryto rzeczne z nadbrzeżnymi zaroślami i zadrzewieniami w oddz. 1030a, 1030g, 1031a, 1033b, 1034f, 1066c, 1071m.

Bielik *Haliaeetus albicilla* posiada w ostoi lęgowisko otoczone ustalonymi w 2006 r. strefami ochronnymi.

Wartość przyrodnicza i znaczenie:

„Dąbrowy Obrzyckie” to rozległy kompleks zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych z 8 typami siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (w tym dwa priorytetowe). Dość duży udział w powierzchni obszaru (> 12%) zajmują dąbrowy acydofilne i ciepłolubne.

Najistotniejsze w obszarze siedlisko reprezentowane jest przez bezpośrednio zagrożony wymarciem w Polsce (Ratyńska i in. 2010) zespół świetlistej dąbrowy *Potentillo albae-Quercetum* Libbert 1933 nom. invers. Największy areal tego zbiorowiska (siedliska) znajduje się w środkowo-wschodniej części ostoi, objętej ochroną rezerwatową (rezerwat przyrody „Świetlista Dąbrowa”).

W obszarze występują ponadto liczne rzadkie i zagrożone gatunki roślin naczyniowych. Cztery z nich (goździk pyszny *Dianthus superbus* - dodatkowo ściśle chroniony, marzanka

barwierska *Asperula tinctoria*, pięciornik skalny *Potentilla rupestris* oraz selernica żyłkowana *Cnidium dubium*) figurują na krajowej „czerwonej liście” (Zarzycki, Szela 2006). Lista taksonów zagrożonych w Wielkopolsce (Jackowiak i in. 2007) jest dużo dłuższa i oprócz ww. obejmuje 10 kolejnych: bukwica zwyczajna *Betonica officinalis*, dzwonek boloński *Campanula bononiensis*, głóg odgiętodziałkowy w odmianie typowej *Crataegus rhipidophylla* var. *rhipidophylla*, gorysz siny *Peucedanum cervaria*, kostrzewa ametystowa *Festuca amethystina* subsp. *ritschlii* (ściśle chroniona), kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis* (ściśle chroniona), lilia złotogłów *Lilium martagon* (ściśle chroniona), miodunka wąskolistna *Pulmonaria angustifolia*, podkolan biały *Platanthera bifolia* (ściśle chroniony) oraz strzęplica polska *Koeleria grandis*.

Zagrożenia

Dla obszaru „Dąbrowy Obrzyckie” sporządzono projekt planu zadań ochronnych (BULiGL Poznań 2010), w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono: cele działań ochronnych i działania ochronne, w tym dotyczące ochrony czynnej, monitoringu stanu przedmiotów ochrony, monitoringu realizacji celów działań ochronnych oraz uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.

Dla siedlisk leśnych podstawowym zagrożeniem jest zmniejszenie powierzchni siedliska oraz pogorszenie jego stanu ochrony w wyniku nieprawidłowej gospodarki leśnej. Skutkiem jest silnie uproszczona struktura gatunkowa drzewostanów oraz występowanie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie (głównie drzew): buka pospolitego *Fagus sylvatica*, dębu czerwonego *Quercus rubra*, czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*, modrzewi *Larix div. sp.*, robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia*, sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* oraz świerka pospolitego *Picea abies*.

Zagrożeniem dla wszystkich siedlisk leśnych w obszarze jest niedostatek martwego drewna i to zarówno w aspekcie ilościowym, jak i jakościowym (w szczególności brak martwego drewna o charakterze wielkowymiarowym). Dla większości siedlisk leśnych poważne zagrożenie stanowi brak naturalnego odnowienia dębu szypułkowego *Quercus robur*. W przypadku siedliska 91F0 dodatkowym problemem jest zamieranie jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior*.

Odmienny charakter ma część zagrożeń dla świetlistej dąbrowy (siedlisko 91I0), będącej kluczowym przedmiotem ochrony obszaru. Uwzględniając genezę siedliska, które wykształciło się w obszarze między innymi na skutek wieloletniego wypasu w lesie, największym zagrożeniem są naturalne procesy przejawiające się nadmiernym rozwojem

warstwy krzewów, stopniowym zanikiem gatunków diagnostycznych dla siedliska (w tym ciepłolubnych) oraz stopniowym przekształcaniem się świetlistej dąbrowy w grąd środkowoeuropejski.

PLH300016 „Bagno Chlebowo”

Opis obszaru:

„Bagno Chlebowo” obejmuje jedno z nielicznych torfowisk wysokich w Wielkopolsce. Położone jest we wschodniej części Puszczy Noteckiej. Kompleks zajmuje nieckowate zagłębienie, lekko nachylone ku zachodowi, otoczone od północy, zachodu i południa wałami wydmowymi. W części zewnętrznej kompleksu wykształcone są zespoły łąkowe i torfowiska przejściowe, część środkowa to w większości zdegradowane już torfowisko wysokie. Całość obszaru otoczona jest przez bory sosnowe, w których spotkać można nieduże płyty wrzosowisk i muraw napiaskowych oraz pola uprawne.

Obszar zajmuje powierzchnię 465,30 ha, na gruntach Nadleśnictwa (tylko oddz. 23x) niespełna 1,17 ha.

Wartość przyrodnicza i znaczenie:

„Bagno Chlebowo” jest największym kompleksem torfowiskowym w Wielkopolsce. Występuje tu ponad 45 zbiorowisk roślinnych, z których 19 posiada status zagrożonych w regionie. Stwierdzono w nim obecność 10 typów siedlisk o znaczeniu europejskim, w tym priorytetowych kompleksów borów i lasów bagiennych *Vaccinio uliginosi-Pinetum* i *Vacinio uliginosi-Betuletum pubescentis* w różnych stadiach rozwojowych.

Flora ostoi, obejmuje ponad 350 gatunków roślin naczyniowych (z tego 5 gatunków zagrożonych w Polsce i 29 znajdujących się na regionalnej czerwonej liście Wielkopolski) oraz 66 gatunków mszaków (z tego aż 11 mchów torfowców, w tym kilka rzadkich w kraju i regionie). Na obszarze Bagna występują 2 gatunki zwierząt o znaczeniu europejskim (Załącznik II Dyrektywy Rady 92/43/EWG), bóbr *Castor fiber* i ważka – zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*. Na podkreślenie zasługuje obecność najliczniejszej w regionie populacji żmiji zygzakowatej *Vipera berus*.

Przedmioty ochrony (wg stanu na 1.02.2008):

Aktualnie przedmiotami ochrony w obszarze są siedliska przyrodnicze o kodach: 2330, 4030, 6410, 6510, 7110, 7120, 7140, 7150 i 91D0 oraz owad – zalotka większa (kod 1042). Na terenie ostoi w zasięgu Nadleśnictwa nie stwierdzono ani jednego stanowiska wymienionych siedlisk, czy też chronionej ważki.

Zagrożenia:

Tereny torfowiskowe kompleksu wykorzystywane były gospodarczo od ponad 100 lat. System rowów i kanałów znacznie obniżył poziom wody. Kontynuacja wydobywania torfu, jego transport oraz osuszanie terenu mogą stanowić główne zagrożenie dla ostoi.

PLH300037 „Kiszewo”

Opis obszaru:

Najistotniejsza część obszaru obejmuje kościół pw. Najświętszego Serca Jezusa i św. Anny w Kiszewie, na strychu którego znajduje się jedna z najliczniejszych znanych kolonii rozrodczych nocka dużego *Myotis myotis*. Wyznaczone poza kościołem obszary potencjalnych żerowisk nietoperzy zdominowane są przez zbiorowiska borów sosnowych. Jedynie w zachodniej części kompleksu wzdłuż doliny Kończaka występują liniowo nieco większe fragmenty lasów liściastych – łągów.

Cała powierzchnia ostoi zajmuje powierzchnię 2301,10 ha. Sama kolonia nocka dużego nie znajduje się na gruntach administrowanych przez Nadleśnictwo, lecz prawie cała powierzchnia potencjalnych jego żerowisk (także innych nietoperzy) pokrywa się z zasięgiem gruntów LP (2239,17 ha). Teren ten jest jednocześnie fragmentem innego obszaru Natura 2000 – „Puszcza Notecka”.

W analizowanym obszarze na łącznej powierzchni 18,61 ha zlokalizowane są (Inwentaryzacja ALP 2007, BULiGL 2010) także siedliska przyrodnicze: 9170, 9190, 6510, 91E0, 91F0, 91T0. Jednak wg aktualnego SDF nie są one przedmiotem ochrony w ostoi.

Tabela 14. Siedliska przyrodnicze zinwentaryzowane (2007, 2010) w obszarze „Kiszewo” na terenie Nadleśnictwa Oborniki

Kod siedliska	Ocena ogólna z SDF-u	Nazwa	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (ha)	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (%)	Lokalizacja
6510	D	Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	1,10	0,05	Obręb Kiszewo oddz. 568o
9170	D	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	3,11	0,14	Obr. Kiszewo oddz. 540c, 403a, 405d, 405g, 406h, 406i
9190	-	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (<i>Betulo-Quercetum</i>)	0,44	0,02	Obr. Kiszewo oddz. 540g, 494g
91E0	D	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy	10,02	0,45	Obr. Kiszewo oddz. 404a, 405g, 406h, 406i, 406j, 446b, 446c, 446d, 446h, 446j, 446n, 588b, 589h, 589i

Kod siedliska	Ocena ogólna z SDF-u	Nazwa	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (ha)	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (%)	Lokalizacja
		źródłiskowe)			
91F0	D	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	3,83	0,17	Obr. Kiszewo oddz. 406d, 406h, 406i, 406j, 423j, 423k, 587c
91T0	D	Sosnowy bór chrobotkowy (<i>Cladonio-Pinetum</i>) i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i>	0,11	0,00	Obr. Kiszewo oddz. 547d, 570a

Zagrożenia:

Sama kolonia może być zagrożona tylko potencjalnie: ewentualne zmiany mikroklimatu, płoszenie zwierząt, prowadzenie remontów w niewłaściwy sposób (np. w okresie przebywania nietoperzy w schronieniu tj. IV-XI, stosowanie toksycznych środków do konserwacji drewna, uszczelnienie wlotów), lecz potencjalne żerowiska mogą ucieść na skutek chemicznego zwalczania owadów.

PLH300043 „Dolina Wełny”

Dolina zajmuje powierzchnię 1 447,00 ha, z czego na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Oborniki znajduje się większa jej część – wschodnia część obrębu Oborniki (fragmenty leśnictw Wełna, Rożnowo i Mycin) na powierzchni 944,60 ha.

Opis obszaru:

Obszar chroni dolny, silnie meandrujący odcinek rzeki Wełny o długości 14 km, od ujścia Strugi Sokołowskiej do ujścia Wełny do Warty. Ostoja znajduje się pomiędzy miejscowościami Rogoźno Wlkp. a Oborniki, stanowiąc wschodnią granicę międzyrzecza Warty i Noteci.

Dolina Wełny porośnięta jest lasami sosnowymi i zajęta jest częściowo przez użytki rolne. Wzdłuż samej rzeki znajdują się fragmenty łąk, łęgów i ekstensywnie użytkowanych łąk.

Historycznie rzeka Wełna była wykorzystywana przez młyny i elektrownie wodne. W obszarze ostoi charakteryzuje się dużymi spadkami terenu i silnym nurtem, co sprawia, że występująca tutaj flora i fauna jest charakterystyczna dla krainy brzozy (według typologii rybackiej). Dno jest z reguły żwirowe, piaszczyste lub kamieniste, a utworzone progi spiętrzające nadają rzece charakteru potoku górskiego. W nielicznych zakolach oraz bezpośrednio przy brzegach nagromadzone osady sprzyjają wzrostowi roślinności. W korycie rzeki występują głównie zbiorowiska: *Ceratophylletum demersi*, *Nupharo-Nymphetum albae*

i *Potametum pectinati*. W częściach szybko płynących rzeki wykształcają się zbiorowiska ze związku *Ranunculion fluitantis*. Interesujące są zbiorowiska mchów wodnych głównie z dominacją *Fontinalis antipyretica* i *Leptodictyum riparium*. Miejsca piaszczyste i kamieniste porastają zielenice nitkowate. W dolinie Wełny występują niewielkie eutroficzne starorzecza. Obszar chroni także przyujściowe fragmenty rzek Strugi Sokołowskiej, Flinty i Zaganki.

Przedmioty ochrony (wg stanu na 1.04.2009):

Wyróżnia się tu 7 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* – kod siedliska 3150;
- Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis* – kod siedliska 3260;
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) – kod siedliska 6510;
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) – kod 9170;
- pomorski kwaśny las brzozowo-dębowy (*Betulo-Quercetum*) – kod 9190;
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) – kod siedliska 91E0;
- łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) – kod siedliska 91F0.

Tabela 15. Siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony w obszarze „Dolina Wełny” zlokalizowane (inwentaryzacje ALP 2007, BULiGL 2010) na gruntach Nadleśnictwa Oborniki

Kod siedliska	Ocena ogólna z SDF-u	Nazwa	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (ha)	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (%)	Lokalizacja
3150	C	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	-	-	brak na gruntach LP
3260	B	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i>	-	-	brak na gruntach LP (rzeka Wełna)

Kod siedliska	Ocena ogólna z SDF-u	Nazwa	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (ha)	Udział siedliska na gruntach nadleśnictwa (%)	Lokalizacja
6510	C	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	9,54	1,0	Obręb Oborniki oddz. 101r, 106j, 106k, 110c, 120l, 827j
9170	C	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	58,54	6,2	Obręb Oborniki oddz. 92f, 109b, 111n, 111o, 112b, 112c, 112d, 112g, 114m, 115z, 116d, 118f, 118g, 120j, 120t, 121h, 122i, 138c, 138d, 138f, 138g, 139a, 139c, 769a, 769g, 769j, 769r, 787Am, 801f, 802a, 828b
9190	C	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (<i>Betulo-Quercetum</i>)	13,74	1,5	Obręb Oborniki oddz. 790j, 800f, 801f, 828b, 847d
91E0	C	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	20,23	2,2	Obręb Oborniki oddz. 92b, 93b, 116f, 119d, 121d, 121i, 121j, 123i, 124b, 138f, 138g, 139b, 769ax, 769ay, 769g, 770h, 787Ab, 788a, 831d, 831j, 832o, 845i, 845k, 848c
91F0	C	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	17,12	1,8	Obręb Oborniki oddz. 111n, 113b, 118m, 119c, 120d, 121i, 121j, 124b, 138c, 138f, 139a, 139c, 769cx, 828b, 829c, 830b, 831d, 849c, 855a

Oprócz siedlisk wymienionych w powyższej tabeli w ostoi odnaleziono pojedyncze stanowiska ciepłolubnych dąbrów (pow. 0,23 ha) w oddz. 790j i kwaśnych buczyn niżowych (pow. 1,64 ha) w oddz. 116j.

Z gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej przedmiotem ochrony w OZW są: 2 ssaki – bóbr europejski, wydra (ocena B), 1 płaz – kumak nizinny (ocena C), 3 ryby – piskorz, koza i głowacz białopłetwy (ocena C) oraz 2 bezkręgowce: trzepla zielona (ocena C) i skójka gruboskorupowa (ocena B).

Wyniki inwentaryzacji (ALP 2007) potwierdziły 23 stanowiska bobra w opisywanym obszarze. Są to najczęściej ślady żerowania, tropy i nory pozostawione na brzegach Wełny i Flinty, rzadziej mniejszych strumieni i rowów zlokalizowane w oddz.: 91j, 101n, 108l, 109h, 112b, 112i, 112j, 113d, 114j, 120k, 122b, 123a, 787Ac, 787Ak, 787b, 801b, 801h, 827g, 850c (2 stanowiska) oraz tamy i żeremia odnotowane w oddz. 116b, 116g (2 stanowiska).

Śladów bytowania wydry i stanowisk kumaka na gruntach Nadleśnictwa (2007) nie odnaleziono. Chronione ryby występują najprawdopodobniej w samej Wełnie.

Jedyne stanowisko skójkii gruboskorupowej wskazano przy brzegu Wełny od strony wydz. 787Ak. Nad rzeką przy tym samym wydzieleniu zaobserwowano przelatujące osobniki trzepli zielonej.

Wartość przyrodnicza i znaczenie:

Opisywany obszar jest szczególnie istotny dla ochrony siedlisk, występujących w rozproszeniu takich jak zbiorowiska włosieniczników i niżowe ziołorośla nadrzeczne. W ostoi na uwagę zasługują również dobrze zachowane zbiorowiska leśne: łągi olszowe, łągi dębowo-wiązowo-jesionowe oraz grądy.

„Dolina Wełny” ma istotne znaczenie dla ochrony ichtiofauny i siedlisk związanych z uregulowaną w niewielkim stopniu rzeką o średniej wielkości. W ostoi swoje siedlisko znajduje istotna w skali ponadregionalnej populacja skójkii gruboskorupowej *Unio crassus*. Na szczególne podkreślenie zasługuje obecność populacji gatunków ryb chronionych i zagrożonych w Polsce, w tym z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: głowacz białopłewy *Cottus gobio*, koza *Cobitis taenia* i piskorz *Misgurnus fossilis* oraz dwa gatunki niezwykle cenne w ichtiofaunie: troć wędrowna *Salmo trutta m. trutta* i brzana *Barbus barbus*.

Dolina jest ważną ostoją bobra *Castor fiber* w Wielkopolsce. Wełna jest także ważnym miejscem występowania rzadkich i ginących na terenie Wielkopolski zbiorowisk np. *Beruletum submersae*, *Sparganio-Potametum interrupti* i *Hottonietum palustris*. Na kamieniach w nurcie Wełny licznie występuje krasnorost *Hildebrandia rivularis*.

W ostoi zlokalizowane są trzy rezerwaty przyrody: „Promenada”, „Wełna” i „Słonawy” (wszystkie w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa). Ponadto jego zasięg w dużej mierze pokrywa się z zasięgiem OSO PLB 300015 „Puszcza Notecka”.

Zagrożenia:

Podstawowym zagrożeniem dla walorów przyrodniczych obszaru jest wysoka trofia rzeki Wełny i niski jej stan sanitarny (WIOŚ Poznań). Tym samym uregulowania wymaga gospodarka wodno-ściekowa w zlewni rzeki, ze szczególną uwagą na odcinkach przepływu rzeki przez miasta Rogoźno Wlkp. i Oborniki Wielkopolskie.

6.6 Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną

Wieloaspektowa analiza terenów Nadleśnictwa Oborniki, przeprowadzona podczas prac inwentaryzacyjnych, pozwoliła dokładnie określić miejsca posiadające wysoką wartość przyrodniczą, która pod wpływem prowadzonej gospodarki może ulec zmianie. Wśród wielu

zabiegów przeprowadzanych w lasach wymienia się te, które mogą kolidować z celami ochrony przyrody. Zagadnienia dotyczą głównie leśnych siedlisk przyrodniczych. Oceny dokonano z pełną świadomością przyjętych metod przeprowadzonych inwentaryzacji i uproszczeń, które zostały w nich zastosowane. Dotyczy to szczególnie metodyki wyróżniania lub nie mikrosiedlisk. Obszary potencjalnych kolizji p.u.l. z celami ochrony przyrody wymienia się w tabeli 13.

Tabela 16. Obszary potencjalnych konfliktów między celami ochrony, a gospodarką leśną

Rodzaj konfliktu	Uwagi
Konflikt pomiędzy przyjętym GTD a naturalnym typem lasu w odniesieniu do leśnych siedlisk przyrodniczych.	Konflikt może wystąpić w odniesieniu do tych rodzajów leśnych siedlisk przyrodniczych, dla których przyjęty GTD nie odpowiada naturalnemu typowi lasu. W konsekwencji istniejący skład gatunkowy może powodować pogorszenie stanu siedliska.
Konflikt pomiędzy przyjętym sposobem zagospodarowania z wykorzystaniem Rb I, a koniecznością zachowania właściwego stanu ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych.	Konflikt może wystąpić szczególnie w odniesieniu do siedlisk łągów olszowych, olszowo-jesionowych oraz łągów wierzbowych i topolowych (91E0), łągów wiązowo-jesionowych (91F0) w których zaplanowano użytkowanie za pomocą rębni I.
Konflikt pomiędzy obowiązkiem ochrony niektórych gatunków, które mogą powodować pewne szkody.	Sporadycznie na terenie nadleśnictwa konflikt ten może dotyczyć zwłaszcza ochrony chrząszczy – pachnicy dębowej, kozioroga dębosza i in. Przypadki te ograniczone są wyłącznie do najstarszych d-stanów.
Konflikt pomiędzy koniecznością wykonywania cięć, a wymogami ochrony ptaków.	Problem ten nie dotyczy ptaków, dla których wyznaczono strefy ochronne, ale może mieć istotne znaczenie dla innych cennych gatunków ptaków, licznie występujących na terenach „Puszczy Noteckiej”, „Doliny Samicy” i pozostałych obszarach leśnych N-ctwa.
Konflikt pomiędzy powszechną dostępnością lasów, a ochroną gatunkową prowadzoną na terenie nadleśnictwa.	Obowiązek powszechnej dostępności lasów sprawia, że może nastąpić kolizja z celami ochrony na wielu płaszczyznach np. ochrony łągów ptaków. Problem jest istotny ze względu na sąsiedztwo dużej aglomeracji oraz rosnącej presji społecznej na terenach nadleśnictwa.
Konflikt pomiędzy wymogami ochrony lasu a koniecznością pozostawiania martwego drewna w lesie.	Konflikt może wynikać z braku jednoznacznego określenia ilości martwego drewna w lasach i jego inwentaryzacji, przy jednoczesnym obowiązku pozostawiania pewnej ilości drewna martwego dla zwiększenia bioróżnorodności.

Zagadnienia te poddano analizie w dalszej części prognozy.

6.7 Istniejące problemy ochrony przyrody istotne z punktu widzenia realizacji planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Oborniki

Zagrożenie środowiska przyrodniczego wynika ze stałego, równoczesnego oddziaływania wielu czynników na naturalne procesy zachodzące w przyrodzie. Owe wpływy nie mogą zostać całkowicie wyeliminowane, toteż bardzo ważne jest ich rozpoznanie i szczegółowa analiza.

Z punktu widzenia realizacji planu najistotniejsze znaczenie odgrywają następujące zagadnienia.

Zagrożenia powodowane przez czynniki atmosferyczne, w tym wahania poziomu wód.

Wynikają przede wszystkim z położenia geograficznego. Obejmują wszelkie anomalie pogodowe mogące wystąpić na danym obszarze, czyli ekstremalne temperatury, w tym przymrozki, opady i ich brak oraz silne wiatry.

Negatywny wpływ na drzewostany Nadleśnictwa Oborniki wywierają silnie wiejące wiatry z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Z ich strony najbardziej narażone są obrzeża d-stanów, d-stany jednolite i słabo zwarte oraz d-stany występujące na siedliskach wilgotnych i bagiennych (często w pobliżu zbiorników i cieków wodnych). Skutkiem wiatrołomów są też zniszczenia powodowane w odnowieniach podokapowych.

Szkody od okiści – nie mają gospodarczego znaczenia, występują sporadycznie i pojedynczo w drzewostanach. Wyłamaniu i powyginaniu ulegają gałęzie lub pojedyncze drzewa wewnątrz drzewostanów. Związane są z intensywnymi opadami „mokrego” śniegu i dotyczą głównie sosnowych drągów o pełnym zwarciu.

W przypadku znacznego podwyższenia poziomu wody może dochodzić do wymakania i podtapiania drzewostanów nieprzystosowanych. Na terenie n-ctwa zdarzają się jedynie okresowe podtopienie terenów zalewowych położonych najczęściej w dolinach większych rzek. Ze względu na niewielki zasięg nie mają większego znaczenia.

Wpływ na realizację zadań ochronnych opiera się głównie na zmianie naturalnego środowiska życia ptactwa wodnego oraz innych gatunków związanych z wodnymi zasobami nadleśnictwa.

Zagrożenia wynikające z niewłaściwej struktury i niewłaściwego składu gatunkowego drzewostanów.

Problem dotyczy głównie efektów gospodarki minionego okresu, tj. tworzonych monokultur i niewłaściwych składów gatunkowych, czyli nieodpowiedniego wykorzystania zasobów siedlisk.

Z powodów ww. zagrożone są naturalne zbiorowiska roślinne występujące licznie na terenie nadleśnictwa. Dotyczy to degradacji grądów środkowoeuropejskich i kwaśnych dąbrów (głównie pinetyzacja, neofityzacja) oraz lasów łągowych (przede wszystkim monotypizacja i neofityzacja).

Niewłaściwe składy gatunkowe i struktura drzewostanów mogą utrudnić realizację zadań ochronnych dotyczących cennych gatunków roślin i zwierząt, przez ograniczenie powierzchni ich potencjalnych siedlisk występowania.

Zagrożenia powodowane przez choroby grzybowe, szkodniki owadzie i przez zwierzyńcę.

Przy znacznym nasileniu czynniki te mogą powodować zaburzenia całych ekosystemów leśnych. Lasy Nadleśnictwa Oborniki położone są w strefie dość dużego zagrożenia przez szkodniki owadzie. Występują tu często jednogatunkowe i jednowiekowe drzewostany sosnowe (piaszczyste tereny Puszczy Noteckiej), a powierzchnia drzewostanów wielogatunkowych, często piętrowych o dobrze wykształconej warstwie nalotu, podrostu i podszytu jest niewielka (najczęściej w dolinach rzecznych).

Ogólnie zagrożenie ze strony szkodników pierwotnych sosny w ubiegłym okresie gospodarczym było niewielkie i utrzymywało się na stałym, niskim poziomie. Wyjątkowo w roku 2003 zwalczano brudnicę mniszkę na pow. 500 ha (w oddz. 412-414, 428-431, 956-959, 975, 976 i w części oddz. 450-454, 996, 997). Również w roku 2011 wykryto podwyższony stan tego „szkodnika” na łącznej pow. 650 ha we fragmentach leśnictw: Bębniak, Nowołoskoniec, Mycin, Rożnowo, Podlesie, Kiszewko i Chraplewo. Konieczna jest dalsza obserwacja mniszki w roku 2012. Ponadto w N-ctwie zwalczają się szkodniki wtórne (przyplaszczek granatek, cetyńce i in.) oraz szkodniki upraw (szeliniak sosnowiec, zmienniki).

Nadleśnictwo usuwa na bieżąco stwierdzone zagrożenia i skutecznie zwalczają występujące lokalnie szkodniki – w chwili obecnej stan zdrowotny i sanitarny lasu określić należy jako dobry.

Wśród chorób grzybowych najistotniejsze znaczenie mają huba korzeni i opieńka. Ten rodzaj zagrożenia, pojawia się zwłaszcza w drzewostanach o obniżonej odporności oraz w przypadku drzewostanów sadzonych na gruntach porolnych (3 505,76 ha). W ostatnich latach, głównie w szkółkach leśnych zwalczano osutkę sosny (*Lophodermium pinastri*) i mączniaka dębu (*Microsphaera alphitoides*).

Nadleśnictwo boryka się też z problemem pogarszania stanu zdrowotnego drzewostanów liściastych, głównie dębowych i jesionowych. Szczególnie niepokojącym jest zjawisko zamierania jesionu we wszystkich stadiach rozwojowych. Prawdopodobnie spowodowane obniżeniem się poziomu wód gruntowych i wystąpieniem patogenów grzybowych z rodzaju *Phytophthora*. Reakcją na bardzo zły stan zdrowotny jesionu jest masowy rozwój jego szkodników wtórnych (jesionowiec pstry).

Ze względu na specyfikę uszkodzeń, najbardziej zagrożonymi przez zwierzynę są uprawy (od 1 do 10 lat) oraz młodniki (11-20 lat). Największe szkody występują w gatunkach liściastych (głównie dęby) oraz sośnie i modrzewiu. Redukcja stanów ilościowych zwierzyny płowej, gradzenie upraw oraz inne środki mechaniczne, intensywne zagospodarowanie poletek łowieckich, dokarmianie zimowe zwierzyny dają efekt w postaci szkód znośnych ekonomicznie.

Omówione czynniki mogą wpływać na realizację zadań ochronnych jedynie w przypadku liczebności wyższej niż przeciętna, czyli w przypadku gradacji owadów lub epifitoz patogenów grzybowych.

Zanieczyszczenia powietrza, wód, gleb.

W ocenie jakości powietrza pod kątem ochrony roślin należy uwzględnić: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x oraz ozon O₃.

Głównym źródłem zanieczyszczeń atmosferycznych na terenie Nadleśnictwa Oborniki są ośrodki przemysłowe (położone w zasięgu lub w jego pobliżu: Poznań, Oborniki, Szamotuły, Rogoźno), instalacje grzewcze (maksimum stężeń substancji szkodliwych przypada na miesiące jesienno-zimowe) i ruch samochodowy. Całą strefę wielkopolską, a więc i obszary w zasięgu N-ctwa Oborniki zaliczono do klasy A ze względu na stężenia SO₂ i NO_x, zaś ze względu na stężenie ozonu (O₃) tą samą strefę zaliczono do klasy C – poziom docelowy i poziom celu długoterminowego dla rozpatrywanej substancji na terenie strefy został przekroczony (WIOŚ w Poznaniu 2011; Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010).

Decydujący wpływ na jakość wód powierzchniowych (ich klasę czystości) mają zanieczyszczenia pochodzące z następujących źródeł:

- źródła przemysłowe (systemy kanalizacyjne zakładów przemysłowych);
- źródła komunalne: miejskie systemy kanalizacyjne oraz miejsca odprowadzania ścieków z gospodarstw domowych;
- spływy powierzchniowe zawierające związki biogenne z nawozów chemicznych i środków ochrony roślin;
- niekontrolowane zrzuty ścieków do strumieni, stawów i rzek.

W 2010 roku, program monitoringu wód na terenie województwa wielkopolskiego realizowano zgodnie z zakresem i częstotliwością określoną w rozporządzeniu Ministra

Środowiska z dnia 13 maja 2009 roku w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 81, poz. 685).

Wyniki stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego rzek w ppk monitoringu operacyjnego w roku 2010 dla JCW (WIOŚ 2011):

- Sama od Kan. Przybrodzkiego do ujścia (kod JCW – PLRW60002018729, ppk Sama - Obrzycko) – stan/potencjał ekologiczny nieokreślony, stan chemiczny poniżej dobrego,
- Warta od Dopływu z Uchorowa do Wełny (kod JCW – PLRW600021185999, ppk – Warta - Oborniki) – stan/potencjał ekologiczny nieokreślony, stan chemiczny dobry,
- Wełna od Dopływu poniżej Jez. Łęgowo do ujścia (kod JCW – PLRW60002418699, ppk – Wełna - Oborniki) – stan/potencjał ekologiczny nieokreślony, stan chemiczny dobry.

W roku 2010 przeprowadzono kolejne badanie wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych m.in. w OSN (obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego) – Zlewnia rz. Sama. Pomimo stwierdzenia eutrofizacji wód wynik oceny wrażliwości wód na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego w punkcie pomiarowo-kontrolnym Sama – Piotrkówko wykazał wody niewrażliwe na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (wartość średnioroczna 25,131 mg NO₃/l).

JCWpd (jednolite części wód podziemnych) Nr 42 (północno-wschodni fragment obr. Oborniki) i 62 (pozostały obszar) położone są w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Oborniki. W 2010 roku badania jakości wód podziemnych prowadzone były w ramach monitoringu diagnostycznego.

Badania wód podziemnych w celu uchwycenia zjawiska przenikania zanieczyszczeń związkami azotu ze źródeł rolniczych (2010) do wód na obszarze OSN Samy – w studni w Piotrkówku, zlokalizowanej na „wypływie” z obszaru OSN wykazały bardzo niskie stężenie – poniżej 1,5 mg NO₃/l. (dane z Monitoringu wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w roku 2010, WIOŚ 2011)

Zanieczyszczenia wód i gleb uzależnione są głównie od licznych źródeł ścieków przemysłowych i komunalnych, a także od jakości i ilości nawozów stosowanych w rolnictwie i ogrodnictwie.

W zasięgu terytorialnym N-ctwa Oborniki (według wykazu składowisk eksploatowanych w roku 2010 na terenie województwa wielkopolskiego (WIOŚ stan na dzień 31.12.2010 r.) obecnie funkcjonują 2 składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne: na terenie gminy Oborniki w Uścikowcu i gminy Szamotuły w Piotrówku. Pierwsze z nich zlokalizowane jest poza obszarami mieszkaniowymi w sąsiedztwie gruntów leśnych (Leśnictwo Niemieczkowo) i rolnych. Zajmuje ono powierzchnię 2,45 ha. Ilość odpadów składowana w nim w 2010 r. wynosiła 5230,34 Mg. Drugie składowisko zajmuje powierzchnię 6,50 ha, a ilość odpadów składowana w nim w 2010 r. wynosiła 7831,05 Mg.

Blisko granic zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa znajdują się także składowiska tego samego typu: w Suchym Lesie i Studzieńcu (gmina Rogoźno).

Ponadto na terenach leśnych spotyka się również tzw. dzikie wysypiska stanowiące zupełnie nie kontrolowane potencjalne źródło zanieczyszczeń przedostających się do środowiska.

Zagrożenie pożarowe.

Lasy Nadleśnictwa Oborniki, według stopnia zagrożenia pożarowego, zostały zakwalifikowane do I kategorii – dużego zagrożenia pożarowego. Stan takiego zagrożenia jest przede wszystkim wynikiem dużej penetracji ludności w kompleksach leśnych i ich bezpośrednim sąsiedztwie. W ubiegłym okresie gospodarczym na terenie Nadleśnictwa wybuchło 238 pożarów na łącznej powierzchni 32,08 ha. Głównymi przyczynami pożarów były podpalenia (168 pożarów) oraz nieostrożność osób dorosłych (53 pożary). Częste pożary mogą powodować nieodwracalne starty i zmiany w ekosystemach, czyli posiadają znaczny wpływ na planowane zadania ochronne.

Zagrożenie akustyczne.

Panujący na szlakach drogowych i kolejowych hałas komunikacyjny stwarza dyskomfort akustyczny dla zwierzyny leśnej i ptaków. Szlaki komunikacyjne stanowią bariery ekologiczne, utrudniające migrację różnym gatunkom zwierząt. Są też źródłem zanieczyszczeń komunikacyjnych i stanowią zagrożenie pożarowe. Oddziaływanie tras komunikacyjnych na środowisko zależy głównie od natężenia ruchu, struktury strumienia pojazdów, prędkości pojazdów, rodzaju i stanu technicznego nawierzchni. Bardzo ważnym czynnikiem jest także stan techniczny pojazdów. Szczególnie negatywny dla środowiska przyrodniczego jest ruch tranzytowy ciężkich pojazdów.

W zależności od odległości od poszczególnych arterii z reguły występują istotne przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku. Najbardziej narażone są tereny leśne położone w bezpośrednim sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych.

Nadleśnictwo przecina bardzo obciążona transportem samochodowym droga krajowa S11 oraz drogi wojewódzkie nr 178, 182, 184, 185 i 187. Należy też wspomnieć o gęstej sieci dróg lokalnych, które przebiegają przez lasy Nadleśnictwa.

Istotną, uzupełniającą rolę komunikacyjną spełniają też linie kolejowe: nr 351 (Poznań – Szczecin przez Szamotuły), oraz nr 354 (Piła – Poznań przez Oborniki i Rogoźno).

Ruch turystyczny.

Lasy Nadleśnictwa Oborniki są atrakcyjne pod względem turystyki i rekreacji. Kompleksy leśne są bazą masowego wypoczynku i rekreacji dla ludności miejskiej (szczególnie w pobliżu wód i ośrodków wypoczynkowych). Ruch turystyczny powoduje zagrożenie pożarami, zaśmiecanie terenu, płoszenie i niepokojenie zwierzyny oraz zwiększa penetrację drzewostanów, do których ustanowiono zakaz wstępu (m.in. rezerwaty przyrody, ostoje zwierzyny, uprawy i młodniki).

Inne potencjalne źródła zagrożeń dla ekosystemów leśnych

Do źródeł stwarzających potencjalne zagrożenie poważnymi awariami należą między innymi: zagrożenia występujące w transporcie kolejowym, zagrożenia występujące w transporcie drogowym materiałów niebezpiecznych, gromadzenie przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po nich, zagrożenia w transporcie rurociągowym i gospodarce paliwowej, załadunek, transport i rozładunek odpadów niebezpiecznych, a także ich magazynowanie. Na terenie gminy Oborniki (zarazem Nadleśnictwa) znajdują się 2 zakłady o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii. Są to: zakład Ruukki Polska Sp. z o.o. w Żyrardowie – Oddział Oborniki 17 i BOLS Sp. z o.o. (Oborniki, ul. Kowanowska 48). Do innych źródeł potencjalnie stwarzających zagrożenia dla środowiska należą: gazociąg tranzytowy relacji Jamał – Europa Zachodnia oraz drogi: krajowa S11, drogi wojewódzkie i regionalne.

6.8 Potencjalne skutki braku realizacji planu urządzenia lasu

Prowadzenie gospodarki leśnej na terenie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (zgodnie z zapisami ustawy o lasach z 1991 r.) opiera się na sporządzanych dla każdego nadleśnictwa planach urządzenia lasu. Sporządzanie planu urządzenia lasu jest zatem obligatoryjnym wymogiem prawnym i determinuje podstawową działalność nadleśnictw.

Zawarte w planie wytyczne dotyczą korzystania z zasobów przyrody na zasadach trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, uwzględniającej zasady zrównoważonego rozwoju. Brak realizacji postanowień spowodowałby przede wszystkim zaburzenie cyklu produkcyjnego, który dotyczy w równym stopniu pozyskania, co odnowienia. Dalsze skutki uderzyłyby w społeczeństwo; osoby bezpośrednio związane z leśnictwem i drzewnictwem oraz w osoby nie związane z lasami, ale korzystające z leśnych zasobów, głównie drewna, czyli większość obywateli. Dalsze skutki braku realizacji planu to:

- utrudnienie realizacji zasad wielofunkcyjnej, trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, opartej na podstawach ekologicznych;
- brak miejsc pracy dla osób wywodzących się z lokalnych społeczności, tradycyjnie związanych z leśnictwem oraz pracujących w przemyśle drzewnym i z nim współpracujących;
- powstanie konfliktu prawnego – brak realizacji ustawowego obowiązku planowania działalności gospodarczej;
- pogorszenie stanu zdrowotnego drzewostanów poprzez zmniejszenie odporności na zagrożenia biotyczne, abiotyczne i antropogeniczne (np. w wyniku przegęszczenia);
- pogorszenie warunków dla rozwoju młodego pokolenia niektórych gatunków drzew;
- wydłużenie okresu przebudowy drzewostanów niezgodnych z siedliskowym typem lasu;
- przyspieszenie inwazji gatunków obcych, które lokalnie mogą doprowadzić do zniekształcenia lub zaniku niektórych siedlisk przyrodniczych;
- deprecjacja surowca drzewnego;
- zakłócenie ładu czasowego i przestrzennego drzewostanów;
- inicjowanie spontanicznych procesów mogących doprowadzić do zniekształcenia, degradacji lub zaniku niektórych chronionych siedlisk przyrodniczych;
- przyspieszenie sukcesji nowych gatunków roślin (w tym gatunków obcych);
- zwiększenie zagrożenia pożarowego;
- utrata płynności finansowej przez nadleśnictwo oraz firmy powiązane z branżą leśną i drzewną.

7. Przewidywane oddziaływanie planu na środowisko i obszary Natura 2000

7.1 Analiza oddziaływania planu pod kątem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha oraz budowle mające na celu piętrzenie wody na wysokość nie mniejszą niż 1 m mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Wymienione zabiegi są stosowane w lasach na podstawie p.u.l, zatem należy do nich nawiązać w prognozie.

Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Oborniki nie przewiduje wprowadzania piętrzeń wodnych w analizowanym okresie, lecz przewiduje zalesienia. Są one planowane w oddz. 589g (obr. Kiszewo) na pow. 1,00 ha. Przedmiotem zalesień są grunty ujęte w ewidencji jako role – nie stwierdzono na ich terenie siedlisk przyrodniczych lub stanowisk chronionych gatunków roślin czy zwierząt.

7.2 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Wpływ planowanych zabiegów na różnorodność biologiczną może być bardzo zróżnicowany. Stosowane zręby mogą znacznie zubażać siedlisko, natomiast przebudowa drzewostanów, wprowadzanie II piętra i podszytów, zwiększa bioróżnorodność. Generalnie uznaje się, że większość zabiegów prowadzonych obecnie w lasach na podstawie p.u.l., będzie miało w przyszłości znaczny wpływ na zwiększenie różnorodności biologicznej.

Wpływ planu na różnorodność biologiczną Nadleśnictwa Oborniki przedstawia się następująco:

- różnorodność biologiczną na poziomie genetycznym wspierają wytyczne dotyczące gospodarki nasiennej na całym obszarze PGL LP;
- w ramach planu u.l. przewidziane zostały działania mające na celu aktywną ochronę ważnych ze względów przyrodniczych ekosystemów leśnych i nieleśnych - działania te obejmują zachowanie korytarzy ekologicznych, oczek wodnych, brak zalesiania bagien oraz łądowiejących starorzeczy;
- w ramach planu urządzenia lasu przejmowane i sankcjonowane są strefy ochronne (całoroczna i okresowa) dla chronionych gatunków ptaków;

- wykonane w ramach urządzania lasu opracowanie glebowo-siedliskowe służy lepszemu poznaniu naturalnej struktury gleb i siedlisk leśnych; pozwala to na dostosowanie zadań w zakresie hodowlanym do wymogów siedlisk i mikrosiedlisk wśród nich występujących;
- przewidziana w planie użytkowania rębego przebudowa drzewostanów o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem może skutkować w przyszłości zwiększeniem różnorodności biologicznej oraz poprawą stanu zdrowotnego lasu;
- zastosowanie przyjętych dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych zmodyfikowanych typów gospodarczych drzewostanów zapobiegnie procesowi uproszczenia struktury gatunkowej zbiorowisk i przyczyni się do unaturalniania składów gatunkowych drzewostanów.

Ważnym elementem zachowania bioróżnorodności są ostoje ksylobiontów. W N-ctwie Oborniki zostały obecnie wyznaczone na powierzchni 163,83 ha. Tworzy się je poprzez wytypowanie drzewostanów, w których przy zachowaniu standardów ochrony lasu, istnieje możliwość pozostawiania ilości posuszu występującego w różnych fazach rozkładu. Wskazane jest także pozostawianie w lesie gałęzi oraz części niewyrobionego surowca drzewnego. Ochrona rozkładającego się drewna wpłynie dodatnio na zwiększenie jego masy w lesie, dzięki czemu nastąpi intensyfikacja ochrony różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych. Większa ilość martwego drewna w lesie to wzrost ilości i liczebności gatunków roślin i zwierząt z nim związanych. Są to m.in. grzyby – czarka szkarłatna, sopłówka, owady – pachnica dębowa, orszoł prążkowany, zacnik, jelonek rogacz, łucznik, borodziej cieśla; ślimaki – ślimak ostrokrawędzisty, świdrzyki; węże – żmija zygzakowata, z ptaków – dzięcioł średni, dzięcioł zielony, krętogłów.

Należy stwierdzić, że wpływ zapisów projektu planu urządzania lasu na różnorodność biologiczną jest w długim okresie czasu dodatni.

7.3 Oddziaływanie na ludzi

Zapisy planu urządzania lasu mają bezpośredni wpływ na ludzi ze względów ekonomicznych i społecznych. Z punktu widzenia ekonomicznych korzyści wpływ uwidacznia się poprzez zapewnienie pracy i dochodów zarówno społecznościom lokalnym, zamieszkującym teren nadleśnictwa, jak też w ujęciu szerszym, grupom zawodowo związanym z leśnictwem i drzewnictwem.

W aspekcie społecznym korzystny wpływ p.u.l na ludzi związany jest z kształtowaniem krajobrazu leśnego, zagospodarowaniem turystycznym i udostępnianiem lasów Nadleśnictwa Oborniki społeczeństwu.

Bardziej szczegółowe zabiegi określone w planie, odnoszące się do każdego wydzielenia mają neutralny wpływ na ludzi.

7.4 Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione

7.4.1 Rośliny

W Programie Ochrony Przyrody (rozdział poświęcony Florze i Załącznik nr 3) wykazano chronione i rzadkie gatunki grzybów, porostów, glonów, mszaków i roślin naczyniowych zlokalizowanych w Nadleśnictwie. W opisach tych najcenniejszych i najrzadszych dokonano analizy zagrożeń mogących wpływać na poszczególne płaty (osobniki) oraz ich siedliska. Wśród zagrożeń są także niektóre zabiegi zaprojektowane w planie urządzenia lasu (zwłaszcza cięcia i zabiegi agrotechniczne na zrębach), które wykazano przy konkretnych stanowiskach chronionej flory i określono w jaki sposób zaleca się je wykonać (lub ograniczyć zakres ich wykonania), aby zminimalizować ich ewentualne negatywne oddziaływanie. Zalecenia te odnoszą się do znanych lokalizacji, które określając w miarę dokładne miejsca występowania danego gatunku pozwalają ocenić wpływ planowanych zabiegów. Oddziaływanie p.u.l. na rośliny chronione wykazane w rezerwatach przyrody lub na gruntach leżących poza administracją LP jest nieistotne.

W przypadku gatunków, które występują licznie na terenie Nadleśnictwa nie jest możliwe jednoznaczne określenie wpływu zadań gospodarczych, ponieważ nie istnieje kompletny szczegółowy wykaz tych gatunków, w odniesieniu do konkretnego wydzielenia. Podaje się w takich przypadkach ocenę zbiorczą. W Nadleśnictwie Oborniki ocena zbiorcza dotyczy pospolitych gatunków mszaków: bielistka siwa *Leucobryum glaucum*, nibybrodawkowiec jasnozielony *Pseudoscleropodium purum*, rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*, widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum* i widłoząb miotlasty *Dicranum scoparium* oraz roślin naczyniowych: kalina koralowa *Viburnum opulus*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, kruszyna pospolita *Frangula alnus* i przyłaszczka pospolita *Hepatica nobilis*. Zaprojektowane w planie zabiegi nie będą mieć negatywnego wpływu na silne populacje tych roślin. Mogą jedynie niekorzystnie oddziaływać na poszczególne stanowiska. W odniesieniu do tych gatunków ocena zbiorcza

zakłada możliwość wystąpienia krótkoterminowego ujemnego wpływu na niektóre stanowiska występowania roślin. Związek ten dotyczy głównie miejsc, gdzie zaplanowano zabiegi gospodarcze mogące stanowić pewne zagrożenie dla roślin.

Po przeanalizowaniu zabiegów p.u.l. i podanych sposobów ograniczenia ich niekorzystnego oddziaływania (Program Ochrony Przyrody) nie stwierdzono zagrożeń dla populacji wszystkich gatunków chronionych i cennych flory Nadleśnictwa w dłuższej perspektywie czasowej.

7.4.2 Zwierzęta

W ramach prognozy oceniono wpływ zapisów planu na populacje cennych gatunków zwierząt, dla których została udokumentowana lokalizacja stanowisk. Stanowiska gatunków ptaków z Załącznika I DP zlokalizowane (Inwentaryzacje ALP 2007, BULiGL 2007, 2010) w ostojach ptasich (niezależnie od oceny stanu ich populacji) zanalizowano w rozdziale 7.15. Analiza wpływu planu na stanowiska gatunków z Załącznika II DS., występujące (Inwentaryzacje ALP, BULiGL 2007) w granicach obszarów programu Natura 2000, została przedstawiona w rozdziale 7.16 (tylko gatunki stanowiące przedmioty ochrony). Pozostałe zanalizowano poniżej.

Trzeplę zieloną *Ophiogomphus cecilia* odnotowano w oddz. 599m (obr. Kiszewo) i 1050b (obr. Obrzycko). Są to tereny nieleśne (pastwisko i łąka) położone nad rzekami: Wartą i Samą, na których nie planuje się przeprowadzania zabiegów.

Trzy stanowiska zalotki większej *Leucorrhinia pectoralis* zinwentaryzowano przy śródleśnych bagienkach położonych w obszarze PLH30003 „Dąbrowy Obrzyckie” w oddz. 1065a, b, 1070d (obr. Obrzycko), dla których plan u.l. nie zawiera wskazówek gospodarczych .

Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* został zinwentaryzowany w dwóch wydzieleniach. Pierwsze z nich to wydz. 555b w obr. Kiszewo. Jest to rola, dla której nie zaprojektowano zabiegów gospodarczych. Drugie (oddz. 593f obr. Kiszewo) stanowi śródleśne bagienko otoczone drzewostanem świerkowo-sosnowym w II klasie wieku. Zaplanowana w drzewostanie trzebież wczesna nie wpłynie w żadnym stopniu negatywnie na populację czy siedlisko czerwończyka.

Kolejnym gatunkiem o znanych lokalizacjach jest traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*. Gatunek ten zamieszkuje jedynie bardzo wilgotne siedliska, a rozmnaża się w niewielkich zbiornikach wody stojącej. Stanowiska w oddz. 53f (obr. Oborniki) i 1065b

(„Dąbrowy Obrzyckie”) to śródleśne bagienka otoczone drzewostanami, w których nie planuje się zabiegów.

Głosy kumaka nizinnego *Bombina bombina* zinwentaryzowano poza siedliskowymi obszarami Natura 2000 na 5 stanowiskach. Wskazane stanowiska to w większości bagna (oddz. 22d, 53f obr. Oborniki, oddz. 1120a obr. Obrzycko) oraz szuwały Jeziora Sycyńskiego (oddz. 1119g, h). W planie urządzenia lasu nie przewiduje się wykonywania jakichkolwiek zabiegów w tych wydzieleniach. Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania planu na populację i siedliska tego płaza.

Poza obszarem PLH300043 „Dolina Wełny”, w którym bóbr europejski *Castor fiber* jest przedmiotem ochrony, zlokalizowano jeszcze 85 stanowisk tego gryzonia na gruntach Nadleśnictwa lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Są to najczęściej ślady żerowania, tropy i nory pozostawione na brzegach wszystkich większych rzek płynących w zasięgu Nadleśnictwa, rzadziej jezior, stawów i rowów zlokalizowane w oddz. 58d, 79b, 401a, 401f, 401g, 423a, 423i, 471a, 471b, 589c, 599h, 599i, 848b, 858Ac, 858Ba, 858Bc, 864b, 864c, 870b, 870c, 870d, 871a, 883k, 884o, 885k, 890c, 890d, 890g, 895a, 895b, 985h, 1004r, 1005n, 1006bx, 1006r, 1006s, 1006w, 1011Ac, 1011k, 1014a, 1016a, 1020b, 1022b, 1030a, 1030g, 1031a, 1033c, 1034f, 1050a, 1066c, 1081a, 1090f, 1091i, 1103f, 1104c oraz tamy i żeremia odnotowane na samych ciekach i rowach przebiegających po granicach lub wewnątrz oddz. 78a, 140f, 149c, 402a, 403a, 403b, 404a, 405a, 405c, 406j, 423k, 424d, 446i, 446r, 587a, 588b, 588f, 589k, 599h, 858Ac, 882m, 890l, 995l, 1006y, 1050f, 1071k, 1074a, 1119g. Mnogość stanowisk bobra świadczy o sile jego populacji na gruntach i w sąsiedztwie gruntów Nadleśnictwa. W wyszczególnionych lokalizacjach znajdują się grunty nieleśne (łąki, bagna, zbiorniki wodne, zadrzewienia) i grunty leśne. Na gruntach nieleśnych nie zaplanowano zabiegów, zaś na większości gruntów leśnych planowane są rozmaite zabiegi – głównie cięcia pielęgnacyjne.

Stanowiska wydry *Lutra lutra* poza obszarami zinwentaryzowano w czterech miejscach. Znajdują się one nad Wartą i Kanalem Kończak (obrzeża oddz. 502g, 600f, 995l, 1011a). We wszystkich ww. wydzieleniach zaplanowano trzebieże.

W programie ochrony przyrody zaznaczono, że przy wykonywaniu cięć na gruntach leśnych konieczne jest zaniechanie wycinki przybrzeżnych zadrzewień i zakrzaczeń, których zarówno bóbr (żerowiska) jak i wydra (kryjówek) wymagają w swoim środowisku życia oprócz rzek czy zbiorników wodnych. Dotyczy to również pozostałych planowanych wycinek w drzewostanach graniczących m.in. z wodami. O kształtowaniu stref ekotonowych i zadrzewieniowych w sąsiedztwie gruntów nieleśnych (w tym wód) mówią również wytyczne zamieszczone w Zasadach Hodowli Lasu (2011), Zarządzeniu Nr 11A Dyrektora GDLP,

zasadach FSC i in. Baza żerowa i miejsca bytowania obu gatunków chronionych ssaków będą zabezpieczone – brak negatywnego oddziaływania planu u.l. na ich stanowiska.

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Oborniki strefą ochrony całorocznej i okresowej otoczono jedno stanowisko lęgowe kani rudej *Milvus milvus* (stanowisko na granicy leśnictw Niemieczkowo i Maryłówka). W strefie ochrony całorocznej nie zaprojektowano zabiegów. W niektórych wydzieleniach strefy ochrony okresowej planowane są trzebieże, czyszczenia lub cięcia uprzątające Rb IIIa. Można je wykonać wyłącznie poza okresem lęgowym, czyli zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w terminie od początku września do końca lutego (termin ochrony okresowej kani zamieszczono także w programie ochrony przyrody 2012). Plan urządzenia lasu nie będzie negatywnie oddziaływał na stanowisko lęgowe kani rudej przy zachowaniu tego terminu.

Drugim lęgowym gatunkiem ptaka, zakładającym swoje gniazda na gruntach administrowanych przez N-ctwo jest bielik *Haliaeetus albicilla*. Obecnie są ustalone 3 strefy ochronne jego stanowisk lęgowych – dwie w leśnictwie Niemieczkowo i jedna w leśnictwie Daniele. Miejsce lęgowe położone w „Dolinie Samicy” (I-ctwo Niemieczkowo) opisano w rozdziale poświęconym analizie tego obszaru Natura 2000 (rozdz. 7.15.1).

Pozostałe dwa gniazda leżą poza zasięgiem ostoi ptasich. W obu strefach ochrony całorocznych lęgowisk bielika nie zaprojektowano zabiegów. W wielu wydzieleniach położonych w strefach ochrony okresowej zaplanowano głównie trzebieże, rzadziej czyszczenia i rębnie IIIa z odnowieniami. Zabiegi te mogą być wykonane wyłącznie poza okresem lęgowym bielika (w okresie od 1 sierpnia do 31 grudnia). Plan urządzenia lasu nie będzie negatywnie wpływał na stanowiska lęgowe bielika przy zachowaniu tego terminu.

Trzecim cennym gatunkiem ptaka, którego znane są lokalizacje jest żuraw. Według inwentaryzacji (2007) przeprowadzonej na gruntach będących w zarządzie Nadleśnictwa, ptaka tego zaobserwowano na 24 stanowiskach poza obszarami ochrony ptaków Natura 2000 (oddziały lub ich sąsiedztwo): 10a, 11d, 151j, 272a, 276d, 276h, 277c, 277d, 869a obr. Oborniki; oddz. 588k (2 stanowiska) obr. Kiszewo; 1070f, 1074f, 1094a, 1094b, 1094c, 1103a, 1103f, 1117f, 1118c, 1119h (2 stanowiska), 1119i (2 stanowiska), 1120a (2 stanowiska) obr. Obrzycko. Wśród wymienionych stanowisk żurawia tylko 3 (wydz. 1074f, 1119h, 1119i) to stanowiska lęgowe, pozostałe to obserwacje bezpośrednie osobników. Z trzech zinwentaryzowanych stanowisk lęgowych tylko 2 (1119h, 1119i) znajdują się bezpośrednio na gruntach N-ctwa. Na terenie bagna (1119h) i olsu (1119i) nie zaplanowano zabiegów. Stanowisko wskazane w wydz. 1074f faktycznie występuje na gruntach obcych (jednak nadal w zasięgu terytorialnym N-ctwa). W sąsiedztwie wymienionych stanowisk

łęgowych (ok. 100 m od łągowisk) w wydz. 1074f zaplanowano CW i CP, zaś w wydz. 1119j, 1119m – TW. Zabiegi te powinny być wykonane w okresie – od końca lipca do końca stycznia (poza okresem łągowym żurawia). Jeśli warunek ten zostanie spełniony nie przewiduje się negatywnego oddziaływania planu na wymienione łągowiska żurawia. W przypadku odkrycia nowych łągowisk tego gatunku w innych fragmentach Nadleśnictwa z zaplanowanymi cięciami, zaleca się pozostawić pas niezmienionego drzewostanu w promieniu minimum 50 m (według informacji ustnych dr T. Mizery) wokół gniazd i przestrzegać wcześniej wspomnianego terminu realizacji zabiegów (program ochrony przyrody). Bardzo istotne dla zachowania populacji żurawia jest ochrona śródleśnych i przyleśnych zbiorników oraz cieków wodnych przed osuszeniem. Zapisy tego rodzaju są także zamieszczone w programie ochrony przyrody.

Tabela 17. Przewidywane oddziaływanie zapisów planu na cenne gatunki zwierząt (nie dotyczy stanowisk gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000)

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w nadleśnictwie	Zabiegi zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu.	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do prognozy
					krótko-termi-nowe	średnio-termi-nowe	długo-termi-nowe	
Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	kod – 1037 OS	2	Brak zabiegów		0	0	0	Gatunek siedlisk nieleśnych, do których plan się nie odnosi.
Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	kod – 1042 OS	3	Brak zabiegów		0	0	0	Gatunek siedlisk nieleśnych, do których plan się nie odnosi.
Czerwończyk nieparek <i>Lycena dispar</i>	kod – 1060 OS	2	Brak zabiegów		0	0	0	Gatunek siedlisk nieleśnych, do których plan się nie odnosi.
Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	kod – 1166 OS NT	2	Brak zabiegów		0	0	0	Gatunek siedlisk nieleśnych, do których plan się nie odnosi.
Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	kod – 1188 OS	5	Brak zabiegów		0	0	0	Generalnie gatunek siedlisk nieleśnych, do których plan się nie odnosi.
Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	kod – 1337 OC	85	W sąsiedztwie wód na gruntach nieleśnych nie zaplanowano zabiegów, zaś na większości gruntów leśnych planowane są głównie cięcia pielęgnacyjne	Zapisy o ochronie i kształtowaniu nadbrzeżnych stref ekotonowych i zadrzewieniowych zamieszczone w POP-ie chronią jednocześnie miejsca kryjówek i żerowania bobra.	0	0	0	Cięcia nie wpłyną na stan populacji znacząco niekorzystnie.
Wydra <i>Lutra lutra</i>	kod – 1355 OC	4	W sąsiedztwie zbiorników wodnych projektuje się trzebieże (obrzeża oddz. 502g, 600f, 995l,	Zapisy o ochronie i kształtowaniu nadbrzeżnych stref ekotonowych i zadrzewieniowych zamieszczone w POP-ie chronią	0	0	0	Cięcia nie wpłyną na stan populacji znacząco niekorzystnie.

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w nadleśnictwie	Zabiegi zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu.	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do prognozy
					krótko-terminowe	średnio-terminowe	długo-terminowe	
			1011a).	jednocześnie miejsca kryjówek wydry.				
Kania ruda <i>Milvus milvus</i>	kod – A074 OS	1	W niektórych wydzieleniach strefy ochrony okresowej planowane są trzebieże, czyszczenia lub cięcia uprzątające Rb IIIa.	Zabiegi powinny być wykonane poza okresem lęgowym kani.	0	0	0	Wyznaczone strefy ochronne dla stanowiska.
Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	kod – A075 OS LC	2	W wielu wydzieleniach położonych w strefach ochrony okresowej zaplanowano głównie trzebieże, rzadziej czyszczenia i rębnie IIIa z odnowieniami.	Zabiegi powinny być wykonane poza okresem lęgowym bielika.	0	0	0	Dla gniazd wyznaczono strefy ochronne zabezpieczające lęgi bielika.
Żuraw <i>Grus grus</i>	kod – A127 OS	24 (w tym 3 lęgowe)	W sąsiedztwie stanowisk lęgowych (ok. 100 m od lęgówisk) w wydz. 1074f zaplanowano CW i CP, zaś w wydz. 1119j, 1119m – TW.	Zabiegi te powinny być wykonane w okresie – od końca lipca do końca stycznia (poza okresem lęgowym żurawia).	0	0	0	Bardzo istotne dla zachowania populacji żurawia jest ochrona śródleśnych i przyleśnych zbiorników oraz cieków wodnych przed osuszeniem. Cięcia nie wpłyną na stan populacji znacząco niekorzystnie.

Legenda:

kod – kod gatunku w programie Natura 2000, OS – gatunek podlegający ochronie ścisłej; OC – gatunek podlegający ochronie częściowej; kategorie zagrożenia wg Polskiej czerwonej księgi zwierząt: NT - gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia

+ (plus) – oddziaływanie pozytywne;

- (minus) – oddziaływanie negatywne;

0 - (zero) – wpływ obojętny.

Program ochrony przyrody przedstawia szereg zwierząt podlegających ochronie gatunkowej i występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Oborniki. Dla gatunków, dla których plan nie podaje dokładnej lokalizacji, przeprowadza się ogólną ocenę wpływu zapisów planu na ich populacje przedstawioną poniżej.

Wśród cennych **bezkęrowców** podlegających ochronie gatunkowej, oprócz trzepli zielonej, zalotki większej i czerwńczyka nieparka opisanych szczegółowo, program ochrony przyrody wymienia: biegacza skórzastego *Carabus coriaceus*, biegacza fioletowego *C.*

violaceus, biegacza granulowanego *Cerambyx granulatus*, biegacza wręgatego *C. cancellatus*, biegacza gładkiego *C. glabratus*, tęcznika liszkarza *Calosoma sycophanta*, trzmiela kamiennika *Bombus lapidarius*, trzmiela ziemnego *B. terrestris*, trzmiela polnego *B. agrorum*, trzmiela rudego *B. pascuorum*. Kopce chronionych mrówek: rudnicy *Formica rufa* i ciemnej *Formica polyctena* zostały zlokalizowane w wielu miejscach w całym Nadleśnictwie. W zasięgu terytorialnym występuje też jeden gatunek chronionego pająka – tygrzyk paskowany *Argyope bruennichi*. Wśród mięczaków spotyka się również ślimaka winniczka *Helix pomatia*.

Wymienione bezkręgowce bytują w środowisku leśnym i mogą występować na terenach Nadleśnictwa. Jednym z celów planu urządzenia lasu jest zachowanie ekosystemów leśnych. Zapisy planu nie powodują zmniejszenia powierzchni lasów i mimo możliwego niekorzystnego wpływu na pojedyncze osobniki nie wpłyną znacząco negatywnie na całe populacje wymienionych gatunków.

Trzy gatunki ryb: głowacz białopłetwy, koza i piskorz występujące w Wełnie są przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 „Dolina Wełny”. Pozostałe chronione gatunki minogów i ryb: minóg strumieniowy *Lamperta planeri*, różanka *Rhodeus sericeus amarus* i śliz *Barbatula barbatula* zaobserwowano również w wodach (głównie w rzekach) leżących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. Na obszarach wodnych, nawet tych administrowanych przez Lasy Państwowe w p.u.l. nie planuje się żadnych działań. Zabiegi projektowane w pobliżu wód nie będą wykonywane w ich bezpośrednim sąsiedztwie ze względu na ochronę i kształtowanie stref ekotonowych i zadrzewieniowych, a sam rodzaj wykonywanych prac nie wpływa na jakość czy stan wód.

Gatunki **płazów** występują dość licznie na terenie Nadleśnictwa. Wśród 18 gatunków zinwentaryzowanych na terenie całego kraju na terenie Nadleśnictwa znajduje się ich 11. Kumaka nizinna i traszkę grzebieniastą *Triturus cristatus*, dla którego znana jest lokalizacja, opisano na początku rozdziału. Pozostałe gatunki: traszkę zwyczajną *Triturus vulgaris*, ropuchę paskówkę *Bufo calamita*, ropuchę szarą *Bufo bufo*, ropuchę zieloną *Bufo viridis*, rzekotkę drzewną *Hyla arborea* oraz żaby: żabę moczarową *Rana terrestris*, żabę jeziorkową *Rana lessonae*, żabę trawną *Rana temporaria*, żabę wodną *Rana x esculenta* poddano ocenie ogólnej.

Wszystkie płazy w Polsce są objęte ochroną ścisłą. Najważniejszym zabiegiem ochronnym, skierowanym dla tej grupy zwierząt jest zapewnienie odpowiedniego siedliska dla życia i rozwoju. Przede wszystkim dotyczy to zachowania różnego rodzaju zbiorników wodnych, wód stojących i płynących. Plan urządzenia lasu nie projektuje wskazówek gospodarczych dla gruntów nieleśnych, w tym wspomnianych wód stanowiących miejsca

rozrodu płazów, zatem nie przewiduje się negatywnego oddziaływania planu na populacje występujące w Nadleśnictwie.

Ważnymi miejscami zimowania niektórych płazów (ropuchy, traszki) są butwiejące kłody drewna na siedliskach hydrogenicznym. Celowe jest więc pozostawianie kilku ściętych martwych drzew na podmokłych siedliskach (leśnych) przez nie zasiedlonych. Czynności planowane na siedliskach mokrych olsów i łągów są nieszkodliwe dla tej grupy zwierząt.

Jako największe zagrożenia lokalne dla populacji płazów wymienia się: wzmożony ruch samochodowy powodujący straty wśród migrujących płazów, budowanie nowych bardzo szerokich szlaków komunikacyjnych w miejscach migracji zwierząt, z pominięciem odpowiednio dużych przepustów podziemnych bądź innych zabezpieczeń, zasypywanie małych zbiorników wód stojących, rozlewisk, podmokłych pól, łąk, dokonywanie nieprzemyślanych melioracji (Najbar 2000). Wymienione działania nie są przedmiotem zainteresowania planu urządzenia lasu. Plan nie wpływa znacząco negatywnie na populację chronionych płazów w Nadleśnictwie.

Spośród gatunków **gadów** na 9 występujących w Polsce, 5 gatunków można znaleźć na terenie Nadleśnictwa Oborniki. Zalicza się tutaj: jaszczurkę zwinkę *Lacerta agilis*, jaszczurkę żyworodną *Lacerta vivipara*, padalca zwyczajnego *Anquis fragilis*, zaskrońca zwyczajnego *Natrix natrix* i żmiję zygzakowatą *Vipera berus*.

Grupę tę ocenia się w sposób ogólny, analizując wpływ planu na środowisko życia tych zwierząt. Wszystkie gady (podobnie jak płazy) są w Polsce objęte ochroną gatunkową na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Tereny zamieszkiwane przez gady to często przejściowe miejsca ekotonowe na styku granic łąkowo-leśnych, wodno-leśnych, bagienno-leśnych itp. Zapisy ujęte w programie ochrony przyrody o wzbogacaniu zewnętrznych ścian leśnych kompleksów wzdłuż gruntów nieleśnych, poprzez ich maksymalnie wypełnienie przez roślinność zielną, krzewy i drzewa w układzie pionowym i poziomym oraz stosowanie w nich w trakcie cięć pielęgnacyjnych silniejszych zabiegów umożliwiających wnikanie światła do wnętrza lasu i powstawanie ścian ochronnych drzewostanów, są jak najbardziej korzystne szczególnie dla tej gromady zwierząt. Celowe jest pozostawianie kilku ściętych martwych drzew w miejscach występowania ajnorodnych gadów, które składają swoje jaja w butwiejących kłodach drewna. Inne planowane zabiegi nie stanowią dla gadów żadnego zagrożenia. Analogicznie do poprzednio opisywanej grupy, najważniejsze dla zachowania populacji gadów jest zachowanie siedlisk, w których występują. Plan urządzenia nie zmienia sposobów użytkowania gruntów, nie

powoduje zmniejszenia powierzchni terenów leśnych, zadrzewień, muraw i polan stanowiących pierwotne siedliska krajowych gadów, zatem wytyczne planu nie oddziałują znacząco na populacje gadów.

Na obszarze Nadleśnictwa stwierdzono występowanie 155 gatunków **ptaków**. Wszystkie ptaki, z wyjątkiem gatunków łownych, podlegają ochronie gatunkowej na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. Ze względu na siedliska bytowania podzielono poszczególne gatunki na trzy grupy:

Ptaki krajobrazu leśnego (warunkiem gniazdowania jest obecność jakiegoś elementu krajobrazu leśnego, bądź obecność tego krajobrazu jako całości). W lasach nadleśnictwa gniazdujące ptaki znajdują się najliczniej we fragmentach lasów o największej mozaice siedlisk i rozbudowanej strukturze. Są m.in. wilgotne fragmenty borów, dolinki małych rzek lub okolice ze stagnującą wodą m.in. siedliska olsowe.

Do grupy ptaków krajobrazu leśnego zaliczono następujące gatunki: bogatka *Parus major*, czarnogłówka *Poecile montanus*, czubatka *Lophophanes cristatus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł duży *Dendrocopos major*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł zielony *Picus viridis*, dzięciołek *Dendrocopos minor*, dzwonec zwyczajny *Chloris chloris*, gajówka *Sylvia borin*, gołąb siniak *Columba oenas*, grubodziób zwyczajny *Coccothraustes coccothraustes*, jastrząb gołębiarz *Accipiter gentilis*, kobuz *Falco subbuteo*, kos *Turdus merula*, kowalik zwyczajny *Sitta europaea*, krętogłów *Jynx torquilla*, krogulec zwyczajny *Accipiter nisus*, kruk *Corvus corax*, krzyżodziób świerkowy *Loxia curvirostra*, kukułka zwyczajna *Cuculus canorus*, kwiczoł *Turdus pilaris*, lelek *Caprimulgus europaeus*, makolągwa zwyczajna *Carduelis cannabina*, modraszka *Cyanistes caeruleus*, muchołówka mała *Ficedula parva*, muchołówka szara *Muscicapa striata*, muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca*, mysikrólik zwyczajny *Regulus regulus*, myszołów zwyczajny *Buteo buteo*, paszkot *Turdus viscivorus*, pełzacz leśny *Certhia familiaris*, piecuszek *Phylloscopus trochilus*, piegża zwyczajna *Sylvia curruca*, pierwiosnek zwyczajny *Phylloscopus collybita*, pleszka *Phoenicurus phoenicurus*, płochacz pokrzywnica *Prunella modularis*, pokrzewka czarnogłowa *Sylvia atricapilla*, puszczyk zwyczajny *Strix aluco*, raniuszek zwyczajny *Aegithalos caudatus*, rudzik zwyczajny *Erithacus rubecula*, sikora uboga *Poecile palustris*, słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos*, słowik szary *Luscinia luscinia*, sójka *Garrulus glandarius*, skowronek borowy *Lullula arborea*, sosnówka *Parus ater*, strzyżyk zwyczajny *Troglodytes troglodytes*, szpak zwyczajny *Sturnus vulgaris*, śpiewak *Turdus philomelos*, świergotek drzewny *Anthus trivialis*, świstunka leśna *Phylloscopus sibilatrix*, trzmielojad zwyczajny *Pernis apivorus*, turkawka zwyczajna *Streptopelia turtur*,

wilga zwyczajna *Oriolus oriolus*, zięba zwyczajna *Fringilla coelebs* i zniczek *Regulus ignicapillus*.

Zaplanowane zabiegi gospodarcze na terenie lasów nadleśnictwa są rozłożone równomiernie zarówno w czasie i przestrzeni, co powoduje rozproszenie ryzyka negatywnego oddziaływania czynności gospodarczych na siedliska i populacje. Realizacja zaplanowanych wskazówek gospodarczych ogranicza się do stosunkowo niewielkiej powierzchni (wydzielenia lub działki zrębowej) w dodatku często wykonanie zabiegu trwa zaledwie kilka dni. W wyniku realizacji gospodarki w lasach może dojść jednak do niezamierzonego płoszenia. Ptaki mogą wtedy przenieść do sąsiednich pododdziałów. W celu dodatkowej ochrony siedlisk ptaków krajobrazu leśnego, zgodnie z zaleceniami zawartymi w POP, nie wyznacza się do usunięcia drzew dziuplastych, na powierzchni pozostawiane są również krzewy i podrostry. Reasumując, mimo możliwego niekorzystnego wpływu zabiegów na pojedyncze stanowiska cennych gatunków, plan urządzenia lasu nie wpływa długookresowo negatywnie na stan całych populacji chronionych ptaków oraz ich siedlisk.

Ptaki obszarów wodno-błotnych, bagien i łąk. Do grupy tej zaliczono następujące gatunki: bączek *Ixobrychus minutus*, bąk *Botaurus stellaris*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*, brzęczka *Locustella luscinioides*, cyranka *Anas querquedula*, czajka *Vanellus vanellus*, czapla biała *Ardea alba*, czapla siwa *Ardea cinerea*, derkacz *Crex crex*, gągoł *Bucephala clangula*, kokoszka *Gallinula chloropus*, kropiatka *Porzana porzana*, kszczyk *Gallinago gallinago*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, łabędź niemy *Cygnus olor*, łączak *Tringa glareola*, łożówka *Acrocephalus palustris*, nurogęs *Mergus merganser*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, perkozek *Tachybaptus ruficollis*, pliszka górską *Motacilla cinerea*, płaskonos *Anas clypeata*, podgorzałka *Aythya nyroca*, podróżniczek *Luscinia svecica*, potrzos *Emberiza schoeniclus*, remiz *Remiz pendulinus*, rozeniec *Anas acuta*, rybitwa czarna *Chlidonias niger*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, rybołów *Pandion haliaetus*, samotnik *Tringa ochropus*, sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*, śmieszka *Chroicocephalus ridibundus*, świergotek łąkowy *Anthus pratensis*, świstun *Anas penelope*, trzciniak *Erpetoichthys calabaricus*, trzcinniczek *Acrocephalus scirpaceus*, uszatka *Asio otus*, wodnik *Rallus aquaticus*, zaganiacz *Hippolais icterina*, zimorodek *Alcedo atthis*.

W projekcie planu urządzenia lasu omawiane siedliska zaliczone zostały do gruntów nieleśnych – generalnie nie planuje się na nich zadań gospodarczych.

Ptaki krajobrazu rolniczego i miejskiego. Do grupy tej zaliczono gatunki: błotniak łąkowy *Circus pygargus*, bocian biały *Ciconia ciconia*, brzegówka *Riparia riparia*,

cierniówka *Sylvia communis*, czyż *Carduelis spinus*, dudek *Upupa epops*, dymówka *Hirundo rustica*, dzierlatka *Galerida cristata*, gawron *Corvus frugilegus*, gąsiorek *Lanius collurio*, gil *Pyrrhula pyrrhula*, jarzębatka *Sylvia nisoria*, jerzyk *Apus apus*, kawka *Corvus monedula*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros*, kulczyk *Serinus serinus*, mazurek *Passer montanus*, oknówka *Delichon urbicum*, ortolan *Emberiza hortulana*, pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla*, pliszka siwa *Motacilla alba*, pliszka żółta *Motacilla flava*, płomykówka *Tyto alba*, pokląskwa *Saxicola rubetra*, potrzęsacz *Emberiza calandra*, pójdzka *Athene noctua*, pustułka *Falco tinnunculus*, sierpówka *Streptopelia decaocto*, skowronek *Alauda arvensis*, sroka *Pica pica*, srokosz *Lanius excubitor*, szczygieł *Carduelis carduelis*, świergotek polny *Anthus campestris*, świerszczak *Locustella naevia*, trznadel *Emberiza citrinella*, wrona siwa *Corvus cornix*, wróbel *Passer domesticus*.

Plan urządzenia lasu nie zajmuje się planowaniem zabiegów gospodarczych na gruntach nieleśnych, w tym rolach, pastwiskach i zabudowaniach.

Na terenie Nadleśnictwa Oborniki stwierdzono występowanie 46 gatunków **ssaków** (z czego 22 gatunki podlegające ochronie). Licznie jest tu reprezentowana grupa drobnych ssaków z przedstawicielami trzech rzędów: owadożerne (*Insectivora*), nietoperze (*Chiroptera*) i gryzonie (*Rodentia*). Pozostałe gatunki reprezentują rzędy: zajęcokształtne (*Lagomorpha*), drapieżne (*Carnivora*) i parzystokopytne (*Artiodactyla*).

Spośród gatunków ssaków podlegających ochronie dokładnie zlokalizowano tylko bobra europejskiego *Castor fiber*, wydrę *Lutra lutra* i nocka dużego *Myotis myotis*. Pozostałe gatunki, ze względu na brak określonej lokalizacji stanowisk, podlegają ocenie zbiorczej.

Gatunki związane z siedliskami nieleśnymi, na których plan najczęściej nie określa wskazówek gospodarczych to: mroczek późny *Eptesicus serotinus*, gacek szary *Plecotus austriacus* – nietoperze najczęściej związane z różnego typu zabudowaniami i siedzibami ludzkimi, gdzie zimują i wśród których żerują (rzadziej także w lasach); badylarka *Micromys minutus*, zamieszkująca wilgotne łąki, o wysokiej trawie, gęsto porośnięte brzegi rzek i jezior, zarośla oraz uprawy zbożowe oraz mysz zaroślowa *Apodemus sylvaticus*, której siedliskiem są zarośla w obrzeżach lasów oraz parki, pola i polany leśne. Nie przewiduje się jakiegokolwiek negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na ich populacje.

Ssaki związane z siedliskami leśnymi to: borowiec wielki *Nyctalus noctula*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, gronostaj *Mustela erminea*, jeż europejski *Erinaceus europaeus*, kret *Talpa europaea*, łasica *Mustela nivalis*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus* (żerowiska głównie nad wodami i przyległymi terenami podmokłymi), karlik większy *Pipistrellus nathusii* (żerowiska głównie nad wodami i przyległymi terenami podmokłymi), nocek

Natterera *Myotis nattereri*, nocek rudy *Myotis daubentonii* (żerowiska nad wodami), nocek wąsatek *Myotis mystacinus*, ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, wilk *Canis lupus* i wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris*.

W związku z pojawianiem się wilków w lasach Nadleśnictwa w Programie ochrony przyrody zawarto wskazówki odnośnie postępowania w razie odnalezienia nor lęgowych tego gatunku (wniosek do RDOŚ o wyznaczenie wokół nich stref ochronnych).

Dla ochrony nietoperzy, ale także ptaków „dziuplaków”, zamieszczono w programie ochrony przyrody wskazówki dotyczące ich ochrony czynnej. Dotyczą one ochrony drzew dziuplastych oraz rozwieszania skrzynek lęgowych dla ptaków oraz schronów dla nietoperzy. Skrzynki i schrony należy rozwieszać w pobliżu skraju bagien, zrębów, upraw oraz w remizach. Wykonywane zadania gospodarcze nie będą negatywnie oddziaływać na nietoperze, jeśli zalecenia te będą przestrzegane. Planowane zabiegi zawarte w p.u.l. całkowicie nie mają zastosowania w stosunku do zimowisk nietoperzy, do których należą głównie piwnice i inne podziemne schronienia, a czasami także strychy i szczeliny w murach. Większe zagrożenia dla tych ssaków związane są przede wszystkim z zatruciem środowiska (stosowanie środków owadobójczych powoduje zmniejszanie się bazy pokarmowej nietoperzy i pogarszanie jej jakości), ale plan nie obejmuje tego typu działań.

Rozproszenie najbardziej niekorzystnych zabiegów (rębni) na terenie całego Nadleśnictwa oraz planowanie pojedynczych działek zrębowych na stosunkowo niewielkich powierzchniach, zmniejsza ryzyko negatywnego oddziaływania planu.

Ważnym działaniem Nadleśnictwa mającym na celu ochronę różnorodności biologicznej są utworzone ostoje ksylobiontów. Będą one wpływać na ogólną kondycję lasów Nadleśnictwa, zatem dotyczą wcześniej opisanych grup zwierząt i roślin.

Nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania planu urządzenia lasu na populacje chronionych gatunków zwierząt występujących w Nadleśnictwie. Wykonanie niektórych zaprojektowanych zabiegów może wpływać niekorzystnie na pojedyncze osobniki, lecz nie powinno w sposób istotny negatywnie oddziaływać na całe populacje cennych gatunków.

Ponadto w programie ochrony przyrody zawarte zostały liczne zapisy, których wykonanie pozytywnie wpłynie na stan populacji chronionych gatunków zwierząt. Poniżej przedstawia się najważniejsze z zaleceń:

- przy wykonywaniu zabiegów gospodarczych zwrócić uwagę na występujące stanowiska zwierząt chronionych;

- zwracanie szczególnej uwagi na drzewa z gniazdami ptaków chronionych podczas wycinki drzew i odpowiedniego prowadzenia zrywki drewna w pobliżu stanowisk chronionych, rzadkich i cennych gatunków roślin i grzybów;
- monitorować miejsca rozrodu ptaków drapieżnych;
- nie likwidować stref ochronnych w przypadku być może okresowego opuszczenia lub zniszczenia gniazd, rozpoznać sytuację w terenie;
- budować zbiorniki retencyjne, tam gdzie jest niedobór wody w Nadleśnictwie;
- utrzymywać siedliska z lokalnymi populacjami zwierząt i drożne korytarze ekologiczne;
- chronić lęgowiska, gniazda i zimowiska zwierząt nie dopuszczając do ich zniszczenia przez ludzi;
- zachowywać mokradła;
- nie dopuszczać do zabudowy brzegów jezior;
- zachowywać w miarę możliwości starodrzewia będące miejscami bytowania licznych gatunków ptaków leśnych;
- pozostawiać w drzewostanach obumarłe drzewa i wiatrolomy;
- chronić tereny o wysokiej wartości ornitologicznej;
- nie wykonywać żadnych czynności gospodarczych w strefie ochrony ścisłej bez uzgodnień z RDOŚ;
- w strefie ochrony okresowej nie prowadzić żadnej działalności w terminie ochrony okresowej według rozporządzenia;
- nie znakować granic stref w terenie;
- ustawić tablice na skrzyżowaniach dróg prowadzących do stref ochronnych z napisami: „ostoja zwierzyny” i informacją: „osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”;
- chronić nowo zlokalizowane gniazda, zwłaszcza w sezonie lęgowym do czasu ich zgłoszenia w RDOŚ;
- nowe stanowiska ptaków weryfikować z ornitologami;
- konieczność szkolenia pracowników terenowych (leśniczowie i podleśniczowie) oraz kadry inżyniersko-technicznej z zakresu praktycznej znajomości chronionych gatunków flory i fauny występujących na terenie nadleśnictwa (umiejętność rozpoznawania cennych gatunków jest kluczowa dla ich właściwej ochrony).

7.5 Oddziaływanie na wodę

Założenia Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Oborniki nie przewidują wprowadzania żadnych melioracji, które wpłynęłyby na tymczasowe lub stałe odprowadzenie wody z terenów Nadleśnictwa. Ma to duże znaczenie dla oceny oddziaływania, ponieważ nienaturalne obniżenia poziomu wody mogą mieć niekorzystne konsekwencje dla środowiska.

W planie uwzględnia się natomiast zapisy dotyczące dominujących funkcji lasów, wśród których 21,5 % powierzchni leśnej Nadleśnictwa stanowią lasy wodochronne. Wyznaczono je na siedliskach wilgotnych oraz w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych i wokół zbiorników wodnych. Tego typu lasy chroniące np. źródła czy brzegi rzek i jezior przed osypywaniem się, wpływają znacznie na poprawę naturalnych stosunków wodnych.

Założenia planu zalecają jednocześnie ochronę torfowisk, bagien oraz zbiorników wodnych, co może mieć jedynie dodatni wpływ na środowisko.

7.6 Oddziaływanie na powietrze

Biorąc pod uwagę charakter zaplanowanych prac w nadleśnictwie, nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu mogłaby mieć negatywny wpływ na stan powietrza atmosferycznego. Zachowanie zasobów leśnych jest jednym z podstawowych celów gospodarowania. Realizacja założeń planu w żadnym wypadku nie powoduje zmniejszenia leśnych zasobów ani zarazem ich możliwości związanych z pochłanianiem dwutlenku węgla. Wręcz przeciwnie, można uznać, że zabiegi p.u.l. poprawiające stan lasów, równocześnie polepszają stan powietrza, który w dużym stopniu zależy od produkcji tlenu oraz pochłaniania dwutlenku węgla.

7.7 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Utrzymanie roślinności leśnej, będące podstawowym założeniem planu urządzenia lasu, sprzyja zachowaniu naturalnej pokrywy glebowej oraz jest głównym zabezpieczeniem gleby przed erozją. Analizując wpływ założeń planu na powierzchnię ziemi można stwierdzić długoterminowe dodatnie oddziaływanie.

Wśród zabiegów przeprowadzanych w lasach, część z nich może mieć krótkoterminowy wpływ ujemny. Zabiegi te są związane z przygotowaniem gleby pod odnowienia oraz z pozyskaniem maszynowym drewna. Technologia prac leśnych jest obecnie bardzo rozwinięta i ma na celu jak największe zminimalizowanie negatywnego wpływu

maszyn na ekosystemy leśne. Warto też dodać, że ujemny wpływ ww. zabiegów trwa stosunkowo krótko, więc nie wiąże się z dużymi konsekwencjami takiego oddziaływania.

7.8 Oddziaływanie na krajobraz

Dynamika zmian krajobrazu leśnego jest nierozłącznie związana z cyklem produkcyjnym. Plan urządzenia lasu wyznacza etapy tego cyklu na kolejne 10 lat, czyli uwzględnia przewidziane w tym okresie zalesienia, odnowienia i zręby, wpływając tym samym na zmiany krajobrazu.

Ocena stopnia oddziaływania p.u.l. na krajobraz oraz jego dodatni bądź ujemny wpływ jest zależna od punktu widzenia. Ze względu na środowisko leśne realizacja p.u.l. ma pozytywne oddziaływanie, ponieważ zapewnia ciągłość funkcjonowania lasów. Jedynie z punktu widzenia mieszkańców terenów Nadleśnictwa Oborniki, zwłaszcza tych, których posiadłości sąsiadują z lasem, zmiany krajobrazu powstałe w skutek realizacji p.u.l np. zręby, mogą być traktowane jako oddziaływanie negatywne.

Bogactwo krajobrazu omawianego Nadleśnictwa stanowią przede wszystkim obszary o dużych wartościach przyrodniczych. Obszarom takim przypisano głównie cele ochronne, często pomijając produkcyjne, co daje gwarancję małych zmian krajobrazu na tych terenach.

7.9 Oddziaływanie na klimat

Realizacja zadań zwartych w p.u.l, nie powoduje zmian klimatu. Zabiegi przeprowadzane w lasach, których celem jest zachowanie ciągłości lasów mogą wpływać jedynie na krótko- i średnioterminową zmianę mikroklimatu lokalnego, jedynie w miejscach wykonywanych zrębów.

7.10 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Poprzez oddziaływanie planu urządzenia lasu na zasoby naturalne rozumie się wpływ zapisów planu na zasoby drewna w lasach. Zasadniczo gospodarka leśna ma wpływać na zwiększenie tych zasobów, jednak dokładną ocenę dokonuje się pod koniec okresu obowiązywania planu.

Wskaźniki określające zasoby drewna w Nadleśnictwie Oborniki (stan 1.01.2012) kształtują się następująco:

- przeciętna zasobność – 269 m³ brutto/ha

- przeciętny tabelaryczny przyrost roczny – 6,45 m³/ha
- przeciętny wiek – 58 lat

Zgodnie z projektem planu na bieżący okres gospodarczy spodziewany tabelaryczny przyrost miąższości drzewostanów wynosi 1 264 500 m³. Zaplanowano etat użytkowania przedrębego w wysokości 591 630 m³ brutto. W przypadku użytkowania rębego poziom pozyskania został optymalnie dostosowany do potrzeb hodowlanych, stanu zdrowotnego oraz potrzeb przebudowy drzewostanów – wynosi on 798 769 m³ brutto. Łącznie etat użytkowania rębego i przedrębego stanowi 109,96% przewidywanego przyrostu tabelarycznego w okresie obowiązywania planu oraz 26,37% zasobów drzewnych (5 271 989 m³ brutto).

Z przedstawionych danych wynika, że zasoby drzewne na koniec bieżącego okresu gospodarczego (31.12.2021) na powierzchni leśnej teoretycznie powinny się zmniejszyć o 125 899 m³ brutto (suma miąższości grubizny na początku okresu obowiązywania planu i spodziewanego przyrostu miąższości pomniejszone o sumę miąższości grubizny przewidzianej do pozyskania), jednak na podstawie uzyskanego w ubiegłym okresie gospodarczym (2002-2011) znacznie większego przyrostu użytecznego (1 715 408 m³ brutto) można przewidywać, że zasoby te i w okresie 2012-2021 prawdopodobnie wzrosną.

Etaty przyjęte w poszczególnych gospodarstwach nie zakłócą wielostronnych funkcji lasu.

7.11 Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej

W trakcie wykonywania prac urzędniowych sporządzany jest wykaz walorów kulturowych znajdujących się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. Wykaz ten jest zamieszczony w programie ochrony przyrody wraz z dokładną lokalizacją i krótką charakterystyką. Dodatkowo w opisie taksacyjnym znajdują się informacje na temat ewentualnego występowania walorów historycznych i kulturowych w poszczególnych wydzieleniach.

Inwentaryzacja i zlokalizowanie walorów kulturowych jest pewnym elementem ochrony. Wśród wielu znajdujących się na terenie Nadleśnictwa stanowisk archeologicznych dominują grodziska, cmentarzyska (grobowce), obozowiska oraz ślady osadnictwa pochodzące z różnych epok. Wydzielenia leśne, których drzewostany porastają tego rodzaju obiekty (często wpisane do rejestru zabytków) są zaliczane do gospodarstwa specjalnego. W programie ochrony przyrody zawarto informację, że możliwość wykonania prac związanych z przygotowaniem gleby pod odnowienia (orka zrębów, rabaty, wałki, placówki) w takich

miejscach wiąże się każdorazowo z uzyskaniem zgody od Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wyróżniono też miejsca kultu religijnego i miejsca pamięci znajdujące się często na obszarach leśnych. Plan urządzenia lasu nie przewiduje użytkowania bądź usuwania tych obiektów, a samo uwzględnienie ich w treści p.u.l. można uznać za wpływ dodatni dla dóbr kultury.

7.12 Zestawienie zbiorcze wpływu planu urządzenia lasu na środowisko

Zestawienie zbiorcze oceny oddziaływania planu na elementy środowiska przedstawiono w poniższej tabeli. Uwzględnia ono ogólny wpływ poszczególnych czynności gospodarczych na wyróżnione części środowiska.

Symbole zastosowane w tabeli:

- + wpływ dodatni, pozytywny;
- 0 brak znaczącego wpływu;
- wpływ ujemny, negatywny;
- 1 oddziaływanie krótkoterminowe;
- 2 oddziaływanie średnioterminowe;
- 3 oddziaływanie długoterminowe.

Zastosowane symbole pozwalają w prosty sposób ocenić kierunek i długość okresu przewidywanego oddziaływania np. symbol „+2” oznacza wpływ dodatni średnioterminowy.

Tabela 18. Przewidywane oddziaływanie planu urządzenia lasu na środowisko w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Oborniki

Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na elementy środowiska					Łączna ocena oddziaływania planu u.l. na środowisko
	Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	
Różnorodność biologiczna	+3	+3	+2	+3	-1	+2
Ludność	+1	+1	+1	+1	+1	+1
Rośliny	0	0	0	0	-1	0
Zwierzęta	0	0	-1	-1	-1	0
Woda	+3	+3	+3	0	-1	+2
Powietrze	+3	+3	0	0	0	+3
Powierzchnia ziemi	+3	+3	0	0	-1	+3
Krajobraz	+1	+1	0	+1	+1	+1

Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na elementy środowiska					Łączna ocena oddziaływania planu u.l. na środowisko
	Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	
Klimat	0	0	0	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	+3	0	-1	+3
Dobra kultury	0	0	0	0	0	0
Łączna ocena oddziaływania p.u.l. na środowisko	+1	+1	+2	+2	-1	

Sumarycznie wpływ planu urządzenia lasu na różnorodność biologiczną jest pozytywny. Wynika on z planowania działań zmierzających do poprawy zgodności składów gatunkowych z siedliskiem poprzez inicjowanie odnowień naturalnych właściwych gatunków, odślanianie i pielęgnowanie istniejących nalotów i podrostów bądź sztuczne podsadzanie, zaleceń stałego ograniczania lub eliminacji gatunków obcych w środowisku lasów Nadleśnictwa, zaleceń sprzyjających zwiększaniu zasobów martwego drewna w lesie oraz zasad ochrony starych drzew.

Pozytywny wpływ planu na ludność wynika z czynników ekonomicznych i społecznych. Znaczenie ma tu też rola planu w kształtowaniu krajobrazu leśnego.

Ogólny wpływ planu na rośliny ocenić można jako mało znaczący.

Zapisy planu nie wywierają istotnego wpływu na większość stanowisk cennych gatunków zwierząt. Wykonanie wskazówek gospodarczych zawartych w planie może mieć niekorzystny wpływ na niektóre stanowiska lęgowe cennych gatunków ptaków gniazdujących w Nadleśnictwie.

Pozytywny wpływ odnowień i pielęgnacji drzewostanów na wodę ma najistotniejsze znaczenie w odniesieniu do długoterminowej ochrony brzegów rzek i jezior występujących na terenie Nadleśnictwa.

Jakość powietrza i stan wierzchnich warstw gleby w pewnym stopniu zależy od krótkoterminowych zmian formy trwania drzewostanów.

Stosowanie zadań gospodarczych ma wpływ na urozmaicenie krajobrazu, drzewostany poddane zarówno trzebieżom, jak i rębniom ocenia się pozytywnie ze względów estetycznych.

Klimat oraz zasoby naturalne zależą przede wszystkim od zwiększenia się masy drzewnej w lasach, a te z kolei są następstwem odnowień oraz prawidłowo zaplanowanych cięć pielęgnacyjnych. Obie kategorie zadań oddziałują długoterminowo.

Dobra kultury i zabytki, które występują na terenie Nadleśnictwa nie podlegają znaczącemu wpływowi zadań określonych w planie urządzenia lasu.

7.13 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony rezerwatów przyrody.

7.13.1 Rezerwat „Dołęga”

Rezerwat „Dołęga” położony jest w oddz. 1115 d (Leśnictwo Żurawiniec) na powierzchni 1,17 ha. Utworzono go w celu zachowania populacji skrzypu olbrzymiego *Equisetum telmateia* Ehrh.

Na terenach rezerwatu ani w wydzieleniach go otaczających (1115f, 1115k, 1122a) nie planuje się żadnych zabiegów.

Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na cel ochrony tego rezerwatu.

7.13.2 Rezerwat „Promenada”

Celem powołania rezerwatu jest zachowanie dobrze wykształconej fitocenozy grądu z okazałymi dębami i paklonami oraz kwitnącą łanowo kokoryczą pustą. Rezerwat położony jest na prawym brzegu rzeki Wełny we wsi Wełna. W jego skład wchodzi oddziały 111m, 111n, 111o.

Według projektu planu ochrony rezerwatu przyrody „Promenada” autorstwa S. Janyszek, M. Łochyński i P. Śliwa (2008) *„cały teren rezerwatu powinien podlegać ochronie czynnej, jednakże powinna to być ochrona o charakterze zachowawczym, bez prowadzenia jakichkolwiek zabiegów pielęgnacyjno-ochronnych, za wyjątkiem konserwacji znakowania rezerwatu oraz czyszczenia i zabezpieczenia ścieżki turystycznej”*.

Na terenach rezerwatu nie planuje się żadnych zabiegów. Czynnością projektowaną przy granicy „Promenady” od strony północnej (wydz. 111k) jest trzebież późna, która nie będzie znacząco wpływać na grunty sąsiednie.

Plan nie będzie oddziaływał negatywnie na cele ochrony rezerwatu „Promenada”.

7.13.3 Rezerwat „Świetlista Dąbrowa”

Celem powołania rezerwatu jest zachowanie fitocenz świetlistej dąbrowy o unikalnym w Wielkopolsce charakterze oraz innych zbiorowisk leśnych i nieleśnych z dynamicznych kręgów lasów liściastych obecnych w rezerwacie.

W Rozporządzeniu Nr 9/07 Woj. Wlkp. z dnia 12 marca 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony wskazano zadania dotyczące ochrony tego rezerwatu. W załącznikach wyszczególniono istniejące zagrożenia, sposoby ich eliminacji lub ograniczania oraz określono działania ochronne na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji. Załączniki przeniesiono do programu ochrony przyrody.

W roku 2011 Nadleśnictwo Oborniki przystąpiło do realizacji zatwierdzonych działań ochronnych w obszarze ochrony czynnej rezerwatu (zestawienie wykonania tych prac zamieszczono w programie ochrony przyrody).

W programie ochrony przyrody wskazano również zabiegi, które nie zostały dotąd wykonane a ich realizacja była przewidziana w latach 2007-2012. Do nich należy: usunięcie podsadzeń podokapowych buka, założenie dwóch powierzchni dębowych (gniazd) o pow. ok. 0,20 ha każda poprzedzone usunięciem dębu czerwonego i sosny (ogółem 65 m³ brutto) w oddz. 1078g.

Do tej pory nie podjęto również działań w zakresie usuwania podszytu i podrostu w zbiorowiskach świetlistej dąbrowy w oddz. 1067c, 1077d, 1078g oraz usunięcia krzewów czeremchy amerykańskiej w oddz. 1077f. Pomimo braku określenia ram czasowych dla realizacji tych zabiegów nie wydaje się korzystne (dla kondycji zbiorowisk świetlistej dąbrowy) odkładanie ich na następne okresy gospodarcze.

W niektórych wydzieleniach otuliny rezerwatu zaplanowano trzebieże (oddz. 1040h, 1041f, 1063a, 1068g, 1077a, 1077b, 1077c, 1077g, 1078c, 1078l) lub czyszczenia późne (oddz. 1078k).

Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na cel ochrony rezerwatu.

7.13.4 Rezerwat „Słonawy”

Celem utworzenia rezerwatu jest ochrona tarlisk ryb, a w szczególności: łososia, troci, certy, pstrąga i lipienia na długości kilometra od śluzy przy młynie Słonawy aż do ujścia Wełny do Warty wraz z pasami gruntów nadbrzeżnych na tym odcinku o szerokości 3 m oraz obszar wód rzeki Warty ograniczony linią środkową jej nurtu i prostopadłymi do niej liniami prowadzącymi z punktów położonych na prawym brzegu rzeki Warty w odległości 100 m w górę i w dół rzeki od ujścia do niej rzeki Wełny.

Tereny rezerwatu „Słonawy” leżą poza administracją Lasów Państwowych. Najbliżej rezerwatu położone są wydzielania leśne (855a, 855b) oddalone od jego granic ponad 300 m w górę rzeki Wełny. W wydzieleniach tych nie planuje się zabiegów (ostoje ksylobiontów).

Żadne z planowanych działań w p.u.l. na gruntach położonych nad rzeką Wełną lub w

jej pobliżu nie będą miały istotnego wpływu na poziom i stan jej wód, a już na pewno na tarliska ww. ryb. Plan nie będzie oddziaływał negatywnie na cele ochrony rezerwatu „Słonawy”.

7.13.5 Rezerwat „Wełna”

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest obecnie zachowanie w stanie naturalnym fragmentu rzeki włosienicznikowej o podgórskim charakterze wraz z jej florą i fauną.

Tereny rezerwatu „Wełna” nie wchodzi w skład gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Oborniki. W pobliżu wód rezerwatu znajdują się grunty, na których z rzadka zaplanowano trzebieże (głównie TP), lecz z powodu ograniczeń związanych z ochroną nadbrzeżnych zadrzewień cięcia nie będą wykonywane bezpośrednio przy brzegach Wełny.

Podobnie jak w przypadku rezerwatu „Słonawy”, tak i tutaj ze względu na brak planowanych czynności mogących wpływać w sposób istotny na poziom i stan wód Wełny oraz przeobrażenia jej brzegów, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania planu na cele ochrony rezerwatu „Wełna”.

7.14 Prognoza oddziaływania zabiegów planu urządzenia lasu na cele ochrony obszarów chronionego krajobrazu

„Dolina Samicy Kierskiej w gminie Suchy Las”, „Dolina Wełny i Rynna Gołaniecko-Wągrowiecka” i „Puszcza Notecka” stały się obecnie obszarami chronionego krajobrazu w rozumieniu art. 153 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 ze zm.).

OChK utworzono w celu ochrony i zachowania obszarów o cechach środowiska zbliżonych do naturalnego oraz zapewnienie społeczeństwu warunków do wypoczynku, turystyki i regeneracji sił. Często stanowią obszary o cennych wartościach przyrodniczych i są regionalnymi korytarzami ekologicznymi.

Zapisy p.u.l. nie stoją w sprzeczności z realizacją tych celów. Aktualne zalecenia p.u.l. powstały w oparciu o zgodne z powyższymi celami zasady zachowania w stopniu maksymalnym naturalności stanu środowiska. Wpływ p.u.l. jest tu więc pozytywny.

Obecnie nie ma odpowiednich uchwał sejmiku województwa powołujących omawiane obszary chronionego krajobrazu, a tym samym nie zostały wybrane odpowiednie zakazy z Art. 24. 1. ustawy o ochronie przyrody z 2004 r., nie można przeprowadzić szczegółowej analizy dotyczącej zgodności zapisów planów z zakazami.

7.15 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na obszary specjalnej ochrony ptaków:

Wszystkie gatunki będące przedmiotami ochrony w obu obszarach specjalnej ochrony ptaków występujących w zasięgu N-ctwa Oborniki, zanalizowano w oparciu o informacje zawarte w Poradnikach Ochrony Siedlisk i Gatunków oraz „Monitoring ptaków lęgowych – poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią” (Chylarecki P., Sikora A., Ceniana Z., 2009), a także „Zakres ochrony ptaków i zasady gospodarowania na obszarach proponowanych do objęcia ochroną jako Obszary Specjalnej Ochrony, tworzone w ramach systemu NATURA 2000 w Polsce”, (Gromadzki M., <http://www.wigry.win.pl/natura2000/ptaki.htm>).

7.15.1 „Dolina Samicy”

Stanowiska wszystkich 3 gatunków ptaków (bączek, gęś zbożowa, gęś białoczelną) będących przedmiotem ochrony w ostoi, zlokalizowano (Inwentaryzacja BULiGL 2007) wyłącznie poza gruntami administrowanymi przez Nadleśnictwo Oborniki.

Bączek *Ixobrychus minutus* to gatunek zamieszkujący rozległe, czasem wąskie obszary zarośnięte wysoką roślinnością szuwarową (płaty trzciny lub pałki) porastające brzegi jezior, glinianek, stawów rybnych i starorzeczy, a także brzegi większych rzek, porośnięte zwartymi płatami zakrzaczeń wierzbowych. Występowanie tego gatunku jest uzależnione od poziomu wody zapewniającego nie tylko bezpieczeństwo lęgów, ale również odpowiednią bazę pokarmową.

Gęś zbożowa *Anser fabilis* i gęś białoczelną *Anser albifrons* w obszarze pojawiają się podczas przelotów wiosennych, jesiennych i na zimowiskach (gęś białoczelną). Zatrzymują się wtedy na terenach zalewowych, w dolinach rzek i na jeziorach. Żerują na polach uprawnych, łąkach i nieużytkach. Oba gatunki preferują duże tereny otwarte.

Opisane wyżej gatunki ptaków, zarówno bączek wymieniony w Załączniku I DP, jak i regularnie migrujące do „Doliny Samicy” gęsi to ptaki **wodno-błotne**. Podstawowym środowiskiem życia tych ptaków są różnego rodzaju zbiorniki wodne, ich obrzeża oraz inne mniej lub bardziej podmokłe tereny nieleśne położone w pobliżu wód (wyjątkowo gęsi – zbożowa i białoczelną wymagają także żerowisk na polach i łąkach niekoniecznie podmokłych). Głównym zagrożeniem dla istnienia i rozwoju populacji tych ptaków jest likwidacja lub zmniejszenie ich naturalnych siedlisk bytowania i rozrodu:

- zmniejszanie powierzchni otwartych i zarośniętych zbiorników śródlądowych, starorzeczy i torfowisk;
- zmniejszanie powierzchni naturalnych terenów zalewowych w dolinach rzek niżowych, regularnie podtapianych w okresie wiosennym;
- likwidacja zakrzaczeń na łąkach, intensywne zagospodarowanie łąkowo-pastwiskowe;
- niszczenie trzcinowisk i innych wysokich szuwarów (m.in. bączek) oraz wycinanie nadbrzeżnych zakrzewień (bączek)
- niszczenie urwistych brzegów rzek i skarpy w pobliżu zbiorników wodnych;
- kurczenie się powierzchni mulistych i piaszczystych ławic oraz wysp w nurcie i obsypisk przybrzeżnych, odsłanianych latem i jesienią w korytach rzek, wynikające z regulacji i pogłębiania koryt;
- kurczenie się dostępnej dla ptaków powierzchni mulistego dna stawów rybnych, spuszcanych i napełnianych bez uwzględnienia okresów wędrówki.

Na gruntach N-ctwa w zasięgu ostoi nie zlokalizowano żadnych zbiorników wodnych.

Jednak potencjalne siedliska tych ptaków mogą występować również wśród bagien czy łąk (łącznie 15,77 ha). Dla gruntów tego rodzaju nie projektuje się zabiegów gospodarczych w planie urządzenia lasu. W ich sąsiedztwie nie przewiduje się też wykonania rębni, które mogłyby krótkookresowo podwyższyć poziom wód gruntowych. Plan nie stwarza więc żadnych zagrożeń dla siedlisk i populacji wymienionych ptaków.

Tabela 19. Prognoza wpływu planu urządzenia lasu na cele i przedmioty ochrony, dla których wyznaczono obszar Natura 2000 PLB300013 „Dolina Samicy” – gatunki ptaków oraz ich ostoje wyszczególnione w SDF

Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, ich siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
Bączek <i>Ixobrychus minutus</i> A022 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Wszystkie stanowiska tego gatunku zostały zlokalizowane (2007) poza gruntami administrowanymi przez LP. Gatunek siedlisk nieleśnych. Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu na aktualne i potencjalne siedliska bączka.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Gęś zbożowa <i>Anser fabilis</i> A039 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Ptak regularnie migrujący do ostoi. Zlokalizowane (2007) i potencjalne siedliska gatunku znajdują się poza gruntami administrowanymi przez Nadleśnictwo. Brak negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na gatunek.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	

Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, ich siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
Gęś białoczelna <i>Anser aalbifrons</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Ptak regularnie migrujący do ostoi. Zlokalizowane (2007) i potencjalne siedliska gatunku znajdują się poza gruntami administrowanymi przez Nadleśnictwo. Brak negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na gatunek.
A041	2	brak	brak	brak	brak	brak	
C	3	brak	brak	brak	brak	brak	

Legenda:

Symbole oceny planowanych czynności gospodarczych na stan przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące tego oddziaływania:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,
- 0 (zero) – wpływ obojętny,
- - (minus) – wpływ ujemny, negatywny,
- brak – gdy brak danej czynności w planie.
- 1 – oddziaływanie krótkoterminowe,
- 2 – oddziaływanie średnioterminowe,
- 3 – oddziaływanie długoterminowe.

Kryteria wpływu:

- Kryterium 1: liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie. Liczebność populacji zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).
- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).
- Kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).

Oprócz wyżej opisanych jeszcze dwa inne gatunki ptaków wymienionych w Załączniku I DP zlokalizowano w „Dolinie Samicy”: 1 stanowisko łęgowe bielika i 14 żurawia.

Bielik *Haliaeetus albicilla* jest gatunkiem ściśle związanym ze środowiskiem wodnym. Preferuje okolice jezior i stawów rybnych oraz doliny rzeczne. Żywi się głównie rybami i ptakami wodnymi. Gnieździ się prawie we wszystkich typach lasów, głównie w borach i buczynach oraz w nadrzecznych łągach. Gniazda buduje na starszych drzewach różnych gatunków (tutaj na sośnie). Strefy ochronne dla jego jedyne go znanego stanowiska łęgowego w ostoi ustalono w leśnictwie Niemieczkowo (strefa powołana w 1.01.2012 r.). W strefie ochrony całorocznej nie zaplanowano zabiegów. W strefie ochrony okresowej przewidziana jest pielęgnacja upraw, CW i CP. Zabiegi te mogą być wykonane wyłącznie poza okresem łęgowym bielika (w okresie od 1 sierpnia do 31 grudnia). Plan urządzenia lasu nie będzie negatywnie wpływał na stanowisko łęgowe bielika w opisywanym obszarze pod warunkiem zastosowania się do powyższych wskazówek.

Drugim ptakiem zidentyfikowanym w „Dolinie Samicy” jest żuraw *Grus grus*. Na gruntach administrowanych przez Nadleśnictwo Oborniki (oddz. 278g, 278j, 278l, 278n,

278o, 278p) i poza nimi (3 km na N od oddz. 266c, 400 m na SW od oddz. 266f, na E i S od oddz. 280f) zaobserwowano (inwentaryzacja ALP 2007) tylko same osobniki tego gatunku – nie odnaleziono lęgówisk. Na wymienionych gruntach LP (bagna, łąki, zadrzewienia, olsy jesionowe) nie zaprojektowano zabiegów. W czasie lęgów żurawie korzystają z wszelkich mokradel, wśród których budują gniazda. Preferują oczka wodne, zabagnienia i jeziora w otoczeniu lasów podmokłych (olsy, łągi) oraz wśród suchych borów. Znaczna część par gniazduje na oczkach śródpolnych, a także w dolinach rzecznych (np. starorzecza, zabagnienia i okresowe zalewiska). W przypadku stwierdzenia miejsca lęgowego w wydzieleniu objętym cięciami, zaleca się pozostawić nienaruszony pas drzewostanu wokół gniazda (patrz rozdz. 7.4.2) i wykonać zabieg w terminie od końca lipca do końca stycznia. Znacznie więcej potencjalnych siedlisk występowania żurawia znajduje się poza administracją LP, lecz plan się do nich nie odnosi. Generalnie brak negatywnego wpływu planu na populację i siedliska żurawia w ostoi „Dolina Samicy”.

7.15.2 „Puszcza Notecka”

Przedmiotami ochrony w obszarze jest 16 gatunków ptaków z Załącznika I DP oraz 5 gatunków migrujących. Dane o lokalizacji stanowisk poszczególnych gatunków pochodzą z inwentaryzacji wykonanej przez Nadleśnictwo w roku 2007, inwentaryzacji obszaru „Puszcza Notecka” z 2010 r (BULiGL) oraz danych o aktualnie obowiązujących strefach ochronnych ptaków w Nadleśnictwie. Na ich podstawie ustalono, że na terenach leżących w zasięgu Nadleśnictwa Oborniki w granicach ostoi występuje 12 gatunków z Załącznika I DP i 3 gatunków migrujących. Listę pozostałych gatunków ptaków (nie będących przedmiotami ochrony) zidentyfikowanych w obszarze zamieszczono w programie ochrony przyrody.

Do gatunków ptaków **wodno-błotnych**, objętych ochroną w „Puszczy Noteckiej” należą zarówno ptaki z załącznika I DP tj.: bąk, łąbędź krzykliwy, podgorzałka, zimorodek jak i ptaki regularnie migrujące do ostoi tj.: łąbędź niemy, gęś zbożowa, gęś białoczelna, gągoń i tracz nurogęś.

Ptaki z Załącznika I DP wymienione w SDF

Obecność bąka *Botaurus stellaris* stwierdzono tylko w podmokłych szuwarach położonych w widłach rzek Wełny i Flinty poza administracją LP (ok. 200 m od oddz. 769l obr. Oborniki). Trzebież późna planowana w oddz. 769l (ze względu na oddalenie źródeł hałasu) nie wpłynie w żaden sposób na jego prawdopodobnie lęgowe stanowisko.

Potencjalne siedliska występowania omawianego gatunku to szuwały trzcinowe, pałkowe, kłociowe i turzycowe (Chylarecki i in. 2009).

Łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus* gnieździ się na bagnistych jeziorach, starorzeczach i w deltach rzek. Chętnie zajmuje płytkie jeziora, stawy czy bagna. Może również gniazdować na jeziorach z bogatym szuwarem trzcinowym (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków M. Wieloch). Na gruntach, ani w zasięgu Nadleśnictwa nie zlokalizowano stanowisk tego ptaka.

W omawianym terenie nie stwierdzono również występowania podgorzałki *Aythya nyroca* zasiedlającej stawy hodowlane z szeroką strefą szuwarów, eutroficzne jeziora, zbiorniki zaporowe, rzadziej starorzecza (Chylarecki i in. 2009).

Zimorodek *Alcedo atthis* zasiedla głównie zadrzewione odcinki linii brzegowej czystych rzek, strumieni, jezior i stawów rybnych obfitujących w niewielkich rozmiarów ryby. Do budowy gniazd zimorodek wymaga urwistych brzegów, o podłożu piaszkowym lub piaskowo-gliniastym (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków; R. Kucharski).

Gatunek ten zlokalizowany (status prawdopodobnie lęgowy) został na 6 stanowiskach wyłącznie w pobliżu Wełny. Spośród wszystkich wymienionych lokalizacji (leżące w pobliżu stanowisk wydzielenia leśne i nieleśne) tylko w oddz. 112c zaplanowano trzebież późną. Potencjalnych miejsc żerowania i gniazdowania zimorodka jest bardzo wiele, zarówno na gruntach LP jak i poza nimi (Wełna, Flinta, Warta i ich brzegi).

Aby uniknąć niszczenia miejsc gniazdowania zimorodka wskazane jest unikanie wycinania drzew w linii brzegowej (w pasie min. do 10 m od brzegu rzeki lub zbiornika wodnego). Zaleca się również nie usuwanie drzew powalonych do wody na odcinkach rzek obfitujących w zimorodki. Drzewa takie stanowią miejsca żerowania, odpoczynku i schronienia dla tego gatunku (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków; R. Kucharski).

Przed wycinką d-stanów wzdłuż brzegów rzek, kanałów i jezior zabezpieczają wytyczne o ochronie nadbrzeżnych zadrzewień i zakrzewień oraz o kształtowaniu stref ekotonowych (ZHL, Zarządzenie Nr 11A, zasady FSC i in.) zamieszczone w POP. Plan urządzenia lasu nie będzie miał negatywnego wpływu na stanowiska zimorodka w N-ctwie.

Ptaki Migrujące (Załącznik II) wymienione w SDF

Łabędź niemy *Cygnus olor* bytuje na różnego rodzaju, najczęściej płytkich zbiornikach (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków). Takie siedliska występują najczęściej poza terenami Lasów Państwowych. W zasięgu terytorialnym N-ctwa Oborniki odnotowano łącznie 9 prawdopodobnie lęgowych stanowisk w Dolinie Wełny – 5 z nich w bliskim sąsiedztwie oddz.: 108l, 112a, 118h, 122m obr. Oborniki.

Kilka mniejszych zbiorników znajduje się pod zarządem Nadleśnictwa Oborniki, lecz w planie nie przewiduje się wykonywania na nich zabiegów gospodarczych. Czynności planowane w ich pobliżu (najczęściej trzebieże) nie będą miały tu większego znaczenia. P.u.l. nie będzie negatywnie wpływał na stan ochrony łąbedzia niemego.

Gęś zbożowa *Anser fabilis* i gęś białoczelna *Anser albifrons* w obszarze pojawiają się podczas przelotów wiosennych, jesiennych i na zimowiskach (gęś białoczelna). Zatrzymują się wtedy na terenach zalewowych, w dolinach rzek i na jeziorach. Żerują na polach uprawnych, łąkach i nieużytkach.

Na terenie ostoi w zasięgu Nadleśnictwa nie wykazano stanowisk obu tych gatunków.

Częściowym wyjątkiem wśród wymienionych ptaków jest gągoł krzykliwy *Bucephala clangula*, który oprócz różnego typu wód z bogatą fauną bezkręgowców wymaga do swego rozrodu) starych – z reguły ponad 100-letnich – drzewostanów liściastych, mieszanych lub iglastych, obfitujących w dziuple po dzięciole czarnym (czasem znacznie oddalonych od zbiorników wodnych). Gągoł lokalnie występuje także na stawach i jeziorach położonych na peryferiach i w obrębie osiedli ludzkich. Może zasiedlać również bardzo niewielkie śródleśne oczka wodne. Poza okresem lęgowym notowany na wszelkiego rodzaju zbiornikach wodnych (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków).

Na terenie ostoi występuje prawdopodobnie rozrodcza populacja tego gatunku (inventaryzacja BULiGL 2010). Spośród 30 stanowisk zidentyfikowanych w dolinach Wełny, Flinty i Warty prawie wszystkie położone są poza gruntami LP. Wyjątkiem jest 1 stanowisko w oddz. 84j (łąka z zadrzewieniem – bez planowanych wskazówek gospodarczych).

D-stany ponad 100-letnie w N-ctwie Oborniki w zasięgu ostoi zajmować będą na końcu obowiązywania planu pow. 495,30 ha (obecnie 494,89 ha). Przewiduje się nieznaczną ale korzystną tendencję w powiększaniu się powierzchni tych drzewostanów, a co za tym idzie we wzroście potencjalnych miejsc gniazdowania m.in. gągoła krzykliwego.

Potencjalne miejsca występowania tracza nurogęsia *Mergus merganser* to zalewy, duże rzeki i większe zbiorniki słodkowodne. Gniazdo tego ptaka umieszczane jest najczęściej w dziupli, rzadziej w norze lub pod wykrotem, jednak miejsce pod gniazdo musi być osłonięte z góry (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000). W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występuje w Dolinie Wełny, gdzie stwierdzono łącznie 6 stanowisk tego gatunku. Na Wełnie obserwowano osobniki koczujące, zaś stanowiska w pobliżu oddz. 123a, 855a obr. Oborniki wskazano jako miejsca prawdopodobnie lęgowe. Wielogatunkowe stare drzewostany rosnące w tych wydzieleniach zakwalifikowano do ostoi ksylobiontów (zrezygnowano z planowania w nich wskazówek gospodarczych).

Wełna, jak i pozostałe rzeki płynące przez ostoję nie podlegają administracji Lasów Państwowych. Zadrzewienia i lasy rosnące nad ich brzegami (potencjalne miejsca gniazdowania nurogęsia) są według już wcześniej wspomnianych wytycznych chronione przed wycinką.

Podstawowym środowiskiem życia wymienionych ptaków **wodno-błotnych** są różnego rodzaju zbiorniki wodne, ich obrzeża oraz inne mniej lub bardziej podmokłe tereny otwarte położone w pobliżu wód (wyjątkowo gęsi i łabędzie wymagają także żerowisk na polach i łąkach niekoniecznie podmokłych).

Potencjalne siedliska tych ptaków w granicach Nadleśnictwa mogą występować na wodach (drobne zbiorniki o łącznej pow. 6,33 ha), wśród bagien (83,17 ha), łąk (117,59 ha) i częściowo ról (141,16 ha). Dla gruntów tego rodzaju nie projektuje się zabiegów gospodarczych w planie urządzenia lasu.

O głównych zagrożeniach dla istnienia i rozwoju populacji tych ptaków wspomniano już w rozdz. 7.15.1. W „Puszczy Noteckiej” są bardzo podobne – zniszczenie lub zmniejszenie naturalnych siedlisk bytowania i rozrodu.

Nie przewiduje się możliwości wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania zapisów planu na populacje i siedliska omawianych gatunków ptaków wodno-błotnych.

Dwa gatunki ptaków śpiewających – jarzębatka i dzierzba gąsiorek są również związane z otwartymi przestrzeniami, lecz preferują siedliska mniej uwilgotnione, które także występują w „Puszczy Noteckiej”.

Jarzębatka *Sylvia nisoria* preferuje zakrzewienia z pojedynczymi drzewami, występuje też na łąkach i torfowiskach z wielowarstwowymi zadrzewieniami oraz w wiklinowiskach i łożowiskach. Może gniazdować też w zaroślach w krajobrazie rolniczym oraz na obrzeżach lasów, mieszanych młodnikach na skrajach kompleksów leśnych (Chylarecki i in. 2009).

Stwierdzone (2010) i potencjalne siedliska jarzębatki występują głównie poza gruntami administrowanymi przez Lasy Państwowe. Odpowiadające jej obszary położone na terenach Nadleśnictwa to głównie grunty nieleśne bez zaprojektowanych zabiegów gospodarczych, zręby przeznaczone do odnowienia, uprawy i młodniki. W tych ostatnich projektuje się czyszczenia (oddz. 590m, 590s, 824Ah), które powinny być wykonane poza okresem lęgowym jarzębatki trwającym od maja do lipca.

Generalnie prowadzenie gospodarki leśnej zapewnia obecność stałej reprezentacji młodych drzewostanów, których skraje szczególnie w dolinach Wełny, Warty i Kończaka może zasiedlać jarzębatka.

Plan urządzenia lasu nie będzie negatywnie wpływał na populację oraz potencjalne miejsca występowania tego gatunku.

Gąsiorek *Lanius collurio* jest drugim gatunkiem ptaka, który zasiedla oprócz pól z rozrzuconymi kępami drzew i krzewów na miedzach, zakrzaczonych łąk i pastwisk, zadrzewień śródpolnych, sadów i ogrodów również zarastającece zręby i pożarzyska, uprawy i młodniki na terenach leśnych. Chętnie gniazduje na obrzeżach lasów, wyjątkowo natomiast wewnątrz zwartych, dużych kompleksów leśnych (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków).

W trakcie inwentaryzacji ptaków w ostoi (2010) stwierdzono 48 stanowisk tego gatunku w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa (poza jego administracją) – głównie na obrzeżach i w sąsiedztwie drzewostanów w dolinach Wełny, Flinty i Warty. Najistotniejsze dla rozwoju populacji tego gatunku jest kształtowanie i zachowanie stref ekotonowych na obrzeżach lasu oraz ochrona zadrzewień i zakrzewień śródpolnych (ogólne zalecenia zamieszczone m.in. w POP).

Otwarte tereny nieleśne na gruntach administrowanych przez N-ctwo, które mogłyby zasiedlać oba ww. gatunki to: grunty przewidziane do naturalnej sukcesji (16,45 ha), użytki rolne (331,41 ha) oraz nieużytki (86,80 ha). Nie projektuje się w tych miejscach zabiegów gospodarczych. Obecne zręby i halizny (pow. 199,79 ha) zostaną odnowione. Na początku 2012 r. powierzchnia upraw i młodników w I klasie wieku w analizowanym obszarze wynosiła 2138,01 ha. Do końca roku 2021 (obowiązywania planu) powierzchnia ta się zwiększy do 2792,14 ha. W efekcie zwiększy się także powierzchnia potencjalnych miejsc do zasiedlenia przez oba analizowane gatunki ptaków. Ogólnie nie przewiduje się negatywnego wpływu planu na siedliska i populacje jarzębatki oraz gąsiorka. Większość ich aktualnych i potencjalnych siedlisk znajduje się poza gruntami N-ctwa.

Pozostałe przedmioty ochrony w ostoi to gatunki ptaków związane mocniej ze zbiorowiskami leśnymi (gniazda na drzewach, w dziuplach lub na ziemi w otoczeniu leśnym), gdzie plan urządzenia lasu może wywierać największy wpływ. Ptaki można podzielić na trzy grupy: pierwsza to gatunki, których wody, zbiorowiska łąkowo-zaroślowe i role są także ważną częścią ich środowiska życia (kania czarna, kania ruda, bielik, rybołów, puchacz i żuraw), druga to gatunki typowo leśne lecz związane silniej z raczej suchymi terenami otwartymi (zręby, pożarzyska) i stadiami juwenilnymi drzewostanów (lelek kozodój i lerka), zaś trzecia to gatunki bytujące prawie wyłącznie w starych drzewostanach (dzięcioł czarny i dzięcioł średni).

Dla zapewnienia właściwego stanu ochrony gatunków bytujących w lasach, ważne jest nie pogorszenie struktury wiekowej drzewostanów Nadleśnictwa, znajdujących się w granicach ostoi „Puszcza Notecka”. Jak wynika z tabeli 20 powierzchnia starszych

drzewostanów (powyżej 80 lat), ważnych dla części gatunków lęgowych ostoi, na początku analizowanego okresu wynosi 2679,55 ha (łącznie z KO, KDO). Na koniec okresu obowiązywania planu, po uwzględnieniu zaprojektowanych w nim zabiegów gospodarczych wzrasta do 5319,85 ha (łącznie z KO, KDO). Silny wzrost powierzchni jest wynikiem zaburzonej struktury wiekowej w środkowej i zachodniej części Nadleśnictwa (kompleks równowiekowych drzewostanów pogradowych) i „przejścia” w obecnym okresie gospodarczym dużej części drzewostanów z IV do V klasy wieku. Zabiegi gospodarcze zapisane w planie nie spowodują zmniejszenia powierzchni dojrzałych drzewostanów w omawianym terenie.

Tabela 20. Powierzchnia d-stanów w klasach wieku na początku i na końcu analizowanego okresu p.u.l (grunty Nadleśnictwa Oborniki w granicach obszaru „Puszcza Notecka”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]												
	haliz., zręby	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	KDO	Pozostałe grunty	Razem
Początek okresu	199,97	2138,01	1420,72	2351,41	5546,72	1927,04	411,37	55,76	27,76	237,64	19,98	889,51	15225,89
Koniec okresu	-	2792,14	1881,09	1666,19	2677,11	4486,99	375,32	67,48	52,50	317,58	19,98	889,51	15225,89

Siedliska lęgowe kani czarnej *Milvus migrans* stanowią lasy i zadrzewienia w pobliżu zbiorników wodnych: jezior, doliny dużych rzek, kompleksy stawów. Może gniazdować zarówno w większych kompleksach leśnych jak i małych zadrzewieniach (najczęściej na ich obrzeżach). Gatunek drzewa na którym buduje gniazdo, nie ma większego znaczenia (Chylarecki i in., 2009).

Gniazdo kani czarnej znaleziono w 2010 roku w trakcie przeprowadzania inwentaryzacji ptaków (BULiGL) w leśnictwie Wełna (wydz. 111f). Z najświeższych informacji (maj 2012) wynika, że nowe zasiedlone gniazdo znajduje się na granicy wydziałów 112a, 112c, 112g. Obecnie brak ustalonych stref ochronnych dla obu tych lęgowisk. Dla wszystkich ww. wydziałów nie zaplanowano zabiegów. W odległości do 200 m od lęgowiska także zaprojektowane są trzebieże (wydz. 111k, 112b, 112d), pielęgnacje upraw i czyszczenia wczesne (wydz. 112f). Do czasu ustanowienia stref ochronnych wokół gniazda (niezbędne złożenie wniosku do RDOŚ o ich ustanowienie) zaleca się wykonać czynności w wymienionych wydziałach poza okresem lęgowym kani (od początku IX do końca II).

Kania ruda *Milvus milvus* preferuje tereny o urozmaiconym krajobrazie z udziałem większych kompleksów leśnych, łąk i zbiorników wodnych. Gniazdo buduje w górnej części korony starego drzewa (często na sosnie, dębie lub buku, zależnie od lokalnej dostępności

odpowiednich drzew), przeważnie w rozwidleniu pnia, pomiędzy pniem głównym a jego bocznym rozgałęzieniem albo na bocznej gałęzi z dala od pnia (Chylarecki i in., 2009).

Stanowiska kani rudej wykazano w oddz. 109d, 114a, 134i, 142a, 855c. Obserwowane osobniki uznano za prawdopodobnie lęgowe i koczujące, nie jest znana lokalizacja gniazd.

Większość starszych drzewostanów Nadleśnictwa położonych w dolinach rzecznych obszaru „Puszcza Notecka” spełnia warunki do gniazdowania obu gatunków kani. Ich żerowiska znajdują się poza lasem – stanowią je zbiorniki wodne, urozmaicone otwarte tereny rolnicze, które koncentrują się głównie poza gruntami w zarządzanych przez LP (plan urządzenia lasu nie ma na nie większego wpływu).

Analiza zmian struktury wiekowej drzewostanów wykazała brak negatywnego wpływu planu na drzewostany stanowiące potencjalne miejsca lęgowe obu gatunków kani (tabela 20).

Trzy stanowiska bielika *Haliaeetus albicilla* odnotowano w dolinach Flinty i Wełny (oddz. 60d, 81f, przy oddz. 109d). Były to osobniki uznane za koczujące lub prawdopodobnie lęgowe (gniazd nie odnaleziono).

Żerowiska bielika stanowią tereny otwarte z różnego rodzaju zbiornikami, na których zdobywa pokarm (Chylarecki i in. 2009). Tego rodzaju grunty występują głównie poza terenami Nadleśnictwa Oborniki, ale mogą występować też na gruntach Lasów Państwowych. Plan urządzenia lasu nie zawiera wskazówek gospodarczych dla tego rodzaju powierzchni i nie będzie oddziaływał negatywnie na potencjalne żerowiska bielika. Potencjalne miejsca lęgowe bielika to drzewostany w wieku od 80 lat. Zapisy planu nie spowodują zmniejszenia powierzchni tego rodzaju drzewostanów (tabela 20) i nie będą negatywnie oddziaływać na potencjalne miejsca lęgowe bielika.

W części ostoi znajdującej się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Oborniki nie stwierdzono stanowisk rybołowa *Pandion haliaetus*. Siedliska bytowania tego gatunku to rozległe lasy położone w pobliżu zbiorników wodnych. Najczęściej wybiera on starsze drzewostany sosnowe, ale wyjątkowo może gnieździć się też w śródpolnych kępach starodrzewiu (Chylarecki i in. 2009). Jak wynika z tabeli 20 powierzchnia starszych drzewostanów w trakcie realizacji zapisów planu urządzenia lasu zwiększy się. Plan nie wpłynie negatywnie na stan siedlisk rybołowa.

Nie wykazano również stanowisk puchacza *Bubo bubo*. Według Poradników ochrony siedlisk i gatunków puchacz na nizinach zamieszkuje najczęściej olsy, łągi olchowe, bory świeże i mieszane, skraje bagien, śródleśne torfowiska niskie oraz nawet lite, wiekowe lasy sosnowe w pobliżu otwartych łąk, jezior, bagien, dolin rzecznych, zrębów itp. (Chylarecki i

in. 2009). Zasiedlenie danego obszaru uzależnione jest często od dostępności starych gniazd ptaków drapieżnych czy bociana czarnego, wykrotów, złomów, starych i silnie rozgałęzionych drzew odpoczynkowych czy spokojnych ostępów. Jako główne zagrożenia dla gatunku Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 wymieniają:

- niepokojenie,
- utrata siedlisk w wyniku melioracji i zmian użytkowania gruntów, prowadzących do zaniku terenów otwartych, będących ważnym miejscem zdobywania pokarmu, jak i stanowiących środowisko życia dla preferowanych przez puchacza ofiar (np. karczownik, kaczki);
- lokalny zanik ssaków średniej wielkości stanowiących preferowaną zdobycz;
- bezpośrednie prześladowanie ze strony człowieka;
- nasiloną turystyką.

Zapisy planu urządzenia nie powodują zmian w sposobie użytkowania gruntów, nie zajmują się planowaniem ruchu turystycznego, nie zakładają przeprowadzania melioracji. Plan nie powinien znacząco negatywnie oddziaływać na populację i siedliska puchacza.

Podczas inwentaryzacji ornitologicznych w latach 2007 i 2010 w granicach ostoi stwierdzono 5 stanowisk lęgowych żurawia *Grus grus* i 105 obserwacji ptaków bez lokalizacji gniazd lub gniazdujących poza terenami Nadleśnictwa Oborniki.

Grunty Nadleśnictwa, na których zinwentaryzowano gniazda żurawia to głównie tereny, dla których nie projektuje się wskazówek gospodarczych: bagna (2 stanowiska) i łąki z zadrzewieniem (2 stanowiska). Dla pozostałego 1 stanowiska na gruntach leśnych (przerzedzony drzewostan w oddz. 109a obr. Oborniki) również nie zaplanowano zabiegów. W wydzieleniach sąsiadujących z wymienionymi lęgowiskami planowane są różnego rodzaju cięcia. Aby nie dopuścić do płoszenia ptaków i porzucenia lęgów, zaleca się wykonać je poza okresem lęgowym żurawia (od początku VIII do końca I).

Potencjalne siedliska występowania żurawia stanowią różnego rodzaju tereny wodne i podmokłe. Najczęściej gniazduje w śródleśnych mokradłach, brzegach zbiorników wodnych. Szczególnie odpowiadają mu olsy, łągi, torfowiska i różnego typu szuwały (Chylarecki i in. 2009). Większość tego rodzaju powierzchni to gruntu nieleśne, dla których plan urządzenia lasu nie projektuje zabiegów gospodarczych. Zapisy planu nie spowodują też zmniejszenia powierzchni lęgów i olsów w obszarze (nie zaplanowano wylesień). Możliwa jest jedynie zmiana struktury wiekowej drzewostanów. Nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania planu urządzenia lasu na potencjalne miejsca występowania żurawia.

W całej „Puszczy Noteckiej” występuje silna populacja lelka kozodoja *Caprimulgus europaeus* (liczebność szacuje się na ok. 500 par - BULiGL 2010). W części zajętej przez Nadleśnictwo zaobserwowano 13 stanowisk o statusie prawdopodobnie lęgowych. W prawie wszystkich wskazanych lokalizacjach zaprojektowane są czyszczenia wczesne lub późne (wyjątkiem jest rębnia Ib w oddz. 438a). Zabiegi zaleca się wykonać poza okresem lęgowym lelka (od IX do V).

Więcej stanowisk prawdopodobnie lęgowych (34) w Nadleśnicwie wykazano (2010) lerki *Lullula arborea*. Generalnie w zewidencjonowanych miejscach zaplanowano zabiegi czyszczeń (CW, CP), rzadziej trzebieży (TP) – oddz. 505b, 510d, 901a i rębni zupełnych (Ia, Ib) z odnowieniami – oddz. 465c, 509b, 528b, 925a. Zaleca się je wykonać poza okresem lęgowym lerki (od IX do III).

Według poradników ochrony siedlisk i gatunków oba opisane wyżej gatunki ptaków zajmują podobne siedliska. Lelak preferuje rozległe kompleksy leśne z polanami i zrębami. Szczególnie licznie zasiedla rozległe zręby oraz tzw. pożarzyska i większe śródleśne polany oraz uprawy i młodniki (sosnowe i świerkowe do wieku 10–15 lat). Siedliskiem występowania lerki są najczęściej obrzeża suchych borów i sosnowych zagajników o powierzchni przekraczającej na ogół 3 ha, śródleśne polany i poręby, suche murawy, śródlądowe wydmy porośnięte skąpą roślinnością. Z tabeli 21 wynika, że drzewostany sosnowe (świerkowych jest bardzo mało) w I klasie wieku zajmują na początku analizowanego okresu powierzchnię 1886,58 ha. Na koniec okresu, uwzględniając zaprojektowane w planie zabiegi gospodarcze, areał ich znacznie wzrasta do 2726,04 ha.

Zapisy planu urządzenia lasu nie powinny negatywnie oddziaływać na populację oraz aktualne i potencjalne siedliska bytowania lelka i lerki. Dzięki gospodarce leśnej na terenie ostoji występuje ciągła reprezentacja pewnej powierzchni zrębów, upraw i młodników, co korzystnie oddziałuje na populacje obu tych ptaków.

Dzięcioł czarny *Dryocopus martius* jest gatunkiem zasiedlającym wszystkie większe kompleksy lasów w starszych klasach wieku, od wszelkiego typu borów, poprzez buczyny, dąbrowy i grądy, aż po lasy lęgowe. Unika niewielkich zadrzewień i drzewostanów w młodszych klasach wieku. W obrębie trwale zajmowanego terytorium konieczna jest obecność przynajmniej kilkuhektarowych fragmentów starodrzewi w wieku co najmniej 100 lat (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków).

Na gruntach Nadleśnictwa zinwentaryzowano (BULiGL 2010) 15 stanowisk tego gatunku, w tym 3 lęgowe i 12 prawdopodobnie lęgowe. Część z nich wykazano na uprawach i w młodnikach z pozostawionymi przestojami (głównie sosnowymi). Zabiegi w nich

projektowane (CW, CP) nie mają większego wpływu na lęgowiska dzięcioła. Trzebieże późne (oddz. 403Ag, 406g, 446a) oraz rębnie Ib (oddz. 912c) i IIIa (512c, 791d) planowane w starszych drzewostanach sosnowych lub dębowo-sosnowych zaleca się wykonać poza okresem lęgowym dzięcioła (od VIII do IV). Trzeba przy tym pamiętać o ochronie drzew dziuplastych i pozostawianiu kęp starodrzewi na zrębach.

Czynnikiem wpływającym na stan populacji gatunku jest zapewnienie potencjalnych miejsc bytowania, czyli starszych zwłaszcza sosnowych drzewostanów (powyżej 100 lat). Z tabeli 21 wynika, że drzewostany takie zajmują na początku analizowanego okresu powierzchnię 393,15 ha. Na koniec okresu, uwzględniając zaprojektowane w planie zabiegi gospodarcze, areal starszych sośnin nieznacznie spada do 388,06 ha.

Tabela 21. Powierzchnia d-stanów z panującą sosną w klasach wieku na początku i na końcu analizowanego okresu p.u.l. – (grunty Nadleśnictwa Oborniki w granicach obszaru „Puszcza Notecka”)

	Powierzchnia drzewostanów sosnowych w poszczególnych klasach wieku [ha]											
	haliz. zręby	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	KDO	Razem
Początek okresu	199,97	1886,58	1244,40	2188,95	5308,15	1896,74	357,14	23,17	12,84	174,28	14,01	13306,23
Koniec okresu	-	2726,04	1579,56	1488,81	2473,16	4428,87	334,52	31,83	21,71	219,58	14,01	13318,09

Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu urządzania lasu na populację i siedliska dzięcioła czarnego w ostoi.

Liczebność dzięcioła średniego *Dendrocopos medius* w całej ostoi szacuje się na 150-200 par (BULiGL 2010). Na terenie Nadleśnictwa (głównie we wschodniej części obrębu Oborniki) stwierdzono 40 stanowisk tego dzięcioła – wszystkie o statusie par prawdopodobnie lęgowych. Można przyjąć, że wydzielenia ze starymi drzewostanami liściastymi (głównie dębowe i olchowe), w których obserwowane były dzięcioły są jego miejscami lęgowymi (informacja ustna dr T. Mizera). W części z nich planuje się wykonanie trzebieży późnych (oddz. 112c, d, 130f, 801f) oraz rębni IIb (oddz. 131t), IIIa (oddz.120t, 132p) i IIIb (oddz. 149b, 150d, 150f). Zabiegi te mogą prowadzić do płoszenia ptaków i niszczenia lęgów. Dlatego zaleca się je wykonać poza okresem lęgowym dzięcioła – od VII do IV przy założeniu pozostawiania w trakcie ich wykonywania wszelkich drzew dziuplastych.

Najważniejszym czynnikiem wpływającym na stan ochrony gatunku jest zapewnienie potencjalnych miejsc bytowania, czyli starszych drzewostanów dębowych (powyżej 80 lat). Jak wynika z tabeli 22 drzewostany takie zajmują na początku analizowanego okresu

powierzchnię 86,23 ha. Na koniec okresu, uwzględniając zaprojektowane w planie zabiegi gospodarcze, areał starszych dąbrów nieznacznie wzrasta do 94,67 ha. Szczególnie pozytywnym trendem jest wzrost powierzchni drzewostanów najstarszych (powyżej 140 lat) oraz ogółu dąbrów.

Tabela 22. Powierzchnia d-stanów z panującym dębem w klasach wieku na początku i na końcu analizowanego okresu p.u.l. – (grunty Nadleśnictwa Oborniki w granicach obszaru „Puszcza Notecka”)

	Powierzchnia drzewostanów dębowych w poszczególnych klasach wieku [ha]											
	haliz. zręby	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	KDO	Razem
Początek okresu	-	83,47	26,45	17,96	10,50	13,76	27,00	32,59	12,88	24,73	2,58	251,92
Koniec okresu	-	47,72	70,79	17,60	18,54	17,85	14,11	33,96	28,75	24,73	2,58	276,63

Zapisy planu urządzenia lasu nie powinny negatywnie oddziaływać na populację oraz potencjalne siedliska bytowania dzięcioła średniego.

Tabela 23. Prognoza wpływu planu urządzenia lasu na cele i przedmioty ochrony, dla których wyznaczono obszar Natura 2000 PLB300015 „Puszcza Notecka” – gatunki ptaków oraz ich ostoje wyszczególnione w SDF

Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, ich siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	
Bąk <i>Botaurus stellaris</i> A021 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	1 stanowisko poza gruntami LP. Gatunek siedlisk nieleśnych. Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu na potencjalne siedliska tego gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Łąbedź niemy <i>Cygnus olor</i> A036 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Ptak regularnie migrujący do ostoi. Zlokalizowano 9 stanowisk poza gruntami administrowanymi przez LP. Potencjalne siedliska gatunku znajdują się w większości poza gruntami N-ctwa. Brak negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na gatunek.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Łąbedź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> A038 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak lokalizacji stanowisk. Gatunek siedlisk nieleśnych. Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu na potencjalne siedliska tego gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Gęś zbozowa <i>Anser fabilis</i> A039 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Ptak regularnie migrujący do ostoi. Brak lokalizacji stanowisk. Potencjalne siedliska gatunku znajdują się w większości poza gruntami N-ctwa. Brak negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na gatunek.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	

Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, ich siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	
Gęś białoczelna <i>Anser aalbifrons</i> A041 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Ptak regularnie migrujący do ostoi. Brak lokalizacji stanowisk. Potencjalne siedliska gatunku znajdują się w większości poza gruntami N-ctwa. Brak negatywnego wpływu planu urzędzenia lasu na gatunek.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Podgorzałka <i>Aythya nyroca</i> A060 B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak lokalizacji stanowisk. Gatunek siedlisk nieleśnych. Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu na potencjalne siedliska tego gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Gągoł <i>Bucephala clangula</i> A067 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Ptak regularnie migrujący do ostoi. Prawie wszystkie zidentyfikowane stanowiska położone są poza gruntami LP. Wyjątkiem jest 1 stanowisko w oddz. 84j (łąka z zadrzewieniem – bez planowanych wskazówek gospodarczych). Brak negatywnego wpływu planu na potencjalne siedliska tego gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Nurogęś <i>Mergus merganser</i> A070 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Ptak regularnie migrujący do ostoi. Stwierdzono łącznie 6 stanowisk tego gatunku poza gruntami administrowanymi przez LP, 2 z nich prawdopodobnie lęgowe (w pobliżu oddz. 123a, 855a). Potencjalne siedliska nurogęsia znajdują się poza gruntami administrowanymi przez Nadleśnictwo. Miejsca gniazdowania zabezpieczają wytyczne o ochronie przybrzeżnych zadrzewień. Brak negatywnego wpływu planu urzędzenia lasu na gatunek.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Kania czarna <i>Milvus migrans</i> A073 B	1	brak	brak	-1	brak	brak	W 2010 r. odnaleziono 1 gniazdo kani w oddz. 111f. W roku 2012 stwierdzono gniazdowanie prawdopodobnie tej samej pary na granicy oddz. 112a, 112c, 112g. W wydzieleniach tych nie planuje się zabiegów. Do czasu ustanowienia stref ochronnych wokół gniazda zaleca się wykonać trzebieże (wydz. 111k, 112b, 112d), pielęgnacje
	2	brak	brak	0	brak	brak	

Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, ich siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	
	3	brak	brak	0	brak	brak	upraw i czyszczenia wczesne (wydz. 112f) poza okresem lęgowym kani (od początku IX do końca II). Negatywne oddziaływanie p.u.l. tylko w przypadku nie spełnienia zaleceń.
Kania ruda <i>Milvus milvus</i> A074 B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Odnotowano 5 lokalizacji stanowisk na gruntach LP (prawdopodobnie lęgowe lub kocujące). Brak lokalizacji gniazd. Żerowiska tego gatunku znajdują się w większości poza gruntami administrowanymi przez Nadleśnictwo. Brak negatywnego wpływu planu urzędzenia lasu na gatunek.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> A075 B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak stanowisk lęgowych (2 stanowiska ptaków kocujących). Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu na potencjalne siedliska tego gatunku – powierzchnia starszych d- stanów jest identyczna na początku i końcu rozpatrywanego okresu.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Rybołów <i>Pandion haliaetus</i> A094 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak lokalizacji stanowisk. Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu na potencjalne siedliska tego gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Żuraw <i>Grus grus</i> A127 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Odnotowano 5 stanowisk lęgowych i 105 obserwacji ptaków bez lokalizacji gniazd lub gniazdujących poza terenami Nadleśnictwa. W potencjalnych siedliskach tego ptaka, będących w zarządzie N-ctwa – na bagnach, łąkach i na gruntach leśnych (oddz. 109a) nie przewiduje się wykonywania zabiegów gospodarczych. W wydzieleniach sąsiadujących z lęgowiskami planowane są
	2	brak	brak	brak	brak	brak	

Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, ich siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	różnego rodzaju cięcia. Zaleca się wykonać je poza okresem lęgowym żurawia (od początku VIII do końca I) Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu na potencjalne siedliska tego gatunku.
Puchacz <i>Bubo bubo</i> A215 B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak lokalizacji stanowisk. Brak negatywnego wpływu planu na potencjalne siedliska tego gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Lelek kozodój <i>Caprimulgus europaeus</i> A224 C	1	brak	0	-1	brak	+3	Zaobserwowano 13 stanowisk (2010) o statusie prawdopodobnie lęgowych. W prawie wszystkich wskazanych lokalizacjach zaprojektowane są czyszczenia wczesne lub późne (wyjątkiem jest rębnia Ib w oddz. 438a). Zabiegi zaleca się wykonać poza okresem lęgowym lelka (od IX do V). Zręby i odnowienia mają pozytywny wpływ na stan ochrony gatunku – powodują zwiększenie potencjalnych siedlisk bytowania lelka.
	2	brak	0	0	brak	0	
	3	brak	0	0	brak	+3	
Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> A229 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Gatunek ten zlokalizowany został na 6 stanowiskach wyłącznie w pobliżu Wełny. Tylko w oddz. 112c zaplanowano trzebież późną. Aby uniknąć niszczenia miejsc gniazdowania zimorodka wskazane jest unikanie wycinania drzew w linii brzegowej (w pasie min. do 10 m od brzegu rzeki lub zbiornika wodnego). Odpowiednie wytyczne chroniące przybrzeżne zadrzewienia są zamieszczone w POP.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> A236 C	1	brak	0	-1	-1	-1	Na gruntach Nadleśnictwa zinwentaryzowano (2010) 15 stanowisk tego gatunku, w tym 3 lęgowe i 12 prawdopodobnie lęgowe. Zabiegi projektowane na uprawach i w młodnikach (CW, CP) i trzebieże późne (oddz. 403Ag, 406g, 446a) oraz rębnie Ib (oddz. 912c) i IIIa (512c, 791d) zaleca się wykonać poza okresem
	2	brak	0	0	0	0	

Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, ich siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	
	3	brak	0	0	0	0	łęgowym dzięcioła (od VIII do IV). Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu na potencjalne siedliska tego gatunku.
Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i> A238 C	1	brak	0	-1	-1	brak	Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono 40 stanowisk tego dzięcioła. W części z nich planuje się wykonanie trzebieży późnych (oddz. 112c, d, 130f, 801f) oraz rębni IIb (oddz. 131t), IIIa (oddz. 120t, 132p) i IIIb (oddz. 149b, 150d, 150f). Zaleca się wykonać je poza okresem łęgowym dzięcioła – od VII do IV.
	2	brak	0	0	0	brak	
	3	brak	0	0	0	brak	
Lerka <i>Lullula arborea</i> A246 C	1	brak	0	-1	brak	+3	W zewidencjonowanych stanowiskach lerki zaplanowano głównie CW i CP, rzadziej trzebieże (TW, TP) – oddz. 505b, 510d, 901a, 1011a i rębnie zupełne (Ia, Ib) z odnowieniami – oddz. 465c, 509b, 528b, 925a. Zaleca się wykonać je poza okresem łęgowym lerki (od IX do III). Zręby i odnowienia mają pozytywny wpływ na stan ochrony gatunku – powodują zwiększenie potencjalnych siedlisk bytowania lerki.
	2	brak	0	0	brak	0	
	3	brak	0	0	brak	+3	
Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i> A307 C	1	brak	brak	-1	brak	brak	Stwierdzone (2010) i potencjalne siedliska jarzębatki występują głównie poza gruntami administrowanymi przez LP. Na gruntach nieleśnych nie zaprojektowano zabiegów gospodarczych. W młodnikach projektuje się czyszczenia (oddz. 590m, 590s, 824Ah), które powinny być wykonane poza okresem łęgowym jarzębatki trwającym od V do VII. Prowadzenie gospodarki leśnej zapewnia obecność stałej reprezentacji młodych drzewostanów, których skraje może zasiedlać jarzębatka. Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu na populację i siedliska tego gatunku.
	2	brak	brak	0	brak	brak	
	3	brak	brak	0	brak	brak	

Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, ich siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	
Dzierzba gąsiorek <i>Lanius collurio</i> A338 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	W trakcie inwentaryzacji ptaków w ostoi (2010) stwierdzono 48 stanowisk gąsiorka w większości w pobliżu gruntów leśnych Nadleśnictwa (poza jego administracją). Nie przewiduje się negatywnego wpływu planu na populację i siedliska tego gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	

Legenda:

Symbole oceny planowanych czynności gospodarczych na stan przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące tego oddziaływania:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,
- 0 (zero) – wpływ obojętny,
- - (minus) – wpływ ujemny, negatywny,
- brak – gdy brak danej czynności w planie.
- 1 – oddziaływanie krótkoterminowe,
- 2 – oddziaływanie średnioterminowe,
- 3 – oddziaływanie długoterminowe.

Kryteria wpływu:

- Kryterium 1: liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie. Liczebność populacji zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).
- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).
- Kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).

Oprócz wyżej opisanych, w ostoi występują ptaki z Załącznika I i II DP wymienione w SDF-ie z oceną populacji D – bocian czarny, bocian biały, błotniak stawowy, kropiatka, łyska, muchołówka mała, orlik krzykliwy, ortolan, sieweczka rzeczna, wodnik oraz takie, których SDF nie wymienia – brzęczka, cyranka, czajka, dudek, dzięcioł zielonosiwy, gęgawa, kokoszka, perkoz dwuczuby, pustułka, rybitwa rzeczna, srokosz i samotnik. Analizę wpływu zapisów planu na wymienione gatunki przedstawiono w tabeli 24.

Tabela 24. Prognoza wpływu planu urządzenia lasu na gatunki ptaków nie stanowiące przedmiotu ochrony obszaru PLB300015 „Puszcza Notecka”, ale występujące w jego granicach

Nazwa i kod gatunku	Znana liczba stanowisk w nadleśnictwie	Zabiegi zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu	Przewidywane oddziaływanie	Uwagi, wnioski do prognozy
perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> A005	1 (Lp)	Brak zabiegów.		0	Stanowisko poza ALP (staw). Brak negatywnego wpływu planu.
bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	5 (L, K)	Czyszczenia i trzebieże w obu strefach ochrony okresowej (2 stanowiska	Zabiegi powinny być wykonane poza okresem	0	Stanowisko łęgowe z 2004 r. w oddz. 516b

Nazwa i kod gatunku	Znana liczba stanowisk w nadleśnictwie	Zabiegi zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu	Przewidywane oddziaływanie	Uwagi, wnioski do prognozy
A030		łęgowe). Ponadto Rb IIIa w oddz. 516b (1 stanowisko historycznie łęgowe z 2004 r.), TW w oddz. 404d 1 stanowisko (K). 1 stanowisko (K) poza ALP	obowiązywania stref.		obecnie niezasiedlone. 2 ustalone strefy ochronne na stanowiskach w leśnictwach Wełna i Podlesie. Brak negatywnego wpływu planu.
bocian biały <i>Ciconia ciconia</i> A031	3 (L)	Brak zabiegów		0	Stanowiska łęgowe i żerowiska poza ALP. Brak negatywnego wpływu planu.
gęgawa <i>Anser anser</i> A043	1 (Lp)	Brak zabiegów		0	Stanowisko poza ALP. Brak negatywnego wpływu planu.
cyraneczka <i>Anas crecca</i> A052	2 (Lp)	Brak zabiegów		0	Stanowiska łęgowe i żerowiska poza ALP. Brak negatywnego wpływu planu.
cyranka <i>Anas querquedula</i> A055	1 (Lp)	Brak zabiegów		0	Stanowisko poza ALP (Flinta). Brak negatywnego wpływu planu.
blotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> A081	3 (Lp, K)	Brak zabiegów		0	Stanowiska poza ALP. Brak negatywnego wpływu planu.
orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> A089	1 (K)	CW, CP w oddz. 84b		0	Brak negatywnego wpływu planu (stanowisko niełęgowe).
pustułka <i>Falco tinnunculus</i> A096	1 (Lp)	TW w oddz. 769bx	Trzebież zaleca się wykonać poza okresem łęgowym (od IX do II). Należy pamiętać o oszczędzaniu drzew dziuplastych.	-1	Wykonanie cięć poza okresem łęgowym zabezpieczy ewentualne (gniazdowania nie stwierdzono) łęgi pustułki.
wodnik <i>Rallus aquaticus</i> A118	5 (Lp)	Brak zabiegów.		0	Stanowiska poza ALP (Dolina Wełny i dolnej Flinty). Brak negatywnego wpływu planu.
kropiatka <i>Porzana porzana</i> A119	1 (Lp)	Brak zabiegów		0	Stanowisko poza ALP (Dolina Wełny). Brak negatywnego wpływu planu.
kokoszka <i>Gallinula chloropus</i> A123	5 (Lp)	Brak zabiegów.		0	Stanowiska poza ALP (Wełna i Flinta). Brak negatywnego wpływu planu.
łyska <i>Fulica atra</i> A125	5 (Lp)	Brak zabiegów.		0	Stanowiska poza ALP (Wełna). Brak negatywnego wpływu planu.

Nazwa i kod gatunku	Znana liczba stanowisk w nadleśnictwie	Zabiegi zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu	Przewidywane oddziaływanie	Uwagi, wnioski do prognozy
sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i> A136	2 (Lp, K)	Brak zabiegów.		0	Stanowiska poza ALP (Dolina Wełny). Brak negatywnego wpływu planu.
czajka <i>Vanellus vanellus</i> A142	5 (Lp)	Brak zabiegów.		0	4 stanowiska poza ALP, 1 w oddz. 76a (łąka nad Flintą). Brak negatywnego wpływu planu.
samotnik <i>Tringa ochropus</i> A165	11 (L, Lp)	Rb Ib (oddz. 82c, 405h), TP (81f, 405m)	Rębnie i trzebieże zaleca się wykonać poza okresem lęgowym (od VIII do III). Na zrębach należy pozostawić duże kępy drzewostanu.	-2	6 stanowisk poza ALP. Na stanowisku określonym jako lęgowe (oddz. 404a) nie zaplanowano zabiegów. Wykonanie cięć poza okresem lęgowym zabezpieczy lęgi samotnika.
brodziec piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i> A168	2 (Lp)	Brak zabiegów.		0	1 stanowisko poza ALP, 1 w oddz. 800a. Brak negatywnego wpływu planu.
rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i> A193	1 (K)	Brak zabiegów		0	Stanowisko poza ALP. Brak negatywnego wpływu planu.
siniak <i>Columba oenas</i> A207	6 (L, Lp)	CP (oddz. 469a) TP (oddz. 112d, 470b) Rb. IIIa (oddz. 512c)	Zabiegi zaleca się wykonać poza okresem lęgowym siniaka (od IX do III). Należy pamiętać o oszczędzaniu drzew dziuplastych.	-2	Wykonanie cięć poza okresem lęgowym zabezpieczy lęgi siniaka.
dudek <i>Upupa epops</i> A232	6 (Lp)	CW, CP (oddz. 122a, 507b) TP (oddz. 446l, 502f).	Zabiegi zaleca się wykonać poza okresem lęgowym dudka (od VIII do II).	-2	2 stanowisko poza ALP. Brak negatywnego wpływu planu. Wykonanie cięć poza okresem lęgowym zabezpieczy lęgi dudka. Brak znacząco negatywnego wpływu planu (żerowiska na terenach otwartych).
dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> A234	4 (Lp)	TW (oddz. 121b)	Zabiegi zaleca się wykonać poza okresem lęgowym dzięcioła (od VII do IV).	-2	Brak znacząco negatywnego wpływu planu.
brzęczka <i>Locustella luscinioides</i> A292	1 (Lp)	Brak zabiegów		0	Stanowisko poza ALP. Brak negatywnego wpływu planu.
muchołówka mała <i>Ficedula parva</i> A320	2 (Lp)	Brak zabiegów		0	Stanowiska w miejscach wyłączonych z użytkowania (bagno i ostoja zwierzyny). Brak negatywnego wpływu planu.

Nazwa i kod gatunku	Znana liczba stanowisk w nadleśnictwie	Zabiegi zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu	Przewidywane oddziaływanie	Uwagi, wnioski do prognozy
srokosz <i>Lanius excubitor</i> A340	1 (Lp)	Brak zabiegów		0	Stanowisko poza ALP (przy „Bagnie Chlebowo”). Brak negatywnego wpływu planu.
ortolan <i>Emberiza hortulana</i> A379	3 (Lp)	Brak zabiegów.		0	Stanowiska poza ALP. Brak negatywnego wpływu planu.

Legenda:

- + (*plus*) – *oddziaływanie pozytywne;*
- (*minus*) – *oddziaływanie negatywne;*
- 0 - (*zero*) – *wpływ obojętny.*
- 1 – *oddziaływanie krótkookresowe*
- 2 – *oddziaływanie średniookresowe*
- 3 – *oddziaływanie długookresowe*
- L – *lęgowy*
- Lp – *prawdopodobnie lęgowy*
- K – *koczujący*

Zadania i zalecenia ochronne mające na celu poprawę warunków bytowania i gniazdowania analizowanych ptaków (szczególnie przedmiotów ochrony w ostoi) oraz zachowania i poszerzenia ich siedlisk zamieszczono w aktualnym programie ochrony przyrody (Tabela XXIII).

7.16 Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na specjalne obszary ochrony siedlisk

Plan urządzenia lasu może mieć decydujący wpływ na ochronę i zachowanie we właściwym stanie siedlisk przyrodniczych. Szczególnie istotne są zapisy planu dotyczące składu gatunkowego odnowień lasu. Przyjęty zestaw gatunków ma długookresowy wpływ na stan siedliska. Przy właściwym doborze gatunków wpływ ten będzie korzystny – za pomocą rębni złożonych można przebudować siedliska z niewłaściwą strukturą gatunkową. Z drugiej strony niewłaściwe gatunki drzew przyjęte w Planie urządzenia lasu mogą prowadzić do degeneracji siedlisk (np. duży udział sosny na siedliskach grądów).

Zapisy odnośnie składów gatunkowych drzewostanów dla poszczególnych typów siedliskowych lasu zawarte są w opisie ogólnym lasów nadleśnictwa (elaboracie). Dla siedlisk przyrodniczych programu Natura 2000 zaleca się stosowanie specjalnych składów gatunkowych. Składy te zostały zamieszczone w programie ochrony przyrody (bazą wyjściową do ich opracowania były „Regionalne optymalne składy gatunkowe drzewostanów w typach siedliskowych lasów i zespołach leśnych” J.M.Matuszkiewicza z lat 1996 i 2007, które zmodyfikowano i uszczegółowiono).

Tabela 25. Analiza porównawcza gospodarczych typów d-stanu i docelowych składów d-stanów w siedliskach przyrodniczych z uwzględnieniem typów siedliskowych lasu w N-ctwie Oborniki

Kod (typ) siedliska	Zbiorowisko	Typ siedliskowy lasu	Typ lasu	Gospodarczy typ drzewostanu	Docelowy skład gat. drzewostanu - % budowa pionowa	Ocena
9110-1	<i>Lusulo pilosae-Fagetum</i>	LMśw	Bk	Db-So	Ip. Bk 100 Iip Bk, Dbb, Lp 100	GTD całkowicie niezgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
	<i>Lusulo pilosae-Fagetum</i>	Lśw	Bk	Db	Ip. Bk 100 Iip Bk, Dbb, Lp 100	GTD całkowicie niezgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
9170	<i>Galio sylvatici-Carpinetum</i>	LMśw	Gb-Db	Db-So	Ip Dbs 10–70; Dbb 0–50, Lp 20–30; Kl, Jw i in 10–30 Iip Gb 30–70, Lp 10–60 Kl i inne 10–20	GTD całkowicie niezgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
	<i>Galio sylvatici-Carpinetum</i>	LMw	Gb-Db	Db-So	Ip Dbs 10–70; Dbb 0–50, Gb 20–30; Lp, Jw i in 10–30 Iip Gb 30–70, Lp 10–60; Kl i inne 10–20	GTD całkowicie niezgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
	<i>Galio sylvatici-Carpinetum</i>	Lśw	Gb-Db	Db	Ip Dbs 10–70; Dbb 0–10; Lp 20–60; Kl, Jw, Gb i in 10–30 Iip Gb 60–80, Lp, Kl i inne 20–40	GTD częściowo zgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
	<i>Galio sylvatici-Carpinetum</i>	Lw	Gb-Db	Ol-Js-Db	Ip Dbs 40–70; Dbb 0–10; Gb 20–30; Lp, Jw. i in 10–30 Iip Gb 60–80; Lp, Kl i inne 20–40	GTD częściowo zgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
9190-2	<i>Calamagrostio-Quercetum</i>	BMśw, BMw	Db	So	Ip Dbs 30–60; Dbb 20–40; So 0–10; Brzb 0–10; Os i in 0–5	GTD całkowicie niezgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
	<i>Calamagrostio-Quercetum</i>	LMśw	Db	Db-So	Ip Dbs 30–60; Dbb 20–40; So 0–10; Brzb 0–10; Os i in 0–5	GTD częściowo niezgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
	<i>Calamagrostio-Quercetum, Molinio-Quercetum</i>	LMw	Db	Db-So	Ip. Dbs 60-80, Dbb 0-20, So 0-10, Brzb, Brz.o 0-10, Św, Os i in 0-5	GTD częściowo niezgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
	<i>Calamagrostio-Quercetum</i>	Lśw	Db	Db	Ip. Dbs 80-100, Bk, Os i in 0-20, Brzb, So, Gb 0-10	GTD całkowicie zgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
	<i>Molinio-Quercetum</i>	Lw	Db	Ol-Js-Db	Ip. Dbs 80-100, Bk, Os i in 0-20, Brzb, So, Gb 0-10	GTD częściowo zgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
91D0-1	<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i>	LMb	So-Brz	Ol	Ip. Brzo 60–70, So 20–30, Os i in. 10-20	GTD całkowicie niezgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
91E0a	<i>Salicetum albo-fragilis</i>	Lł, OIJ	Wb	Js-Db, Ol-Js	Ip. Wbb 20–40, Wbkr 20–40, Ol 0–30	GTD całkowicie niezgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
91E0a	<i>Populetum albae</i>	Lł	Tp	Js-Db	Ip. Tpb 30–60; Tpcz 30–60	GTD całkowicie niezgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.

Kod (typ) siedliska	Zbiorowisko	Typ siedliskowy lasu	Typ lasu	Gospodarczy typ drzewostanu	Docelowy skład gat. drzewostanu - % budowa pionowa	Ocena
91E0b	głównie <i>Fraxino-Alnetum</i>	OIJ (Līb), OI związane z ruchem wód	Js-OI OI-Js	OI, OI-Js	Ip. OI 50–70; Js 20–40; Wz i in. 0-10	GTD całkowicie zgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
91F0	<i>Ficario-Ulmetum</i>	Lw, Lł	Wz-Js	Js-Db OI-Js-Db	Ip Js 20–60, Wz 20–60, Dbs 0–20, Bst, Wzs, OI, Lp, Kl, Tp i inne 10 IIp Wzs 50, Gb 30, Tp, Klp, Lp i inne 20 IIIp Czm, Gb, Lp, Kl, Klp, Jb	GTD częściowo zgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
91I0-1	<i>Potentillo albae-Quercetum</i>	LMśw, Lśw	Db	Db-So, Db	Ip Dbb 10–60, Dbs 10–60, Lp 0–20, Kl 0–10, So 0–10, Brzb 0–10	GTD częściowo niezgodny (LMśw) lub zgodny (Lśw) z naturalną strukturą gatunkową siedliska.
91T0	<i>Cladonio-Pinetum, Leucobrio-Pinetum cladonietosum</i>	Bs, Bśw	So	So	Ip. So 90–100, Brz i inne 0-10	GTD całkowicie zgodny z naturalną strukturą gatunkową siedliska.

Gospodarcze typy drzewostanów ustalone na KZP dla wprowadzania składów gatunkowych w lasach gospodarczych nie w pełni odpowiadają kompozycji gatunkowej siedlisk programu Natura 2000.

GTD z wyłącznym udziałem sosny jest całkowicie niezgodny z docelowym składem gatunkowym na siedlisku 9190-2 w typie siedliskowym BMśw, BMw. Podobnie wygląda sytuacja w przypadku siedliska 9110-1 gdzie zaprojektowano Db-So lub Db skład drzewostanu. Całkowita niezgodność ma miejsce również przy siedlisku 9170 (w typie LMśw i LMw), a także 91D0 i 91E0a (skład ten złożony jest jednak z gatunków nie powodujących trwałej degradacji siedlisk).

Znaczna niezgodność zaznacza się również na siedlisku 9190-2 w LMśw i LMw oraz 91I0 w LMśw, gdzie składy Db-So mocno zdegradowałyby dąbrowy.

W pozostałych przypadkach niezgodności GTD ze zbiorowiskami siedlisk przyrodniczych są częściowe – wynikają ze zbyt dużego udziału sosny (siedliska 9190 w typach siedliskowych LMśw, LMw, siedlisko 91I0 w typie siedliskowym LMśw).

Zastosowanie podczas odnowienia lasu na cennych siedliskach przyrodniczych gospodarczych typów drzewostanu zawartych w elaboracie może prowadzić do degeneracji zbiorowisk będących ich identyfikatorem. Jednak opracowane zalecenia stosowania w takich miejscach specjalnego doboru gatunków (POP) dobrze zabezpieczają istniejące w Nadleśnictwie siedliska przyrodnicze.

Oceny dokonano z pełną świadomością przyjętych metod przeprowadzonych inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i uproszczeń, które zostały w nich zastosowane. Powodowało to nie wyróżnianie nawet kilkuhektarowych siedlisk, a także mikrosiedlisk. Dlatego w przypadku ich występowania zasadne jest stosowanie składu gatunkowego nowo zakładanych upraw zgodnych z występującymi rzeczywistymi siedliskami.

W gospodarczych typach drzewostanu nie zaplanowano wprowadzania gatunków obcych geograficznie.

7.16.1 PLH300003 „Dąbrowy Obrzyckie”

Z punktu widzenia ochrony siedlisk przyrodniczych ważna jest struktura wiekowa drzewostanów analizowanego obszaru. Najlepiej wykształcone fragmenty zbiorowisk identyfikujących siedliska przyrodnicze z reguły związane są ze starszymi klasami wieku drzewostanów. Tam można się spodziewać odpowiednich ilości martwego drewna, takie drzewostany stanowią siedliska gatunków roślin i zwierząt z dyrektywy siedliskowej. W tabeli 26 zamieszczono zestawienie powierzchni drzewostanów poszczególnych klas wieku na początku oraz na końcu okresu obowiązywania planu, będącą wynikiem wykonania zawartych w nim wskazówek gospodarczych. Powierzchnia drzewostanów starszych (od V klasy wzwyż) na początku okresu wynosi 300,55 ha (razem z KO). Na jego końcu zwiększy się ona do 353,14 ha (wzrost nastąpi we wszystkich klasach wiekowych). Na skutek zainicjowania nowych rębni złożonych zwiększy się również powierzchnia drzewostanów w klasie odnowienia. Nie ma niekorzystnego wpływu zapisów planu na strukturę wiekową drzewostanów w ostoi.

Tabela 26. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.l (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dąbrowy Obrzyckie”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]											
	Halizny, zręby	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	Pozostałe grunty	Razem
Początek okresu	4,50	74,69	116,94	133,54	130,88	116,88	44,18	22,36	73,90	43,23	41,43	802,53
Koniec okresu	-	68,18	110,76	127,37	101,65	122,64	64,59	13,74	78,75	73,42	41,43	802,53

Oprócz siedlisk 6430 i 6510, wszystkie pozostałe siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony w ostoi – 9170, 9190, 91E0, 91F0 i 91I0 (wg SDF) położone są (Inwentaryzacja ALP 2007, BULiGL 2010) na gruntach administrowanych przez Nadleśnictwo Oborniki.

6430 – ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*). Siedlisko zlokalizowane (BULiGL 2010) w 28 punktowych stanowiskach w bezpośrednim sąsiedztwie rzek Samy i Warty – wszystkie poza gruntami administrowanymi przez LP. Stan zachowania w obszarze – C (dane z SDF). Wśród zagrożeń wskazanych w dokumentacji planu zadań ochronnych dla obszaru (2010) wymienia się: obecność obcych gatunków inwazyjnych (kolczurka klapowana *Echinocystis lobata*) tworzących ksenospontaniczne zbiorowiska i wypierające rodzimą roślinność oraz potencjalnie – nadmierną presję wędkarską (lokalizowanie „stanowisk” wędkarskich wśród fitocenoz ziołorośli) oraz ich koszenie. Wynika z tego, że gospodarka leśna i zabiegi planowane na gruntach Nadleśnictwa nie zagrażają ziołoroślom nadrzecznym, zwłaszcza że występują na gruntach nieleśnych.

Tabela XXIII (Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody na podstawie projektowanego planu zadań ochronnych dla obszaru) zamieszczona w aktualnym programie ochrony przyrody dotyczy również siedlisk nieleśnych położonych na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo lub (jak w tym przypadku) w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Aby przywrócić właściwą strukturę i funkcje ziołorośli w zakresie wskaźników „obce gatunki inwazyjne” zaplanowano coroczne mechaniczne usuwanie kolczurki klapowanej. Plan nie stwarza zagrożeń, lecz wspiera ochronę tego siedliska.

6510 – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*).

Siedlisko występuje jedynie w południowej części ostoi (nad rzeką Samą), w postaci dość jednolitego płatu o powierzchni ok. 11 ha (poza gruntami administrowanymi przez LP). Największym zagrożeniem dla zachowania tego stanowiska jest zmniejszenie powierzchni oraz pogorszenie stanu ochrony na skutek niewłaściwego użytkowania, polegającego m. in. na zbyt długim pozostawianiu skoszonej biomasy oraz podsiewaniu gatunkami obcymi.

Zapisy o ekstensywnym użytkowaniu kośnym, kośno-pastwiskowym lub pastwiskowym trwałych użytków zielonych oraz o rezygnacji z dosiewania traw zostały ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo z gruntami Nadleśnictwa zamieszczone w Tabeli XXIII. Plan ze względu na położenie siedliska nie stwarza żadnych zagrożeń skutkujących zniszczeniem lub pogorszeniem jego stanu.

9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*).

W omawianym obszarze identyfikatorem siedliska jest grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici-Carpinetum*. Większość płatów siedliska to grądy w różny sposób zniekształcone, których stan określono jako B (25,19 ha) lub C (7,05 ha). Grądów najlepiej wykształconych (w stanie A) nie wykazano.

Nieznaczna część siedliska (0,78 ha) podlegać będzie użytkowaniu w ramach rębni złożonych. Zaprojektowano tu rębnię, która minimalizuje niekorzystny wpływ cięć na stan siedliska: IIIa cięcia uprzątające (oddz. 1034f, 1035g). Zaplanowane rębnie będą mieć pozytywny wpływ na siedlisko 9170. Drzewostany nie odpowiadają tu strukturze gatunkowej grądu. Dominuje w nich sosna, z drugim piętrzem dębowym, a grab występuje sporadycznie. Rębnia IIIa przyspieszy przebudowę drzewostanów w kierunku składu zgodnego z potencjalną roślinnością naturalną (zapis zgodny z sugestią planowanych zadań ochronnych m.in. na tych stanowiskach grądów zamieszczony w Tabeli XXIII Programu ochrony przyrody). Zastosowanie składów gatunkowych zaproponowanych w niniejszej prognozie, będzie miało długookresowo pozytywny wpływ na stan siedliska.

Część płatów siedliska objęta zostanie cięciami pielęgnacyjnymi (21% powierzchni). Mogą one mieć wpływ tylko krótkookresowo negatywny (rozluźnienie zwarcia, naruszenie wierzchnich warstw gleby podczas zrywki drewna). Trzebieże powinny być ukierunkowane na wycinkę gatunków drzew nieodpowiednich dla siedliska 9170. Zaplanowane czyszczenia wczesne dotyczą niewielkiej powierzchni (0,43 ha) i nie pogorszą stanu młodocianych form siedliska, w których zostały zaprojektowane.

Z analizy struktury wiekowej drzewostanów w tym siedlisku wynika, że na koniec okresu obowiązywania planu nieznacznie zmniejszy się powierzchnia drzewostanów starszych z 27,92 ha do 27,35 ha (od V klasy wieku wzwyż). Pozytywną tendencję we wzroście powierzchni wykazują d-stany VI klasy wieku, starsze bez zmian.

Tabela 27. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.l. – siedlisko 9170 (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dąbrowy Obrzyckie”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]									Razem
	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	
Początek okresu	0,81	-	3,30	0,21	6,10	0,06	-	20,98	0,78	32,24
Koniec okresu	0,78	0,81	2,16	1,14	0,21	6,16	-	20,98	-	32,24

Zapisy planu urządzenia lasu nie powinny spowodować znacząco negatywnego oddziaływania na stan i powierzchnię siedliska 9170 w obszarze.

9190-2 – dąbrowy acidofilne. Stan tych siedlisk określono jako A (9,77 ha), B (8,01 ha) i C (28,31 ha). Ich podstawowymi zniekształceniami są pinetyzacja drzewostanu (sosna zwyczajna, świerk pospolity) oraz neofityzacja runa i drzewostanu. W wydzieleniach z dąbrowami acidofilnymi w stanie A (oddz. 1032d, 1033c) nie zaplanowano zabiegów.

Plan urządzenia lasu przewiduje wykonanie trzech rodzajów rębni w 10 wydzieleniach z siedliskiem 9190 – Ib (1036c), IIIa (1035g, 1037b, c, d, 1047k) oraz IIIb (1036d, f, i, 1037a)

na łącznej powierzchni 15,79 ha. Fitocenozy we wszystkich wyszczególnionych wydzieleniach są mocno zdegenerowane (głównie pinetyzacja) i wymagają przebudowy. Przy pomocy rębni Ib (na powierzchni 0,97 ha) i cięć uprzątających Rb IIIa nastąpi to najszybciej. Rębnie IIIb wydłużą ten proces, lecz bardziej zróżnicują strukturę wiekową i przestrzenną drzewostanów. Na zrębach powinny pozostać duże kępy (5-10% pow. wydzieleń) złożone z drzewostanów odpowiednich dla siedliska 9190-2. Brak istotnego zagrożenia dla trwałości acidofilnych dąbrów ze strony planu.

Na przeważającej powierzchni siedliska (blisko 50%) w opisywanym obszarze, plan urządzenia lasu przewiduje wykonanie cięć pielęgnacyjnych (przede wszystkim trzebieży późnych). Zabiegi te mogą mieć niewielki krótkookresowy wpływ negatywny przez obniżenie zwarcia drzewostanów i niekorzystny wpływ na wierzchnie poziomy glebowe (zrywka pozyskanego drewna). Jednak z drugiej strony cięcia pielęgnacyjne w dużej mierze (podobnie jak rębnie) mogą przyczynić się do eliminacji niepożądanych składników fitocenozy acidofilnych dąbrów (sosny, świerka, modrzewi oraz robinii akacjowej).

Zapisy planu dotyczące innych zaplanowanych zabiegów takich jak: odnowienia i zabiegi agrotechniczne, pielęgnacja (wydzielenia z zaplanowaną rębnią) mają ogólnie korzystny wpływ na siedlisko 9190. Inicjują one młode, zgodne ze zbiorowiskiem (siedliskiem przyrodniczym) pokolenie drzewostanów i zwiększają jego szanse na prawidłowy rozwój w przyszłości.

Z analizy struktury wiekowej drzewostanów w tym siedlisku wynika, że na koniec okresu obowiązywania planu powierzchnia drzewostanów starszych (od V klasy wieku wzwyż) zmniejszy się nieznacznie z 32,20 ha do 30,77 ha. Na skutek zainicjowania nowych rębni zwiększy się powierzchnia klasy odnowienia.

Tabela 28. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.l. – siedlisko 9190 (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dąbrowy Obrzyckie”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]									Razem
	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	
Początek okresu	4,16	0,35	3,34	6,04	11,07	15,76	1,01	0,32	4,04	46,09
Koniec okresu	5,01	4,21	0,66	5,44	3,97	12,87	2,83	0,32	10,78	46,09

91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe). Zinwentaryzowane stanowiska siedliska 91E0 w granicach obszaru zajmują łągi olszowe lub olszowo-jesionowe (91E0b). Stan płatów określono jako B (9,27 ha) lub C (7,96 ha). Najczęściej spotykane zniekształcenia

fitocenozy siedliska to neofityzacja runa i drzewostanu. Zaznacza się również duży udział drzewostanów w fazie juvenilnej.

Tylko w jednym wydzieleniu z siedliskiem 91E0b (1061d) na pow. 0,14 ha zaplanowano rębnię IIIa. Ze względu na stosunkowo niewielką powierzchnię zachowanego w niezłym stanie siedliska (B) sugeruje się, aby pierwszy etap zakładania tej rębni (wycięcie gniazd w drzewostanie na łącznej pow. 0,74 ha w całym wydzieleniu) ominął opisywane stanowisko.

Trzebieże zaplanowano na blisko 40% powierzchni łągów. Zabiegi te mogą krótkookresowo ujemnie wpłynąć na strukturę drzewostanu i wierzchnie poziomy glebowe (zrywka pozyskanego drewna), a także zmniejszyć zasoby martwego drewna, lecz jednocześnie pomogą one w stopniowej przebudowie drzewostanów w kierunku składów gatunkowych zgodnych z ich potencjalną roślinnością naturalną (Tabela XXIII w POP). Nie przewiduje się długookresowego negatywnego wpływu trzebieży na stan i zasięg siedliska.

D-stany starsze (od V klasy wieku wzwyż) analizowanych stanowisk łągów obecnie występują na łącznej powierzchni 1,79 ha. Z analizy struktury wiekowej tych drzewostanów na koniec okresu obowiązywania planu wynika, że ich powierzchnia się nie zmieni. Plan nie wywiera negatywnego wpływu na strukturę wiekową drzewostanów siedliska 91E0 w obszarze.

Tabela 29. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.l. – siedlisko 91E0 (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dąbrowy Obrzyckie”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]									
	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	Razem
Początek okresu	6,98	0,66	7,80	-	1,47	-	-	0,32	-	17,23
Koniec okresu	7,18	3,99	0,00	4,27	0,16	1,17	-	0,32	0,14	17,23

91F0 – łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*). Stan wszystkich łągów 91F0 w części obszaru administrowanej przez Nadleśnictwo określono jako B.

Rębni nie zaplanowano. Plan urządzenia lasu przewiduje cięcia pielęgnacyjne (trzebieże późne) na ok. 60% powierzchni łągów 91F0 (oddz. 1031b, 1031d). W wymienionych wydzieleniach występują buki, świerki i modrzewie, które są elementami niepożądanymi w fitocenozach łągów dębowo-wiązowo-jesionowych i w planie zadań ochronnych (Tabela XXIII w POP) wskazano je do usunięcia. Ewentualny negatywny wpływ tych zabiegów będzie miał charakter krótkookresowy, (wystąpi podczas samego zabiegu i krótko po nim – do momentu powtórnego zwarcia koron drzewostanu) a jego efekt jest podobny do efektów we wcześniej opisywanych siedliskach.

W okresie obowiązywania planu nieznacznie zmienia się struktura wiekowa drzewostanów w siedlisku 91F0. Powierzchnia starszych drzewostanów (2,67 ha) z klasy V przesunie się do klasy VI. Brak form juwenilnych tego siedliska.

Tabela 30. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.l. – siedlisko 91F0 (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dąbrowy Obrzyckie”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]									
	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	Razem
Początek okresu	-	-	1,05	-	2,67	-	-	-	-	3,72
Koniec okresu	-	-	-	1,05	-	2,67	-	-	-	3,72

91I0 – Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*). W granicach analizowanego obszaru OZW stwierdzono występowanie (Inwentaryzacja LP 2007, BULiGL 2010) tego siedliska na powierzchni 58,88 ha. Siedlisko jest zachowane w stanie ogólnie średnim: A – 8,07 ha, B – 19,39 ha i C – 31,42 ha. Najlepiej wykształcone fragmenty siedliska 91I0 znajdują się w rezerwacie przyrody „Świetlista Dąbrowa” (oddz. 1077f), gdzie nie planuje się zabiegów gospodarczych. Zadania z zakresu ochrony przyrody (Tabela XXIII w POP) przewidują tylko usuwanie łubinu trwałego z tej fitocenozy.

Na powierzchni 7,73 ha (13%) siedliska 91I0 zaplanowano wykonanie rębni IIIa. W pierwszych piętrach drzewostanów (oddz. 1041a, 1045i, 1047c, 1047k, 1061b, 1063j) dominuje udział sosny zwyczajnej, występują też inne gatunki ekologicznie i geograficznie obce. Rębnie różnicują strukturę wiekową i przestrzenną drzewostanów, pozwolą na przebudowę drzewostanów w kierunku składu zgodnego z potencjalną roślinnością naturalną świetlistych dąbrów. Na zrębach powinny pozostać duże kępy (5-10% pow. wydzielen) złożone z drzewostanów odpowiednich dla siedliska 91I0. W długim okresie czasu wpływ rębni na siedlisko powinien być pozytywny.

Cięcia pielęgnacyjne planowane są łącznie na 36% powierzchni ciepłolubnych dąbrów, głównie w drzewostanach z przewagą sosny lub brzozy. Ich wpływ jest podobny jak we wcześniej opisywanych siedliskach przyrodniczych. Ze względu na znaczny udział siedlisk (fitocenozy) spinetyzowanych i zneofityzowanych zabiegi te będą wspierać ich stopniową przebudowę. Ponadto prześwietlenie drzewostanu wpłynie korzystnie na charakterystyczną, bogatą roślinność runa leśnego świetlistych dąbrów, która jest bardzo wrażliwa na zacienienie.

Z analizy struktury wiekowej drzewostanów w tym siedlisku wynika, że na koniec okresu obowiązywania planu nieznacznie zwiększy się powierzchnia drzewostanów starszych

z 45,99 ha do 52,96 ha (od V klasy wieku wzwyż, łącznie z KO). Wyraźne zwiększenie się powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia będzie skutkiem zainicjowania rębni złożonych.

Tabela 31. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.l. – siedlisko 91I0 (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dąbrowy Obrzyckie”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]									
	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	Razem
Początek okresu	1,36	0,23	4,22	7,08	10,72	1,84	1,91	31,41	0,11	58,88
Koniec okresu	0,11	1,36	1,06	3,39	10,63	1,39	1,83	31,49	7,62	58,88

Tabela 32. Zestawienie powierzchniowe siedlisk przyrodniczych i zaplanowanych zabiegów na gruntach N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dąbrowy Obrzyckie”)

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze [ha]	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu [ha]	Uwagi, wnioski do prognozy
Siedliska będące przedmiotem ochrony w OZW				
9170	32,24	Rębnie złożone	0,78	Zaprojektowano tu rębnię, która minimalizuje niekorzystny wpływ cięć na stan siedliska: IIIa cięcia uprzątające (oddz. 1034f, 1035g). Rębnia przyspieszy przebudowę drzewostanów w kierunku składu zgodnego z potencjalną roślinnością naturalną. Przewidywany pozytywny wpływ na siedlisko 9170 w długim terminie.
		Odnowienia	0,62	Zastosowanie składów gatunkowych zaproponowanych w niniejszej prognozie, będzie miało długookresowo pozytywny wpływ na stan siedliska.
		Cięcia pielęgnacyjne	6,86	Wpływ tylko krótkookresowo negatywny (rozluźnienie zwarcia, naruszenie wierzchnich warstw gleby podczas zrywki drewna). Trzebieże powinny być ukierunkowane na wycinkę gatunków drzew nieodpowiednich dla siedliska 9170. Zaplanowane czyszczenia wczesne dotyczą niewielkiej powierzchni (0,43 ha) i nie pogorszą stanu młodocianych form siedliska, w których zostały zaprojektowane.
9190	46,09	Rębnie zupełne	0,97	Plan urządzenia lasu przewiduje wykonanie rębni Ib w oddz. 1036c. Fitocoenoza siedliska jest tu mocno zdegenerowana (głównie pinetyzacja) i wymaga przebudowy. Przy pomocy rębni Ib nastąpi to najszybciej. Na zrębnie powinny pozostać duże kępy (5-10% pow. wydzielenia) złożone z drzewostanów odpowiednich dla siedliska 9190-2.
		Rębnie złożone	14,82	Rębnie: IIIa (1035g, 1037b, c, d, 1047k) oraz IIIb (1036d, f, i, 1037a) wydłużą proces przemiany pokoleń – bardziej zróżnicują strukturę wiekową i przestrzenną drzewostanów. Na zrębach powinny pozostać duże kępy (5-10% pow. wydzielenia) złożone z drzewostanów odpowiednich dla siedliska 9190-2.
		Odnowienia	7,56	Zastosowanie składów gatunkowych zaproponowanych w niniejszej prognozie, będzie miało długookresowo pozytywny wpływ na stan

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze [ha]	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu [ha]	Uwagi, wnioski do prognozy
				siedliska.
9190		Cięcia pielęgnacyjne	21,54	Zabiegi te mogą mieć niewielki krótkookresowy wpływ negatywny przez obniżenie zwarcia drzewostanów i niekorzystny wpływ na wierzchnie poziomy glebowe (zrywka pozyskanego drewna). Jednak z drugiej strony cięcia pielęgnacyjne w dużej mierze mogą przyczynić się do eliminacji niepożądanych składników fitocenozy (sosny, świerka, modrzewi oraz robinii akacjowej) z acidofilnych dąbrów.
91E0	17,23	Rębnie złożone	0,14	Plan urządzenia lasu przewiduje wykonanie rębni IIIa w oddz. 1061d. Ze względu na stosunkowo niewielką powierzchnię zachowanego w niezłym stanie siedliska (B) sugeruje się aby pierwszy etap zakładania tej rębni (wycięcie gniazd w drzewostanie na łącznej pow. 0,74 ha w całym wydzieleniu) ominął opisywane stanowisko.
		Cięcia pielęgnacyjne (trzebieże)	6,82	Trzebieże mogą krótkookresowo ujemnie wpłynąć na strukturę drzewostanu i wierzchnie poziomy glebowe (zrywka pozyskanego drewna), a także zmniejszyć zasoby martwego drewna, lecz jednocześnie pomogą one w stopniowej przebudowie drzewostanów w kierunku składów gatunkowych zgodnych z ich potencjalną roślinnością naturalną (Tabela XXIII w POP). Nie przewiduje się długookresowego negatywnego wpływu trzebieży na stan i zasięg siedliska.
91F0	3,72	Cięcia pielęgnacyjne (trzebieże)	2,30	Plan urządzenia lasu przewiduje cięcia pielęgnacyjne (trzebieże późne) na ok. 60% powierzchni łągów 91F0 (oddz. 1031b, 1031d). W wymienionych wydzieleniach występują buki, świerki i modrzewie, które są elementami niepożądanymi w fitocenozach łągów dębowo-wiązowo-jesionowych i w planie zadań ochronnych (Tabela XXIII w POP) wskazano je do usunięcia. Ewentualny negatywny wpływ tych zabiegów będzie miał charakter krótkookresowy.
91I0	58,88	Rębnie złożone	7,73	Zaplanowano wykonanie rębni IIIa w oddz. 1041a, 1045i, 1047c, 1047k, 1061b, 1063j. Rębnie różnicują strukturę wiekową i przestrzenną drzewostanów, pozwolą na przebudowę drzewostanów w kierunku składu zgodnego z potencjalną roślinnością naturalną świetlistych dąbrów. Na zrębach powinny pozostać duże kępy (5-10% pow. wydzieleni) złożone z drzewostanów odpowiednich dla siedliska 91I0. W długim okresie czasu wpływ rębni na siedlisko powinien być pozytywny.
		Odnowienia	2,37	Długookresowo pozytywny wpływ na stan siedliska 91I0.
		Cięcia pielęgnacyjne	21,32	Ze względu na znaczny udział siedlisk (fitocenozy) spinetyzowanych i zneofityzowanych zabiegi te będą wspierać ich stopniową przebudowę. Ponadto prześwietlenie drzewostanu wpłynie korzystnie na charakterystyczną, bogatą roślinność runa leśnego świetlistych dąbrów, która jest bardzo wrażliwa na zacinienie.

Tabela 33. Prognoza wpływu planu urządzenia lasu na cele i przedmioty ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000 PLH300003 „Dąbrowy Obrzyckie” – siedliska przyrodnicze wyszczególnione w SDF

Nazwa i kod siedliska, gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>) 6430 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Stanowiska poza gruntami LP. Brak negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na siedlisko.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) 6510 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Stanowiska poza gruntami LP. Brak negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na siedlisko.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>) 9170 B	1	brak	0	0	0	brak	Zaprojektowana Rb. IIIa przyspieszy przebudowę drzewostanu o niewłaściwej strukturze gatunkowej. Odnowienia mogą długoterminowo wpłynąć na poprawę struktury gatunkowej siedliska.
	2	brak	+3	-1	+3	brak	
	3	brak	+3	-1	+3	brak	
Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (<i>Betulo-Quercetum</i>) 9190 B	1	brak	0	0	0	0	Zaprojektowane rębnie przyspieszą przebudowę drzewostanu o niewłaściwej strukturze gatunkowej. Odnowienia mogą długoterminowo wpłynąć na poprawę struktury gatunkowej siedliska.
	2	brak	+3	-1	+3	-2	
	3	brak	+3	-1	+3	-2	
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe). 91E0 C	1	brak	brak	0	brak	brak	Rębnia IIIa nie powinna zostać wykonana na stanowisku w oddz. 1061d. Cięcia pielęgnacyjne wpływają niekorzystnie na siedlisko tylko w krótkim terminie. Brak znaczącego negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na siedlisko.
	2	brak	brak	-1	brak	brak	
	3	brak	brak	-1	brak	brak	
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>) 91F0 C	1	brak	brak	0	brak	brak	Cięcia pielęgnacyjne wpływają niekorzystnie na siedlisko tylko w krótkim terminie. Brak znaczącego negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na siedlisko.
	2	brak	brak	-1	brak	brak	
	3	brak	brak	-1	brak	brak	
Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>) 91I0 A	1	brak	0	0	0	brak	Zaprojektowana Rb. IIIa przyspieszy przebudowę drzewostanu o niewłaściwej strukturze gatunkowej. Odnowienia mogą długoterminowo wpłynąć na poprawę struktury gatunkowej siedliska.
	2	brak	+3	-1	+3	brak	
	3	brak	+3	-1	+3	brak	

Legenda:

Symbolę wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące tego oddziaływania: + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie; 1 – oddziaływanie krótkoterminowe, 2 – oddziaływanie średnioterminowe, 3 – oddziaływanie długoterminowe.

Kryteria wpływu na siedlisko przyrodnicze: Kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się. Zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-); Kryterium 2: struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal. Poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-); Kryterium 3: stan

ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny. Poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-).

Podsumowując, plan urządzenia lasu nie ma znacząco negatywnego wpływu na siedliska przyrodnicze obszaru „Dąbrowy Obrzyckie”. Miejscem o możliwym największym negatywnym wpływie jest oddz. 1061d, gdzie zaleca się zrezygnować z wykonania cięć w miejscu występowania siedliska 91E0.

Gatunki z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej zlokalizowane w obszarze:

Rezultaty dotychczasowych, badań faunistycznych (ALP 2007, BULiGL 2010) wskazują na obecność w granicach obszaru co najmniej 1 gatunku ssaka (bóbr europejski), 1 gatunku płaza (traszka grzebieniasta) i 1 gatunku owada (zalotka większa) z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 2 gatunków ptaków: bielika i żurawia wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Żaden z wymienionych gatunków zwierząt nie jest obecnie przedmiotem ochrony w ostoi.

Stanowiska zalotki większej *Leucorrhinia pectoralis* (kod 1042) zlokalizowano przy śródleśnych bagienkach położonych w oddz. 1065a, b, 1070d. Traszkę grzebieniastą *Triturus cristatus* (kod 1166) stwierdzono w oddz. 1065b (zarastający zbiornik wodny). Stanowiska bobra *Castor fiber* (kod 1337) rozmieszczone są wzdłuż rzeki Warty i Samy. Jego siedliskiem jest koryto rzeczne z nadbrzeżnymi zaroślami i zadrzewieniami w oddz. 1030a, 1030g, 1031a, 1033b, 1034f, 1066c, 1071m.

Z analizy przedstawionej w rozdz. 7.4.2 wynika, że plan nie wpłynie niekorzystnie na populację ww. gatunków oraz ich siedliska.

Zadania i zalecenia ochronne mające na celu poprawę stanu siedlisk przyrodniczych występujących w obszarze wynikające z projektowanej „Dokumentacji planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 PLH300003 *Dąbrowy Obrzyckie* w Województwie Wielkopolskim” zamieszczono w aktualnym programie ochrony przyrody (Tabela XXIII).

7.16.2 PLH300016 „Bagno Chlebowo”

Obszar „Bagno Chlebowo” położone jest prawie w całości w zasięgu Nadleśnictwa Krucz. Tylko niewielki fragment leśny (oddz. 23x obr. Oborniki) o powierzchni 1,17 ha wchodzi w skład Nadleśnictwa Oborniki.

SDF wymienia 10 przedmiotów ochrony w obszarze – dziewięć siedlisk przyrodniczych (kody: 2330, 4030, 6410, 6510, 7110, 7120, 7140, 7150 i 91D0) i jeden gatunek owada – zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* (kod 1042).

W trakcie przeprowadzanych w 2007 r. inwentaryzacji (ALP, BULiGL) nie stwierdzono stanowisk żadnych siedlisk przyrodniczych w oddz. 23x. Najbliżej (ponad 300 m) według danych pochodzących z inwentaryzacji BULiGL od granic rozpatrywanego Nadleśnictwa są położone stanowiska: torfowisk wysokich z roślinnością torfotwórczą (7110) oraz borów i lasów bagiennych (91D0).

Wokół rezerwatu „Bagno Chlebowo” wyznaczono strefę ochronną o szerokości 200 m oraz, ze względu na eksploatację torfu w jego sąsiedztwie, strefę równowagi hydrologicznej o szerokości 100 m, w obrębie której zabronione jest wydobywanie torfu (http://webfronter.com/wielkopolska/Gmina_Ryczywol/menu3/Rezerwat_Bagna_Chlebowo/Rezerwat_Bagna_Lipa_quot_.html). Rezerwat oddalony jest o ok. 350 m od granic zasięgu terytorialnego (zarazem łąk użytkowanych ekstensywnie 6510 w oddz. 7011, 701m) Nadleśnictwa, a od samych gruntów leśnych ponad 600 m.

Wydobycie torfu oraz osuszanie terenu stanowią główne zagrożenia dla zachowania chronionych siedlisk (również zalotki) w rezerwacie i w całej ostoi o tej samej nazwie. W planie urządzenia lasu nie planuje się odwadniających melioracji wodnych wzdłuż granic z ostoją, ani też w całym Nadleśnictwie Oborniki. Nie planuje się również wydobywania torfu. Wszystkie czynności związane z prowadzeniem gospodarki leśnej zamieszczone w p.u.l. nie mają istotnego wpływu na poziomy wód gruntowych (tylko rębnie mogą powodować ich krótkotrwałe podniesienie w najbliższym sąsiedztwie).

Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* związana jest ze zbiornikami wodnymi, zwłaszcza na terenach torfowiskowych i leśnych, przy czym preferuje wody o niezbyt wysokiej żyzności – np. zbiorniki na torfowiskach sfagnowych i niskich, torfianki, bagna śródleśne (M. Makomaska-Juchiewicz, J. Perzanowska; <http://natura2000.gdos.gov.pl>).

Na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu ostoi nie ma żadnych zbiorników wodnych ani bagien. Najbliżej położone granic zasięgu terytorialnego N-ctwa są zbiorniki (torfianki) oddalone o ok. 200 m.

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania planu na siedliska i zwierzęta objęte ochroną w analizowanym obszarze.

7.16.3 PLH300037 „Kiszewo”

Według aktualnego SDF jedynym przedmiotem ochrony w obszarze jest nietoperz – nocek duży *Myotis myotis* (kod 1324).

Nietoperz ten może się koncentrować we fragmentach leśnych z dużą ilością starych, dziuplastych oraz częściowo obumarłych drzew, które mogą być miejscem jego schronienia,

choć bardziej preferuje osiedla ludzkie – strychy, wieże kościołów, inne budowle oraz jaskinie. I tak jest w tym przypadku – kolonia rozrodcza nocka, dla której powołano obszar znajduje się na strychu kościoła w Kiszewie. Sam kościół leży poza terenami Lasów Państwowych, lecz prawie cała powierzchnia (2239,14 ha) jego żerowisk (także innych nietoperzy) pokrywa się z zasięgiem gruntów Nadleśnictwa (znaczną część obrębu Kiszewo).

Tabela 34. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.1 (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Kiszewo”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]											
	Halizny , zręby	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101- 120	VII 121- 140	VIII 141 i starsze	KO	Pozosta łe grunty	Razem
Początek okresu	34,26	299,04	129,72	211,17	1 012,74	367,79	94,06	-	2,63	3,87	83,86	2 239,14
Koniec okresu	-	500,40	217,34	144,89	303,23	861,38	113,90	1,60	2,63	9,91	83,86	2 239,14

Starsze drzewostany (V klasa i starsze) na początku obowiązywania planu na terenie obrębu Kiszewo w granicach ostoi zajmują powierzchnię 468,35 ha. Pod koniec obowiązywania planu ich terytorium zwiększy się dwukrotnie do 989,42 ha. Dziuple w pewnym stopniu mogą też zastąpić skrzynki lęgowe dla ptaków czy specjalne skrzynki dla nietoperzy, wywieszane w ramach zadań ochrony lasu także w młodszych drzewostanach.

W Polsce nie prowadzono badań nad wybiórczością miejsc żerowania nocka dużego (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny). Według Sachanowicza K. i Ciechanowskiego M. (2005, 2008) nietoperze te wykorzystują żerowiska odległe o 1,5-25 km od swoich kryjówek dziennych i nie zaobserwowano by żerowały w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Dlatego można przyjąć, że prawie wszystkie lasy znajdujące się w administracji Nadleśnictwa Oborniki (ponad 20 000 ha) stanowią potencjalne miejsca ich żerowisk, zarówno w zasięgu, jak i poza zasięgiem analizowanego obszaru.

Zabiegiem wykonywanym w lasach mogącym stwarzać zagrożenie dla żerowisk nocka dużego jak i innych gatunków nietoperzy jest chemiczne zwalczanie owadów. Projektowanie takich zabiegów nie wchodzi jednak w zakres planu urządzenia lasu. Ogólnie plan nie wywiera negatywnego wpływu na populację i siedliska nocka dużego.

Tabela 35. Prognoza wpływu planu urządzenia lasu na siedliska nie stanowiące przedmiotu ochrony obszaru PLH300037 „Kiszewo”, zinventaryzowane (ALP 2007, BULiGL 2010) w jego granicach

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze [ha]	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu [ha]	Uwagi, wnioski do prognozy
Siedliska będące przedmiotem ochrony w OZW				
6510	1,10	-	-	Brak negatywnego wpływu planu.
9170	3,11	TP w oddz. 540c	0,39	Stanowisko silnie spinetyzowane, konieczna przebudowa drzewostanu. Zabieg wpłynie korzystnie na siedlisko w dłuższym terminie.

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze [ha]	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu [ha]	Uwagi, wnioski do prognozy
9190	0,44	CW, CP w oddz. 494g TP w oddz. 540g	0,44	Stanowiska punktowe – zajmują fragmenty wydzieleni, w których dominuje sosna. Zaleca się prowadzić CP i TP poza stanowiskami siedliska 9190.
91E0	10,02	CP w oddz. 446h	0,13	Stanowisko punktowe – zajmuje fragment wydzielenia, w którym dominują świerk i sosna. Zaleca się prowadzić CP poza stanowiskiem siedliska 91E0.
91F0	3,83	TW w oddz. 406d TP w oddz. 587c	0,65	Stanowiska punktowe w stanie C – zajmują fragmenty wydzieleni, w których dominują świerk i sosna. Trzebieże będą wspierać ich stopniową przebudowę.
91T0	0,11	TP w oddz. 547d, 570a	0,11	Stanowiska punktowe w stanie C. Cięcia zwiększą prześwietlenie drzewostanu. Zaleca się usunąć z powierzchni siedliska całą wyciętą biomasę (łącznie z gałęziami), aby nie wzbogacać gleb w materię organiczną.

7.16.4 PLH300043 „Dolina Wełny”

W tabeli 36 zamieszczono zestawienie powierzchni drzewostanów poszczególnych klas wieku na początku oraz na końcu okresu obowiązywania planu, będącą wynikiem wykonania zawartych w nim wskazówek gospodarczych. Powierzchnia drzewostanów starszych (od V klasy wzwyż) na początku okresu wynosi 234,87 ha (razem z KO, KDO). Na jego końcu zwiększy się ona do 296,92 ha (wzrost nastąpi we wszystkich klasach wiekowych). Na skutek zainicjowania nowych rębni złożonych zwiększy się również powierzchnia drzewostanów w klasie odnowienia. Nie będzie negatywnego wpływu zapisów planu na strukturę wiekową drzewostanów w ostoi.

Tabela 36. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.I (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dolina Wełny”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]												
	Halizny, zręby	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	KDO	Pozostałe grunty	Razem
Początek okresu	-	78,64	85,05	237,62	247,87	87,70	53,73	30,90	10,50	48,65	3,39	55,86	939,91
Koniec okresu	-	97,34	65,00	121,68	303,11	130,29	60,22	32,72	15,26	55,04	3,39	55,86	939,91

SDF wymienia 14 przedmiotów ochrony w obszarze – siedem siedlisk przyrodniczych (kody: 3150, 3260, 6510, 9170, 9190, 91E0 i 91F0) i siedem gatunków zwierząt – bóbr europejski, wydra, kumak nizinny, piskorz, koza, głowacz białopłetwy, trzepla zielona i skójka gruboskorupowa.

3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*. W trakcie inwentaryzacji ALP (2007) nie wykazano starorzeczy i eutroficznych zbiorników wodnych spełniających kryteria zakwalifikowania do tego siedliska. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występują niewielkie zbiorniki (stawy) oraz starorzecza Wełny i Flinty. Wszystkie leżą poza administracją LP. Plan się do nich nie odnosi i nie ma na nie istotnego wpływu (planowane cięcia nie będą prowadzone w ich bezpośrednim sąsiedztwie).

3260 – nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*. Nie stwierdzono występowania tego siedliska na terenach Nadleśnictwa w obszarze „Dolina Wełny”. Siedlisko może występować w korytach strumieni i rzek o intensywnym przepływie wody i zauważalnym zasilaniu przez wody podziemne lub wymianie wód między strefą koryta a interaktywną strefą migrujących wód gruntowych (hyporeiczną). Występuje na odcinkach erozyjnych i przejściowych cieków wodnych niskiej lub średniej rzędowości, w niższej położonych odcinkach akumulacyjnych zanika (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000). Zbiorowiska włosieniczników mogą występować w Wełnie oraz w ciekach ją zasilających (np. we Flincie). Według Poradników ochrony siedlisk i gatunków, zagrożenia siedliska wynikają z rozwoju gospodarki rolnej w zlewni, odprowadzania ścieków do rzeki, prowadzenia gospodarki powodującej erozję wodną, zabiegów melioracyjnych w dolinie, kanalizacji koryta rzecznej, budowy zbiorników zaporowych, niewłaściwego prowadzenia zabiegów pielęgnacji roślinności wodnej. Plan urządzenia lasu nie projektuje tego rodzaju zabiegów. Jedynie rębnie zupełne zaplanowane na brzegach cieków mogą wywoływać lokalne zmiany w zlewni. Sposób wykonania rębni regulują opisane wcześniej zapisy Zasad Hodowli Lasu, zasad FSC i Zarządzenia 11A. Takie działania zabezpieczą potencjalne miejsca występowania siedliska 3260. Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania zapisów planu na to siedlisko.

6510 – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). Siedliska łąk ekstensywnych położone są przy brzegach Wełny na gruntach nieleśnych. Plan nie przewiduje w tych miejscach żadnych zabiegów gospodarczych. Stan wszystkich łąk ekstensywnych określono jako C (inwentaryzacja ALP 2007 r.).

W niektórych wydzieleniach sąsiadujących z łąkami rajgrasowymi planuje się wykonanie cięć pielęgnacyjnych, lecz nie przewiduje się ich wpływu na chronione stanowiska tych siedlisk. Większym zagrożeniem jest ich zarastanie oraz zanik wielu gatunków roślin, które je charakteryzują. W związku z powyższym w Tabeli XXIII (POP) zamieszczono zalecenia ochronne, polegające na ekstensywnym użytkowaniu kośnym, kośno-pastwiskowym lub pastwiskowym trwałych użytków zielonych w „Dolinie Wełny”.

Jeśli zalecenia te będą realizowane istnieje duża szansa na polepszenie stanu siedliska 6510.

9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny. Wszystkie wydzielenia z siedliskiem 9170 na obszarze tego OZW, to zbiorowiska grądu środkowoeuropejskiego. Stan większości z nich opisany został jako B (49,26 ha), reszta jako C. Głównymi formami zniekształceń opisywanych grądów są neofityzacja runa, rzadziej pinetyzacja. Spotyka się również formy juwenilne.

Nieznaczną powierzchnię omawianych siedlisk przyrodniczych (oddz. 120t, 122i, 769g obr. Oborniki) przeznaczono pod użytkowanie rębne (łącznie na 3,39 ha). Przewiduje się tu zastosowanie rębni złożonych IIb i IIIa. Cięcia uprzątające rębni IIb mają być prowadzone w drzewostanach nie wymagających istotnej przebudowy gatunkowej, a rębni IIIa w drzewostanie ze zbyt dużym udziałem sosny. Wykonywanie rębni złożonych na chronionych siedliskach przyrodniczych może mieć na nie wpływ niekorzystny tylko w krótkim lub średnim okresie czasu, zaś w dłuższym okaże się korzystne. Przy cięciach trzeba w miarę możliwości zwracać uwagę na oszczędzanie II pięter i dobrze wykształconych podrostów i podszytów złożonych z gatunków typowych dla grądów (Gb, Db, Kl, Jw, Lp, Wzs, lesz i in.).

Na nieznacznej powierzchni (8,80 ha) tych siedlisk planuje się cięcia trzebieżowe (głównie TP). Zabiegi te będą miały niewielki, krótkookresowy negatywny wpływ na siedlisko (rozluźnienie zwarcia, naruszenie wierzchnich warstw gleby podczas zabiegu). Z drugiej strony wpływ cięć pielęgnacyjnych może korzystnie zmieniać strukturę gatunkową drzewostanu (zmniejszanie udziału sosny i innych gatunków obcych ekologicznie i geograficznie). Czyszczenia wczesne i późne dotyczą niewielkiej powierzchni (4,98 ha) i nie pogorszą stanu młodocianych form siedliska, w których zostały zaprojektowane. Zabiegi te nie spowodują zmniejszenia powierzchni ani zmiany zasięgu siedliska. Brak tu znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko.

Zapisy planu dotyczące innych zaplanowanych zabiegów takich jak: zabiegi agrotechniczne i odnowienia mają ogólnie korzystny wpływ na siedlisko 9170. Inicjują one młode, zgodne ze zbiorowiskiem (siedliskiem przyrodniczym) pokolenie drzewostanów i zwiększają jego szanse na przetrwanie.

Z analizy struktury wiekowej drzewostanów w tym siedlisku wynika, że na koniec okresu obowiązywania planu nieco zwiększa się powierzchnia drzewostanów starszych z 51,48 ha do 52,04 ha (od V klasy wieku wzwyż). Pozytywną tendencję we wzroście powierzchni wykazują d-stany w VI klasie wieku.

Tabela 37. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.l. – siedlisko 9170 (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dolina Wełny”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]									
	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	Razem
Początek okresu	4,48	0,00	-	2,58	7,04	19,42	16,93	6,34	1,75	58,54
Koniec okresu	4,23	2,00	-	0,27	6,43	21,70	15,93	6,34	1,64	58,54

9190 – dąbrowy acidofilne. Stan tych siedlisk określono wyłącznie jako B (3,02 ha) lub C (6,63 ha). Ich podstawowymi zniekształceniami są neofityzacja runa i pinetyzacja drzewostanu (sosna zwyczajna).

Plan urządzenia lasu przewiduje wykonanie cięć zrębowych tylko w jednym wydzieleniu z siedliskiem 9190 – oddz. 800f. Planuje się tu zastosować pierwszy etap rębni IIIa. Rębnia gniazdowa IIIa powinna przywrócić właściwy skład gatunkowy drzewostanów w dość mocno spinetyzowanych dąbrowach. Zaleca się jednak by nie wycinać gniazd we fragmentach z najlepiej wykształconymi zbiorowiskami tego siedliska. Brak istotnego zagrożenia dla trwałości acidofilnych dąbrów ze strony planu przy wykonywaniu rębni.

Na przeważającej powierzchni siedliska (ok. 66%) w opisywanym obszarze, plan urządzenia lasu przewiduje wykonanie cięć pielęgnacyjnych (przede wszystkim trzebieży późnych). Ich wpływ jest podobny jak we wcześniej opisywanych siedliskach przyrodniczych. Ze względu na udział siedlisk (fitocenoz) spinetyzowanych zabiegi te będą wspierać ich stopniową przebudowę.

Z analizy struktury wiekowej drzewostanów w tym siedlisku wynika, że na koniec okresu obowiązywania planu powierzchnia drzewostanów starszych (od V klasy wieku wzwyż, KO) nie zmieni się (10,02 ha). Na skutek zainicjowania rębni w oddz. 800f pojawi się drzewostan w klasie odnowienia.

Tabela 38. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.l. – siedlisko 9190 (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dolina Wełny”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]									
	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	Razem
Początek okresu	-	3,72	-	-	3,02	7,00	-	-	-	13,74
Koniec okresu	-	-	3,72	-	1,82	1,79	2,91	-	3,50	13,74

91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe). Stanowiska siedliska 91E0 w granicach

obszaru zajmują łągi wierzbowe (91E0a) oraz olszowe lub olszowo-jesionowe (91E0b). Stan płątów określono jako B (13,06 ha) lub C (7,17 ha). Najczęściej wykazywane zniekształcenia fitocenoz siedliska to: neofityzacja runa, drzewostanu i juwenalizacja.

W dwóch wydzieleniach z siedliskiem 91E0b (124b, 769g) na łącznej pow. 0,34 ha zaplanowano rębnię IIb (cięcia uprzątające) i IIIa (cięcia uprzątające). Ze względu na stosunkowo niewielką powierzchnię zachowanych w dobrym stanie stanowisk (nie opisano zniekształceń) oraz ich położenie wzdłuż brzegów Wełny (124b) i przy drodze publicznej (769g), sugeruje się aby rębni w tych miejscach nie wykonywać (Tabela XXIII w POP).

Trzebieże zaplanowano na blisko 13% powierzchni łągów. Zabiegi te mogą krótkookresowo ujemnie wpłynąć na strukturę drzewostanu i wierzchnie poziomy glebowe (zrywka pozyskanego drewna), a także zmniejszyć zasoby martwego drewna, lecz jednocześnie pomogą one w stopniowej przebudowie drzewostanów w kierunku składów gatunkowych zgodnych z ich potencjalną roślinnością naturalną (eliminacja świerka). Nie przewiduje się długookresowego negatywnego wpływu trzebieży na stan i zasięg siedliska.

D-stany starsze (od V klasy wieku wzwyż) analizowanych stanowisk łągów obecnie występują na łącznej powierzchni 3,92 ha. Z analizy struktury wiekowej tych drzewostanów na koniec okresu obowiązywania planu wynika, że ich powierzchnia zwiększy się nieznacznie do 4,19 ha. Plan nie wywiera negatywnego wpływu na strukturę wiekową drzewostanów siedliska 91E0 w obszarze.

Tabela 39. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.l. – siedlisko 91E0 (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dolina Wełny”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]									Razem
	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	
Początek okresu	2,58	5,28	0,42	8,03	1,02	1,15	1,41	-	0,34	20,23
Koniec okresu	-	3,93	4,35	7,76	1,29	1,15	1,41	-	0,34	20,23

91F0 – łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*). Stan łągów 91F0 w części obszaru administrowanej przez Nadleśnictwo określono jako B (10,08 ha) i C (7,04 ha).

W części wydzielenia 124b zaplanowano cięcia uprzątające Rb IIb na pow. 0,28 ha. Ze względu na stosunkowo niewielką powierzchnię zachowanego w dobrym stanie siedliska (nie opisano zniekształceń) i położenie przy brzegach Wełny zaleca się rezygnację z wykonania tego zabiegu w miejscu jego występowania.

Plan urządzenia lasu przewiduje cięcia pielęgnacyjne (czyszczenia i trzebieże późne) na ok. 13% powierzchni łągów 91F0 (oddz. 119c, 120d, 828b, 769cx). W niektórych

wydziałeniach (120d, 828b) występują sosny i świerki, które są elementami niepożądanymi w fitocenozach łągów dębowo-wiązowo-jesionowych (w Tabeli XXIII w POP wskazano je do usunięcia). Ewentualny negatywny wpływ tych zabiegów będzie miał charakter krótkookresowy, (wystąpi podczas samego zabiegu i krótko po nim – do momentu powtórnego zwarcia koron drzewostanu) a jego efekt będzie podobny do efektów we wcześniej opisywanych siedliskach.

W okresie obowiązywania planu nieznacznie zmieni się struktura wiekowa drzewostanów w siedlisku 91F0. Powierzchnia starszych drzewostanów (od V klasy wieku wzwyż) zwiększy się z 9,52 ha do 10,92 ha.

Tabela 40. Powierzchnia d-stanów w poszczególnych klasach wieku w analizowanym okresie obowiązywania p.u.l. – siedlisko 91F0 (grunty N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dolina Wełny”)

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych klasach wieku [ha]									Razem
	I 1-20	II 21-40	III 41-60	IV 61-80	V 81-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII 141 i starsze	KO	
Początek okresu	0,22	1,78	0,93	4,67	0,35	6,49	0,49	1,91	0,28	17,12
Koniec okresu	0,22	-	2,71	3,27	1,75	4,97	2,01	1,91	0,28	17,12

Tabela 41. Zestawienie powierzchniowe siedlisk przyrodniczych i zaplanowanych zabiegów na gruntach N-ctwa Oborniki w granicach obszaru „Dolina Wełny”)

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze [ha]	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu [ha]	Uwagi, wnioski do prognozy
Siedliska będące przedmiotem ochrony w OZW				
3150	-	-	-	brak na gruntach LP
3260	-	-	-	brak na gruntach LP (rzeka Wełna)
6510	9,54	-	-	zalecenia ochronne zamieszczone w POP
9170	58,54	Rębnie złożone	3,39	Cięcia uprzątające rębni IIb mają być prowadzone w drzewostanach nie wymagających istotnej przebudowy gatunkowej, a rębnia IIIa w drzewostanie ze zbyt dużym udziałem sosny. Wykonywanie rębni złożonych na chronionych siedliskach przyrodniczych może mieć na nie wpływ niekorzystny tylko w krótkim lub średnim okresie czasu, zaś w dłuższym okaże się korzystne.
		Odnowienia	1,10	Długoterminowy korzystny wpływ na siedlisko.
		Cięcia pielęgnacyjne	13,78	Cięcia trzebieżowe będą miały niewielki, krótkookresowy negatywny wpływ na siedlisko (rozluźnienie zwarcia, naruszenie wierzchnich warstw gleby podczas zabiegu). Z drugiej strony ich wpływ może korzystnie zmieniać strukturę gatunkową drzewostanu (zmniejszanie udziału sosny i innych gatunków obcych ekologicznie i geograficznie). Czyszczenia wczesne i późne dotyczą niewielkiej powierzchni (4,98 ha) i nie pogorszą stanu młodocianych form siedliska, w których zostały zaprojektowane.
9190	13,74	Rębnie złożone	3,50	Rębnia gniazdowa IIIa powinna przywrócić

Kod siedliska	Powierzchnia siedliska w obszarze [ha]	Zaplanowane zabiegi	Powierzchnia zabiegu [ha]	Uwagi, wnioski do prognozy
				właściwy skład gatunkowy drzewostanów w dość mocno spinetyzowanych dąbrowach. Zaleca się jednak by nie wycinać gniazd we fragmentach z najlepiej wykształconymi zbiorowiskami tego siedliska. Brak istotnego zagrożenia dla trwałości acidofilnych dąbrów ze strony planu przy wykonywaniu rębni.
		Odnowienia	1,33	Długoterminowy korzystny wpływ na siedlisko.
		Cięcia pielęgnacyjne	9,04	Ze względu na udział siedlisk (fitocenozy) spinetyzowanych zabiegi te będą wspierać ich stopniową przebudowę.
91E0	20,23	Rębnie złożone	0,34	W dwóch wydzieleniach z siedliskiem 91E0b (124b, 769g) zaplanowano rębnię IIb (cięcia uprzątające) i IIIa (cięcia uprzątające). Ze względu na stosunkowo niewielką powierzchnię zachowanych w dobrym stanie stanowisk oraz ich położenie wzdłuż brzegów Wełny (124b) i przy drodze publicznej (769g), sugeruje się aby rębni w tych miejscach nie wykonywać (Tabela XXIII w POP).
		Cięcia pielęgnacyjne (trzebieże)	2,68	Nie przewiduje się długookresowego negatywnego wpływu trzebieży na stan i zasięg siedliska.
91F0	17,12	Rębnie złożone	0,28	W części wydzielenia 124b zaplanowano cięcia uprzątające Rb IIb. Ze względu na stosunkowo niewielką powierzchnię zachowanego w dobrym stanie siedliska (nie opisano zniekształceń) i położenie przy brzegach Wełny zaleca się rezygnację z wykonania tego zabiegu w miejscu jego występowania.
		Cięcia pielęgnacyjne	2,95	Plan urządzenia lasu przewiduje cięcia pielęgnacyjne (czyszczenia i trzebieże późne) na ok. 13% powierzchni łągów 91F0 (oddz. 119c, 120d, 828b, 769cx). W niektórych wydzieleniach (120d, 828b) występują sosny i świerki, które są elementami niepożądanymi w fitocenozach łągów dębowo-wiązowo-jesionowych (w Tabeli XXIII w POP wskazano je do usunięcia). Ewentualny negatywny wpływ tych zabiegów będzie miał charakter krótkookresowy.
Siedliska nie będące przedmiotem ochrony w OZW				
9110	1,64	-	-	Brak negatywnego wpływu planu.
9110	0,23	-	-	W ramach zadań ochronnych zaleca się usunięcie podrostów świerkowych w miejscu występowania siedliska (oddz. 790j). Brak negatywnego wpływu planu.

Wydra *Lutra lutra* żywi się głównie rybami więc siedliska, w których bytuje to różnego rodzaju jeziora, stawy hodowlane i rzeki, szczególnie położone wśród lasów. Na gruntach Nadleśnictwa w granicach ostoi nie ma zbiorników wodnych, lecz w jego zasięgu terytorialnym płynie rzeka Wełna i Flinta (w dolnym biegu), występują starorzecza i kilka niedużych zbiorników wodnych (stawy rybne), które mogą być potencjalnym siedliskiem tego gatunku. Plan urządzenia lasu nie odnosi się do gruntów nieleśnych, a zwłaszcza

położonych poza administracją LP. Brak negatywnego wpływu planu na wydrę i jej potencjalne miejsca bytowania.

Bóbr *Castor fiber* zajmuje bardzo podobne siedliska co ww. wydra. Zadrzewienia i zakrzewienia przybrzeżne są niezbędne dla tego gatunku, stanowią jego bazę żerową i służą do budowy żeremi oraz tam. Wyniki inwentaryzacji (ALP 2007) potwierdziły 23 stanowiska bobra w opisywanym obszarze. Są to najczęściej ślady żerowania, tropy i nory pozostawione na brzegach Wełny i Flinty, rzadziej mniejszych strumieni i rowów zlokalizowane w oddz.: 91j, 101n, 108l, 109h, 112b, 112i, 112j, 113d, 114j, 120k, 122b, 123a, 787Ac, 787Ak, 787b, 801b, 801h, 827g, 850c (2 stanowiska) oraz tamy i żeremia odnotowane w oddz. 116b, 116g (2 stanowiska). W większości wymienionych wydzielen planuje się wykonanie cięć w drzewostanach (głównie trzebieże, rzadziej CP i rębnię IIb). Podstawowe siedliska bobra – rzeki i zbiorniki wodne są położone poza gruntami N-ctwa, a przybrzeżne zarośla i drzewostany chronią wytyczne o których wspomiano już wcześniej (również zamieszczone w POP- ie). Brak negatywnego wpływu planu urządzania lasu na populację i siedliska tego gatunku w granicach ostoi.

Ryby wymienione w SDF: piskorz *Misgurnus fossilis*, koza *Cobitis taenia* i głowacz białopłetwy *Cottus gobio* zamieszkują wody płynące i stojące. Pierwsze dwa gatunki są związane ze śródlądowymi wodami stojącymi lub wolno płynącymi – zasiedlają jeziora, stawy, starorzecza i kanały. Głowacz z kolei na nizinach występuje w morenowych strumieniach charakteryzujących się większym spadkiem, dobrze natlenioną wodą, rzadko osiągającą 24°C (Poradniki siedlisk i gatunków). Ryby te wymagają czystych wód (Makomaska-Juchniewicz M., Perzanowska J. <http://natura2000.gdos.gov.pl>).

W obszarze „Dolina Wełny” brak gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi czy stojącymi w administracji LP. Wełna i Flinta oraz niewielkie stawy i starorzecza znajdują się poza zarządem Nadlesnictwa i plan się do nich nie odnosi. Zabiegi projektowane w lasach sąsiadujących z rzekami i zbiornikami nie wpłyną istotnie na poziom i stan ich wód.

Kumaka nizinnego *Bombina bombina* nie zinwentaryzowano (ALP 2007) w granicach ostoi. Potencjalne siedliska tego płaza stanowią różnego rodzaju zbiorniki wodne, bagna i podmokłe olsy. Wody leżą poza administracją LP, bagna w dolinie zajmują powierzchnię 9,53 ha, a podmokłe olsy 2,69 ha. Dla tych gruntów nie zaplanowano żadnych zabiegów gospodarczych z wyjątkiem trzebieży w oddz. 123i (ols). Trzebież d-stanu nie stanowi jakiegokolwiek zagrożenia dla kumaka. Nie zmieni się zasięg ani stan potencjalnych siedlisk tego gatunku. Brak niekorzystnego wpływu p.u.l. na populację i siedliska kumaka nizinnego w „Dolinie Wełny”.

Skójka gruboskorupowa *Unio crassus* jest małżem słodkowodnym zasiedlającym czyste wody bieżące, niezbyt głębokie, z piaszczystym lub piaszczysto-żwirowym dnem, a także duże litoralne jeziora oraz wpływy i wypływy z jezior. Często występuje w niewielkich rzekach albo w górnych partiach większych cieków (<http://www.iop.krakow.pl/pckz/>; Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków 2004).

Jedyne stanowisko skójki wskazano (ALP 2007) przy brzegu Wełny od strony wydz. 787Ak. Z opisu warunków bytowania tego małża wynika jednoznacznie, że tylko Wełna i być może Flinta mogą być jego potencjalnym siedliskiem. Rzeki te nie podlegają administracji LP, a wpływ zabiegów projektowanych w sąsiadujących z nimi lasach jest nieistotny dla poziomu i stanu ich wód. Całkowity brak wpływu planu urządzenia lasu na ten gatunek.

Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia* jest związana z wodami bieżącymi, od małych rzeczek (przejrzystych, nie zanieczyszczonych z umiarkowanie szybkim nurtem i piaszczystym podłożem, na terenach częściowo porośniętych lasem) aż po duże rzeki nizinne, również o dnie piaszczystym (M. Makomaska-Juchiewicz, J. Perzanowska; <http://natura2000.gdos.gov.pl>).

Jedyne jej stanowisko zlokalizowano (ALP 2007) nad brzegiem Wełny od strony wydz. 787Aj. W wydzieleniu tym zaprojektowano trzebież późną, co jednak nie będzie miało żadnego wpływu na populację chronionej ważki – jej głównym siedliskiem jest Wełna, a cięcia nad jej brzegami nie będą wykonywane.

Tabela 42. Prognoza wpływu planu urządzenia lasu na cele i przedmioty ochrony dla których wyznaczono obszar Natura 2000 PLH300003 „Dolina Wełny” – siedliska przyrodnicze wyszczególnione w SDF

Nazwa i kod siedliska, gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> 3150 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak lokalizacji stanowisk w granicach administracyjnych Nadleśnictwa. Brak negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na siedlisko.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i> 3260 B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak lokalizacji stanowisk w granicach administracyjnych Nadleśnictwa (prawdopodobnie rzeka Wełna). Brak negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na siedlisko.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak zaplanowanych zabiegów gospodarczych. W Tabeli XXIII (POP) zamieszczono zalecenia

Nazwa i kod siedliska, gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
<i>(Arrhenatherion elatioris)</i> 6510 C	2	brak	brak	brak	brak	brak	ochronne, polegające na ekstensywnym użytkowaniu kośnym, kośno-pastwiskowym lub pastwiskowym trwałych użytków zielonych w „Dolinie Wełny”.
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>) 9170 C	1	brak	0	0	0	brak	Zaprojektowane rębnie złożone IIb i IIIa przyspieszą przebudowę drzewostanu o niewłaściwej strukturze gatunkowej. Odnowienia mogą długoterminowo wpłynąć na poprawę struktury gatunkowej siedliska.
	2	brak	+3	-1	+3	brak	
	3	brak	+3	-1	+3	brak	
Pomorski kwaśny las brzozowo-dębowy (<i>Betulo-Quercetum</i>) 9190 C	1	brak	0	0	0	brak	Zaprojektowana Rb. IIIa przyspieszy przebudowę drzewostanu o niewłaściwej strukturze gatunkowej. Odnowienia mogą długoterminowo wpłynąć na poprawę struktury gatunkowej siedliska.
	2	brak	+3	-1	+3	brak	
	3	brak	+3	-1	+3	brak	
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe). 91E0 C	1	brak	brak	0	brak	brak	Cięcia pielęgnacyjne wpływają niekorzystnie na siedlisko tylko w krótkim terminie. Brak znaczącego negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na siedlisko.
	2	brak	brak	-1	brak	brak	
	3	brak	brak	-1	brak	brak	
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>) 91F0 C	1	brak	brak	0	brak	brak	Cięcia pielęgnacyjne wpływają niekorzystnie na siedlisko tylko w krótkim terminie. Brak znaczącego negatywnego wpływu planu urządzenia lasu na siedlisko.
	2	brak	brak	-1	brak	brak	
	3	brak	brak	-1	brak	brak	
Gatunki będące przedmiotami ochrony							
Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> 1337 B	1	brak	0	0	0	brak	Wyniki inwentaryzacji (ALP 2007) potwierdziły 23 stanowiska bobra w opisywanym obszarze. Są to najczęściej ślady zerowania, tropy i nory pozostawione na brzegach Wełny i Flinty, rzadziej mniejszych strumieni i rowów. Podstawowe siedliska bobra – rzeki i zbiorniki wodne są położone poza gruntami N-ctwa, a przybrzeżne zarośla i drzewostany chronią wytyczne zamieszczone w POP- ie.
	2	brak	0	0	0	brak	
	3	brak	0	0	0	brak	
Wydra <i>Lutra lutra</i> 1355 B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak lokalizacji stanowisk. Potencjalne siedliska wydry – rzeki i zbiorniki wodne są położone poza gruntami N-ctwa, a przybrzeżne zarośla i drzewostany (kryjówki wydry) chronią wytyczne zamieszczone w POP- ie.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> 1145; C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak lokalizacji stanowisk. Wełna i Flinta oraz stawy i starorzecza znajdują się poza zarządem Nadlesnictwa i plan się do nich nie odnosi. Zabiegi projektowane w lasach sąsiadujących z rzekami i zbiornikami nie wpłyną istotnie na poziom i stan ich wód.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	

Nazwa i kod siedliska, gatunku oraz symbol znaczenia dla obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych zabiegów gospodarczych i ich przewidywany wpływ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o gatunkach, siedliskach i ich stanie ochrony.
		Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	Rębnie zupełne	
Koza <i>Cobitis taenia</i> 1149 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak lokalizacji stanowisk. Wełna i Flinta oraz stawy i starorzecza znajdują się poza zarządem Nadlesnictwa i plan się do nich nie odnosi. Zabiegi projektowane w lasach sąsiadujących z rzekami i zbiornikami nie wpłyną istotnie na poziom i stan ich wód.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> 1163 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak lokalizacji stanowisk. Wełna i Flinta znajdują się poza zarządem Nadlesnictwa i plan się do nich nie odnosi. Zabiegi projektowane w lasach sąsiadujących z rzekami nie wpłyną istotnie na poziom i stan ich wód.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> 1188 C	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak lokalizacji stanowisk. Potencjalne siedliska tego płaza stanowią różnego rodzaju zbiorniki wodne, bagna i podmokłe olsy. Trzebież d-stanu w oddz. 123i (ols) nie stanowi jakiegokolwiek zagrożenia dla kumaka. Nie zmieni się zasięg ani stan potencjalnych siedlisk tego gatunku.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Skójka gruboskorupowa <i>Unio crassus</i> 1032 B	1	brak	brak	brak	brak	brak	Stanowisko skójki wskazano (ALP 2007) przy brzegu Wełny od strony wydz. 787Ak. Rzeki nie podlegają administracji LP, a wpływ zabiegów projektowanych w sąsiadujących z nimi lasach jest nieistotny dla poziomu i stanu ich wód. Całkowity brak wpływu planu urządzenia lasu na ten gatunek.
	2	brak	brak	brak	brak	brak	
	3	brak	brak	brak	brak	brak	
Trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> 1037 C	1	brak	brak	0	brak	brak	Jedyne stanowisko trzepli zlokalizowano nad brzegiem Wełny od strony wydz. 787Aj. W wydzieleniu tym zaprojektowano trzebież późną, lecz zabieg nie będzie wykonany przy samym korycie Wełny. Rzeka ta jest głównym siedliskiem ważki.
	2	brak	brak	0	brak	brak	
	3	brak	brak	0	brak	brak	

Legenda:

Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące tego oddziaływania: + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; - (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie; 1 – oddziaływanie krótkoterminowe, 2 – oddziaływanie średnioterminowe, 3 – oddziaływanie długoterminowe.

Kryteria wpływu na siedlisko przyrodnicze: Kryterium 1: naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się. Zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-); Kryterium 2: struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal. Poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-); Kryterium 3: stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny. Poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-).

Kryteria wpływu na gatunki: Kryterium 1: liczebność populacji gatunku. Liczebność populacji zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-). Kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku. Zwiększa się (+), pozostaje bez zmian (0), zmniejsza się (-).

7.17 Siedliska przyrodnicze w Nadleśnictwie Oborniki poza specjalnymi obszarami ochrony siedlisk.

Na gruntach administrowanych przez Nadleśnictwo Oborniki znajdujących się poza obszarami ochrony siedlisk programu Natura 2000 występuje 13 typów siedlisk przyrodniczych. Poniżej zamieszcza się analizę wpływu zapisów planu na te siedliska.

3150 – starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*. Stanowią je 2 średniej wielkości (o pow. 8,89 i 7,62 ha) jeziora położone w Ur. Brączewo (oddz. 1082g, 1119g). Nie planuje się w tych miejscach żadnych zabiegów gospodarczych. W sąsiedztwie jednego ze zbiorników (1082g) planowana jest trzebież wczesna (oddz. 1082j). Nie wpłynie ona niekorzystnie na stan tego zbiornika. Przed wycinką d-stanów wzdłuż brzegów rzek, kanałów i jezior zabezpieczają wytyczne o ochronie nadbrzeżnych zadrzewień i zakrzewień oraz o kształtowaniu stref ekotonowych zamieszczone w POP (ZHL, Zarządzenie Nr 11A, zasady FSC i in.). Plan urządzenia lasu nie ma negatywnego wpływu na siedlisko 3150 zlokalizowane w N-ctwie.

6120 – ciepłolubne, sródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*). Cztery stanowiska muraw znajdują się w oddz. 1098c, 1098d, 1105b, 1105k. Ze względu na zubożenie florystyczne stan ich wszystkich opisano jako C. Według ewidencji gruntów są to: łąki, inne tereny zabudowane i fragment lotniska. We wszystkich pododdziałach nie zaplanowano wykonywania zabiegów gospodarczych. Plan nie będzie wpływał na stan i powierzchnię siedliska.

6410 – zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*). Łąki tego typu (11 płątów) zdiagnozowano w rozproszeniu we wszystkich obrębach Nadleśnictwa na łącznej powierzchni 15,63 ha. Na siedlisku tym nie planuje się żadnych zabiegów gospodarczych. Przy granicach łąk trzęślicowych (w sąsiednich wydzieleniach leśnych) projektowane są głównie cięcia pielęgnacyjne, a także rębnia IIIa (w oddz. 919f), ale nie będą one miały znaczącego wpływu na siedlisko 6410. Utrzymanie omawianych łąk w przyrodzie wymaga prowadzenia czynnej ochrony, polegającej na ekstensywnym ich koszeniu.

6430 – ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*). Wzdłuż rzeki Warty, na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe (poza siedliskowymi obszarami Natura 2000) stwierdzono obecność ziołorośli w 5 wydzieleniach (599m w obrębie Kiszewo, 994k, 1016a, 1020a, 1021a w obrębie Obrzycko). Wszystkie stanowiska (słabo zachowane – ocena C), położone są wg opisów taksacyjnych na łąkach, pastwiskach lub na poletku łowieckim (grunty nieleśne). Plan urządzenia lasu nie przewiduje

żadnych zabiegów w tych wydzieleniach – brak oddziaływania na zachowanie lub pogorszenie stanu siedliska 6430.

6510 – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). Stan wszystkich łąk świeżych w omawianym terenie określono jako C. Płaty siedliska 6510 (łącznie 87) występują generalnie na gruntach zaliczonych w ewidencji do łąk, pastwisk i poletek łowieckich. Są to tereny nieleśne, dla których w planie nie zaprojektowano wskazówek gospodarczych. W jednym przypadku (oddz. 76g) niewielkie (0,10 ha) stanowisko tych łąk zlokalizowano na gruntach leśnych. Zaplanowana w tym wydzieleniu trzebież wczesna odnosi się wyłącznie do drzewostanu. Fragment z siedliskiem 6510 przylegający do brzegów Flinty został potraktowany jako luka w drzewostanie, lecz nie zaplanowano w tym miejscu zalesień, ani innych zabiegów. Ogólnie w stosunku do wszystkich wytypowanych łąk z siedliskiem 6510 zaleca się ekstensywne ich użytkowanie.

7140 – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*). Dziesięć niewielkich stanowisk siedliska torfowisk przejściowych w N-ctwie zinwentaryzowano wyłącznie na gruntach nieleśnych (oddz. 429f, 430c, 451b, 452a, 755d, 757g, 809c, 810b, 951m, 952o). W opisach taksacyjnych figurują one jako bagna lub grunty przeznaczone do naturalnej sukcesji. Ze względu na stopniowe zarastanie i wyraźne przesuszenie określono je w stanie C. Najistotniejsze na tego typu siedliskach jest utrzymanie właściwego poziomu wód gruntowych. W planie urządzenia lasu nie projektuje się melioracji odwadniających tego rodzaju grunty oraz innych wskazówek gospodarczych.

W sąsiedztwie większości opisywanych stanowisk przewiduje się wykonanie rębni zupełnych (oddz. 451a, 452b, 430a, 809f, 810a, 810c). Mogą one powodować zmiany w zlewni torfowisk – zmniejszenie transpiracji otaczających drzewostanów może wywołać krótkookresowe podniesienie się poziomu wody w torfowisku. Jednak zręby zupełne nie będą dochodziły do samej granicy torfowiska. Według zapisów zamieszczonych w POP bagna (podobnie jak wody) pozostaną otoczone pasem drzewostanu szer. 30-50 m, dlatego nie przewiduje się takiego oddziaływania. W bezpośrednim sąsiedztwie siedliska (oddz. 951d, 952n) planowane są także trzebieże późne, które nie wpłyną negatywnie na stan torfowisk.

Plan nie wpłynie negatywnie na siedlisko 7140.

9110 – kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*). Wszystkie płaty kwaśnych buczyn są w mniejszym lub większym stopniu zniekształcone – stan B (38%) lub C (62%).

W oddz. 402Ag, 1115l zaplanowano wykonanie rębni IIb, zaś w oddz. 835i – rębni IIIa. Na stanowiskach w oddz. 835i i 1115l drzewostan główny nadal buduje sosna. Buk tworzy drugie piętro lub podrosty o charakterze drugiego piętra. Na stanowisku w

oddz. 402Ag składy gatunkowe d-stanów nie są spinetyzowane i bardziej odpowiadają omawianemu siedlisku. Stało się tak dzięki cięciom i odnowieniom zapoczątkowanym w poprzednim okresie gospodarczym (obecnie KO). Konsekwencją wszystkich cięć będzie rozłożona w czasie przemiana pokoleniowa d-stanu, oparta na odnowieniu naturalnym wraz eliminacją gatunków niepożądanych (sosna, daglezcja). Zaplanowane rębnie, przy zastosowaniu odpowiednich składów gatunkowych odnowień zaproponowanych dla siedliska 9110 (prognoza – rozdz. 7.16, POP – rozdz. 12) przyspieszą przebudowę niewłaściwej struktury gatunkowej zbiorowiska i będą miały pozytywny wpływ na siedlisko.

Na około 47% powierzchni siedliska w omawianym terenie, wykonane zostaną cięcia pielęgnacyjne – trzebieże późne i czyszczenia późne. Czyszczenia poprawią strukturę gatunkową w oddz. 29d. Trzebieże mogą krótkookresowo i w niewielkim stopniu pogorszyć stan siedliska, przez przerwanie zwarcia koron i uszkodzenie mechaniczne gleby podczas zrywki. Nie przewiduje się znacząco negatywnego wpływu cięć pielęgnacyjnych na stan kwaśnych buczyn w Nadleśnictwie.

9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*).

Stan zbiorowisk grodu środkowoeuropejskiego (tylko taki zespół zinwentaryzowano w Nadleśnictwie) opisano jako A (1%), B (33%) i C (66%), co świadczy o ich średniej, często niezbyt naturalnej strukturze. Siedlisko w stanie A znajduje się głównie w oddz. 266d (2,64 ha) i punktowo w oddz. 266f (0,27 ha). W pierwszym z nich zabiegów nie zaplanowano, w drugim zaplanowano trzebież późną. Z wykonania trzebieży we wskazanej części wydzielenia powinno się zrezygnować. Głównymi formami zniekształceń spotykanych tu grądów są: pinetyzacja, juwenalizacja, neofityzacja runa i drzewostanu.

W 22 wydzieleniach z siedliskiem 9170 (na ponad 30% powierzchni siedliska) zaplanowano rębnie złożone: II (oddz. 1w, 1y, 2h, 6g, 16h, 28b, 133j, 150c, 271c, 300g obr. Oborniki, 402Ag obr. Kiszewo), IIIa (oddz. 37c . Oborniki, 918n obr. Obrzycko), IIIb (oddz. 149b, 150d, 150f, 165f, 269b, 271d, 275c obr. Oborniki, 403Aa obr. Kiszewo) i IVd (oddz. 7a obr. Oborniki) razem z odnowieniem. Prawie wszystkie wymienione rębnie oprócz zabiegów planowanych w oddz. 7a, 37c, 265f, 271d i 918n, to kontynuacje czynności zapoczątkowanych w ubiegłym okresie gospodarczym (klasy odnowienia). Generalnie składy gatunkowe d-stanów odpowiadają omawianemu siedlisku w większości wydzielen (wyjątkami są stanowiska w oddz. 37c, 265f, 275c, 403Aa, gdzie przeważa sosna i 918n gdzie przeważa brzoza brodawkowata). W tych właśnie miejscach korzyść z wykonania rębni powinna być największa. Konsekwencją wszystkich opisywanych cięć będzie rozłożona w czasie przemiana pokoleniowa d-stanu, oparta w części na odnowieniu naturalnym (rębnie II, III i IV) wraz eliminacją gatunków niepożądanych (sosna, świerk, daglezcja). Oddziaływanie

planu będzie tu krótkoterminowo niekorzystne, lecz w długim okresie nie przyniesie szkody, a same d-stany będą bardziej zróżnicowane pod względem struktury wiekowej i przestrzennej.

Czyszczenia są zaprojektowane na powierzchni 96,14 ha (uprawy i w młodniki). Pozwolą one dalej kształtować skład gatunkowy drzewostanów w fazie juvenilnej. Trzebieże zaplanowane na 64,25 ha powierzchni siedliska 9170 mogą mieć wpływ krótkookresowo negatywny (rozluźnienie zwarcia, naruszenie wierzchnich warstw gleby podczas zabiegu). Z drugiej strony wpływ cięć pielęgnacyjnych może korzystnie zmieniać strukturę gatunkową drzewostanu (np. poprzez zmniejszanie udziału neofitów i sosny). Zabiegi te nie spowodują zmniejszenia powierzchni ani zmiany zasięgu siedliska. Brak tu znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko.

9190 – pomorski kwaśny las brzożowo-dębowy (*Betulo-Quercetum*). Na gruntach Nadleśnictwa siedlisko 9190 zajmuje powierzchnię 46,62 ha. Jego identyfikatorem są tu zbiorowiska kwaśnych dąbrów. Są to formy mniej lub bardziej zdegenerowane, w których obserwuje się głównie juvenalizację, pinetyzację i neofityzację d-stanu. Nie stwierdzono stanowiska tego siedliska w stanie A.

Na 28% powierzchni siedliska kwaśnych dąbrów planowane są rębnie zupełne – Ib (oddz. 39i obr. Oborniki) i rębnie złożone – IIa (28b, 30g obr. Oborniki) i IIIa (28i, 37b, 38b obr. Oborniki). Rębnia zupełna (pow. 1,81 ha) dotyczy wydzielenia z dominującym w pierwszym piętrze drzewostanem sosnowym. Rębnia ta pozwoli na szybką eliminację spinetyzowanego drzewostanu i zastąpienie go nowym, odpowiednim dla kwaśnych dąbrów (z wykorzystaniem istniejących nalotów, podrostów i drugiego piętra zgodnych z siedliskiem). Efekt tej rębni będzie niekorzystny w średnim terminie, lecz w dłuższym okresie okaże się pozytywny. Zalecane jest pozostawienie dużych grup drzew (z najstarszymi dębami) na zrębie.

W przypadku pozostałych projektowanych rębni sytuacja jest zbliżona do tej jak z rębniami na siedlisku 9170. Prawie wszystkie (oprócz rębni IIIa w wydz. 37b) są kontynuacjami zabiegów zapoczątkowanych w ubiegłym okresie gospodarczym (klasy odnowienia w trakcie przebudowy drzewostanów). W wydz. 37b także konieczna jest przebudowa drzewostanów sosnowych na dąbrowy. Generalnie w wydzieleniach objętych zaplanowanymi rębniami nastąpi rozłożona w średnim okresie czasowym (do 20 lat) zmiana pokoleniowa i gatunkowa (wprowadzenie wartościowych domieszek) w tych drzewostanach.

Wpływ planu urządzenia lasu nie będzie negatywny, jeśli w odnowieniach uwzględną się odpowiedni skład gatunkowy dla siedliska 9190-2 i pozostawi się na zrębach kępy najstarszych, najbardziej wartościowych dla tego siedliska fragmentów drzewostanów.

Na blisko 75% powierzchni siedliska planowane są zabiegi pielęgnacyjne – głównie czyszczenia. Duży udział zaplanowanych czyszczeń jest efektem zainicjowania i kontynuacji wcześniej wymienionych rębni, a także wynika z przewagi drzewostanów dębowych w fazie juvenilnej nad starodrzewiami. Przewidywane efekty projektowanych czyszczeń i trzebieży są takie same jak w przypadku grądów (9170). Ogólnie odpowiednie wykonanie zabiegów (promujące dęby kosztem innych gatunków, szczególnie sosny) może długoterminowo polepszyć stan siedliska 9190.

Plan urządzenia lasu nie wywiera znacząco negatywnego wpływu na siedlisko 9190 w N-ctwie Oborniki.

91D0 – bory i lasy bagiennie (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagiennie lasy borealne). Jedno stanowisko brzezin bagiennych (91D0-1 w części oddz. 508a) i dwa olsów torfowcowych zinwentaryzowano w części wydzieleń 508a, 701h). Siedlisko 91D0 w Nadleśnictwie zajmuje ogólną powierzchnię 3,75 ha. Zniekształcenia obu płatów olsów torfowcowych to pinetyzacja, brzezin bagiennych – przesuszenie gleb. W wydz. 508a nie zaplanowano żadnych wskazówek gospodarczych. W wydz. 701h planowana jest TW (wskazane usuwanie sosny i świerków na powierzchni siedliska). W sąsiedztwie granic siedliska planowana jest też Rb Ib (wydz. 508f). Zabiegi te nie będą miały większego wpływu na rozpatrywane stanowiska borów i lasów bagiennych. Jedynie przy bardzo intensywnych cięciach rębnych mogłoby dojść do krótkotrwałego, nieznacznego podniesienia się wód gruntowych, co wpłynęłoby raczej korzystnie na zachowanie cennych stanowisk tego siedliska. Jednak efektu takiego się nie przewiduje, ponieważ zaleca się ze względów ochronnych pozostawienie pasa drzewostanu (szer. 30-50 m) w wydz. 508f od strony stanowiska brzezin bagiennych (508a). Nie planuje się żadnych odwodnień na terenie siedliska, ani w ich bliższym czy dalszym sąsiedztwie.

Plan urządzenia lasu nie będzie negatywnie oddziaływał na siedlisko 91D0 położone na gruntach N-ctwa Oborniki.

91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnetum glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe). Prawie wszystkie stanowiska siedliska 91E0 w Nadleśnictwie Oborniki (poza obszarami Natura 2000) stanowią łągi olszowe i olszowo-jesionowe *Fraxino-Alnetum* (91E0b). Wyjątkiem jest jedyne w Nadleśnictwie stanowisko siedliska 91E0a reprezentowane przez zbiorowisko *Populetum albae* w oddz. 862b (obr. Oborniki) na powierzchni 0,39 ha. W miejscu tym nie przewidziano zabiegów – ostoja ksylobiontów. Stan wszystkich wydzieleń 91E0b został oceniony jako B (ok. 50% pow.) lub C (ok. 50% pow.). Znaczna część siedlisk łągów jest więc w różnym

stopniu zniekształcona na skutek juwenalizacji, neofityzacji runa i drzewostanu, czy przesuszenia gleb.

Zaledwie na ok. 1% powierzchni siedliska przyrodniczego 91E0 zaplanowano wykonanie rębni: zupełnej (Ib) w oddz. 1055a i złożonej (IIIb) w oddz. 826g (obr. Oborniki). Łęg w oddz. 1055a zajmujący powierzchnię 0,27 ha (stanowisko punktowe) faktycznie ze względu na swoje położenie w wydzieleniu (przy granicy z łąkami) nie jest zagrożony i nie zostanie wycięty.

Negatywny wpływ użytkowania lasu w przypadku rębni złożonych (IIIb) na drugim stanowisku siedliska będzie najmniejszy i tylko krótkotrwały. Cięcia rębne nie spowodują zmniejszenia powierzchni siedliska w Nadleśnictwie. Planowane odnowienia wpływają długoterminowo korzystnie na siedlisko – są niezbędne do jego prawidłowej odbudowy.

Cięcia pielęgnacyjne planowane są na zaledwie 26% powierzchni siedliska. Ich wpływ jest podobny jak w przypadku opisywanych wcześniej siedlisk leśnych. Zabiegi te nie mają znacząco negatywnego wpływu na stan siedliska. Nie oddziałują na jego zasięg i powierzchnię.

Stan całości siedliska 91E0 w N-ctwie nie pogorszy się znacząco.

91F0 – łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*). W większości łęgów 91F0 zdiagnozowano stan siedliska C (89 % pow. całkowitej siedliska). Łęgi w stanie B zajmują pozostałą powierzchnię. Znaczna część siedlisk łęgów dębowo-wiązowo-jesionowych jest w różnym stopniu zniekształcona (monotypizacja olszą, juwenalizacja, neofityzacja runa i drzewostanu oraz rubietyzacja).

W 14 wydzieleniach z siedliskiem 91F0 zaplanowano rębnie: zupełne – Ib w oddz. 7Af (obr. Oborniki), 491h (obr. Kiszewo) i złożone wraz z odnowieniem lasu (łącznie ok. 30% pow. siedliska) – II w oddz. 2b, 2d, 140b, 150c, 151f (obr. Oborniki), IIIb w oddz. 1ax, 3c, 150d, 150f, 151a, 826g (obr. Oborniki) i IVd w oddz. 151i (obr. Oborniki). W wydzieleniach, w których zaplanowano rębnie zupełne dominują drzewostany olszowe lub olszowo-świerkowe. Siedliska 91F0 choć zajmują tylko mniejszą część tych wydzieleni powinny zostać przebudowane. Rębnia Ib umożliwi szybką eliminację zmonopityzowanych i spinetyzowanych drzewostanów i zastąpienie ich nowymi, odpowiednimi dla łęgów dębowo-wiązowo-jesionowych (z wykorzystaniem istniejących nalotów, podrostów i drugiego piętra zgodnych z siedliskiem). Efekt tej rębni będzie niekorzystny w średnim terminie, lecz w dłuższym okresie okaże się pozytywny. Zalecane jest pozostawienie grup drzew na zrębach (5-10% pow. zrębów) o składzie gatunkowym odpowiednim dla siedliska 91F0.

Większość planowanych rębni złożonych to kontynuacja zabiegów prowadzonych w zeszłym okresie gospodarczym (klasa odnowienia drzewostanów). Drzewostany są już

częściowo przebudowane i większym stopniu zgodne z siedliskiem. Zaleca się pozostawienie dużych kęp starych drzew (gatunki zgodne z siedliskiem).

Ogólnie długookresowy wpływ rębni złożonych na siedlisko 91F0 nie będzie niekorzystny – rozłożona w średnim okresie czasu przemiana pokoleń połączona (w niektórych wydzieleniach) z przebudową składu gatunkowego d-stanu na właściwy.

Cięcia pielęgnacyjne głównie czyszczenia (46% powierzchni analizowanych łągów) są planowane w juvenilnych fazach drzewostanów łągowych. Trzebieże późne mają według planu objąć ok. 20% powierzchni analizowanych łągów. Krótkookresowy negatywny wpływ tych zabiegów ma małe nasilenie i znikomy wpływ na siedlisko.

Wskazówki gospodarcze zapisane w planie urządzenia lasu nie spowodują zmniejszenia powierzchni ani zasięgu siedliska 91F0.

91T0 – sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*). Siedlisko jest zachowane w średnim stanie (ocena B – 29%, C – 71% pow. siedliska) na powierzchni 4,80 ha.

Na dwóch punktowych stanowiskach w stanie B planowane są rębnie zupełne (Ib) – oddz. 478a (obr. Kiszewo), 949h (obr. Obrzycko). Samo wycięcie drzewostanów sprzyja rozwojowi chrobotków (odsłonięcie dna lasu), lecz niszczące dla nich są działania zaburzające powierzchnię gleby i runo, np. zrywka czy wyorywanie pasów pod odnowienia. Należałoby też usunąć ze zrębów całą wyciętą biomasę (łącznie z gałęziami), aby nie wzbogacać gleb w materię organiczną.

Według zalecanych metod ochrony (poradniki ochrony siedlisk i gatunków) najlepiej zachowane płaty siedliska 91T0 powinny być wyłączone z użytkowania i zabiegów pielęgnacyjnych i przynajmniej tymczasowo biernie chronione. Stanowiska objęte rębnią ze względu na ich niezły stan i niewielką powierzchnię płatów (0,04 i 0,49 ha) zaleca się ominąć przy wykonywaniu cięć.

W większości pozostałych wydzielen z borami chrobotkowymi zaplanowano wykonanie trzebieży wczesnych lub późnych. Zabiegi te mogą mieć średniookresowo negatywny wpływ na siedlisko. Po wykonanych cięciach należy umiejętnie prowadzić zrywkę drewna (w miarę możliwości omijać płaty chrobotków) i usunąć z powierzchni wydzielen całą wyciętą biomasę (łącznie z gałęziami). Po wykonanych cięciach dochodzi do prześwietlenia d-stanu, a większy dostęp światła do dna lasu sprzyja rozwojowi chrobotków. Zabiegi trzebieżowe nie wpłyną znacząco negatywnie na stan i zasięg siedliska 91T0.

Tabela 43. Zestawienie powierzchniowe siedlisk przyrodniczych i zaplanowanych zabiegów na gruntach Nadleśnictwa Oborniki poza obszarami ochrony siedlisk

Kod	Powierzchnia	Zaplanowane	Powierzchnia	Uwagi,
siedliska	siedliska [ha]	zabiegi	zabiegu [ha]	wnioski do prognozy
3150	16,51	Brak		Brak zabiegów i większego wpływu planu na siedlisko.
6120	10,00	Brak		Brak zabiegów i większego wpływu planu na siedlisko.
6410	15,63	Brak		Brak zabiegów i większego wpływu planu na siedlisko.
6430	2,79	Brak		Brak zabiegów i większego wpływu planu na siedlisko.
6510	137,63	Brak		Brak zabiegów i większego wpływu planu na siedlisko.
7140	9,26	Brak		Brak zabiegów i większego wpływu planu na siedlisko.
9110	11,81	Rębnie złożone	5,18	Rębnie złożone: IIb (oddz. 402Ag, 11151), IIIa w oddz. 835i. Konsekwencją wszystkich cięć będzie rozłożona w czasie przemiana pokoleniowa d-stanu, oparta na odnowieniu naturalnym wraz eliminacją gatunków niepożądanych (sosna, daglezja). Zaplanowane rębnie, przy zastosowaniu odpowiednich składów gatunkowych odnowień zaproponowanych dla siedliska 9110 przyspieszą przebudowę niewłaściwej struktury gatunkowej zbiorowiska i będą miały pozytywny wpływ na siedlisko.
		Odnowienia	2,12	Wpływ długookresowo dodatni przy zastosowaniu odpowiednich dla siedliska składów gatunkowych.
		Cięcia pielęgnacyjne	5,57	Czyszczenia poprawią strukturę gatunkową w oddz. 29d. Trzebieże mogą krótkookresowo i w niewielkim stopniu pogorszyć stan siedliska, przez przerwanie zwarcia koron i uszkodzenie mechaniczne gleby podczas zrywki.
9170	260,50	Rębnie złożone	74,84	Rębnie złożone: II (oddz. 1w, 1y, 2h, 6g, 16h, 28b, 133j, 150c, 271c, 300g obr. Oborniki, 402Ag obr. Kiszewo), IIIa (oddz. 37c . Oborniki, 918n obr. Obrzycko), IIIb (oddz. 149b, 150d, 150f, 165f, 269b, 271d, 275c obr. Oborniki, 403Aa obr. Kiszewo) i IVd (oddz. 7a obr. Oborniki). Konsekwencją wszystkich opisywanych cięć będzie rozłożona w czasie przemiana pokoleniowa d-stanu, oparta w części na odnowieniu naturalnym (rębnie II, III i IV) wraz eliminacją gatunków niepożądanych (sosna, świerk, daglezja). Oddziaływanie planu będzie tu krótkoterminowo niekorzystne, lecz w długim okresie nie przyniesie szkody, a same d-stany będą bardziej zróżnicowane pod względem struktury wiekowej i przestrzennej.
		Odnowienia	34,64	Wpływ długookresowo dodatni przy zastosowaniu odpowiednich dla siedliska składów gatunkowych.
		Cięcia pielęgnacyjne	160,39	Wpływ krótkookresowo negatywny (rozluźnienie zwarcia, naruszenie wierzchnich warstw gleby podczas zabiegu). Z drugiej strony wpływ cięć pielęgnacyjnych może korzystnie zmieniać strukturę gatunkową drzewostanu (np. zmniejszanie udziału neofitów i sosny). Brak znacząco negatywnego wpływu planu na siedlisko.
9190	46,62	Rębnie zupełne	1,81	Rb Ib (oddz. 39i obr. Oborniki) dotyczy wydzielenia z dominującym w pierwszym piętrze drzewostanem sosnowym. Rębnia ta pozwoli na szybką eliminację spinetyzowanego drzewostanu i zastąpienie go nowym, odpowiednim dla kwaśnych dąbrów (z wykorzystaniem istniejących nalotów, podrostów i drugiego piętra zgodnych z siedliskiem). Efekt tej rębni będzie niekorzystny w średnim terminie, lecz w dłuższym okresie okaże się pozytywny. Zalecane jest pozostawienie dużych grup drzew (z najstarszymi dębami) na zrębie.
		Rębnie złożone	11,17	Rębnie złożone: IIa (28b, 30g obr. Oborniki) i IIIa (28i, 37b, 38b obr. Oborniki). Prawie wszystkie rębnie są kontynuacjami zabiegów zapoczątkowanych w ubiegłym okresie gospodarczym (klasy odnowienia w trakcie przebudowy

Kod	Powierzchnia	Zaplanowane	Powierzchnia	Uwagi,
siedliska	siedliska [ha]	zabiegi	zabiegu [ha]	wnioski do prognozy
				drzewostanów). Oddziaływanie planu będzie tu krótkoterminowo niekorzystne, lecz w długim okresie nie przyniesie szkody, a same d-stany będą bardziej zróżnicowane pod względem struktury wiekowej i przestrzennej.
9190		Odnowienia	8,08	Wpływ długookresowo dodatni przy zastosowaniu odpowiednich dla siedliska składów gatunkowych.
		Cięcia pielęgnacyjne	34,74	Duży udział zaplanowanych czyszczeń jest efektem zainicjowania i kontynuacji wcześniej wymienionych rębni, a także wynika z przewagi drzewostanów dębowych w fazie juvenilnej nad starodrzewiami. Podczas wykonywania cięć trzebieżowych następuje rozluźnienie zwarcia drzewostanów i naruszenie wierzchnich warstw gleby, co może wpływać krótkookresowo negatywnie na siedlisko. Z drugiej strony zabiegi te dotyczą też drzewostanów o niewłaściwym dla siedliska składzie gatunkowym (np. z przewagą sosny). W wymienionych stanowiskach odpowiednie wykonanie zabiegów (promujące dęby kosztem innych gatunków) może długoterminowo polepszyć stan siedliska 9190.
91D0	3,75	Brak	-	Brak zabiegów i większego wpływu planu na siedlisko.
91E0	105,15	Rębnie zupełne	0,27	Łęg w oddz. 1055a faktycznie ze względu na swoje położenie w wydzieleniu (przy granicy z łąkami) nie jest zagrożony i nie zostanie wycięty.
		Rębnie złożone	0,90	Rębnia złożona: IIIb w oddz. 826g (obr. Oborniki). Negatywny wpływ użytkowania lasu jest w przypadku rębni złożonych najmniejszy i będzie tylko krótkotrwały.
		Odnowienia	1,82	Wpływ długookresowo pozytywny – wprowadzenie właściwych składów gatunkowych.
		Cięcia pielęgnacyjne	27,86	Zabiegi mogą wpływać krótkookresowo niekorzystnie na stan siedlisk (mogą ujemnie wpływać na strukturę drzewostanu i wierzchnie poziomy glebowe – zrywka pozyskanego drewna, a także zmniejszać zasoby martwego drewna).
91F0	115,86	Rębnie zupełne	0,96	Rębnie Ib zaplanowano w oddz. 7Af (obr. Oborniki) i 491h (obr. Kiszewo). Rębnia ta umożliwi szybką eliminację zmonopityzowanych i spinetyzowanych drzewostanów i zastąpienie ich nowymi, odpowiednimi dla łągów dębowo-wiązowo-jesionowych (z wykorzystaniem istniejących nalotów, podrostów i drugiego piętra zgodnych z siedliskiem). Efekt tej rębni będzie niekorzystny w średnim terminie, lecz w dłuższym okresie okaże się pozytywny. Zalecane jest pozostawienie grup drzew na zrębach (5-10% pow. zrębu) o składzie gatunkowym odpowiednim dla siedliska 91F0.
		Rębnie złożone	33,28	Rębnie złożone: II w oddz. 2b, 2d, 140b, 150c, 151f (obr. Oborniki), IIIb w oddz. 1ax, 3c, 150d, 150f, 151a, 826g (obr. Oborniki) i IVd w oddz. 151i (obr. Oborniki). Większość planowanych rębni złożonych to kontynuacja zabiegów prowadzonych w zeszłym okresie gospodarczym (klasa odnowienia drzewostanów). Drzewostany są już częściowo przebudowane i większym stopniu zgodne z siedliskiem. Zaleca się pozostawienie dużych kęp starych drzew (gatunki zgodne z siedliskiem).
		Odnowienia	15,80	Wpływ długookresowo pozytywny – wprowadzenie właściwych składów gatunkowych.
		Cięcia pielęgnacyjne	77,56	Czyszczenia (46% powierzchni analizowanych łągów) są planowane w juvenilnych fazach drzewostanów łągowych. Trzebieże późne mają według planu objąć ok. 20% powierzchni analizowanych łągów. Ogólnie wpływ krótkookresowo negatywny o małym nasileniu.
91T0	4,80	Rębnie zupełne	0,53	Rębnie zupełne (Ib) są planowane w oddz. 478a (obr. Kiszewo) i 949h (obr. Obrzycko). Samo wycięcie drzewostanów sprzyja rozwojowi chrobotków (odsłonięcie

Kod	Powierzchnia	Zaplanowane	Powierzchnia	Uwagi,
siedliska	siedliska [ha]	zabiegi	zabiegu [ha]	wnioski do prognozy
				dna lasu), lecz niszczące dla nich są działania zaburzające powierzchnię gleby i runo, np. zrywka czy wyorywanie pasów pod odnowienia. Stanowiska objęte rębnią ze względu na wielkość ich płatów (0,04 i 0,49 ha) zaleca się ominąć przy wykonywaniu cięć.
		Cięcia pielęgnacyjne	0,98	TW lub TP mogą mieć średniookresowo negatywny wpływ na siedlisko. Po wykonanych cięciach należy umiejętnie prowadzić zrywkę drewna (w miarę możliwości omijać płaty chrobotków) i usunąć z powierzchni wydzieleń całą wyciętą biomasę (łącznie z gałęziami). Jednocześnie po wykonanych cięciach dochodzi też do prześwietlenia d-stanu, a większy dostęp światła do dna lasu sprzyja rozwojowi chrobotków. Zabiegi trzebieżowe nie wpłyną znacząco negatywnie na stan i zasięg siedliska 91T0.

7.18 Przewidywane oddziaływanie na integralność obszarów natura 2000

Przez integralność obszaru Natura 2000 rozumie się spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zostały wyznaczone obszary Natura 2000.

Zapisy planu nie zmieniają sposobu użytkowania gruntów omawianego terenu, przez co nie powodują zmian w zasięgu i powierzchni poszczególnych ekosystemów występujących w obszarach programu Natura 2000.

Jak wynika z analizy zamieszczonej w poprzednich rozdziałach, zapisy planu urządzenia lasu nie powodują istotnej zmiany stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz populacji zwierząt i ich siedlisk stanowiących przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000. Właściwą ochronę obszarów Natura 2000, niezależnie od zapisów planu urządzenia lasu, zapewnia zaangażowanie Nadleśnictwa Oborniki i Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu w problematykę ochrony przyrody. Świadczą o tym takie działania jak zaangażowanie w ochronę stanowisk ptaków strefowych, przeprowadzenie inwentaryzacji siedlisk i gatunków Natura 2000, prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie ze standardami certyfikacji FSC.

W projekcie planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Oborniki brak zabiegów mogących naruszyć integralność obszarów.

8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w planie oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie jego negatywnych oddziaływań na środowisko

Generalnie zapisy planu urządzenia lasu nie zawierają zaleceń, które powodują znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko lub obszary Natura 2000. Najbardziej niekorzystne mogą okazać się planowane cięcia w miejscach gniazdowania najrzadszych i najcenniejszych chronionych gatunków ptaków w „Puszczy Noteckiej”. W miejscach tych konieczne będzie ich wykonanie poza okresem lęgowym ptaków.

Poniżej opisano elementy planu mogące wywierać niekorzystny wpływ na cenne składniki przyrody znajdujące się w obszarach chronionych i poza nimi. Nie wykazano potrzeby zastosowania rozwiązań alternatywnych. Opisano natomiast sposoby ograniczenia niekorzystnych dla środowiska zapisów planu. Oprócz wskazówek szczegółowych wspomniano jeszcze o zagrożeniach i sposobach ich uniknięcia bardziej ogólnych, nie odnoszących się do konkretnych lokalizacji, lecz nie mniej istotnych dla obecnych i być może przyszłych siedlisk przyrodniczych, a także chronionej fauny i flory całego Nadleśnictwa.

W przypadku odnowień w miejscach gdzie stwierdzono siedlisko przyrodnicze należy stosować specjalne składy gatunkowe, zaprojektowane dla poszczególnych siedlisk programu Natura 2000. Składy te odpowiadają naturalnej strukturze gatunkowej zbiorowisk leśnych. Ich stosowanie zabezpiecza ochronę siedlisk.

Tabela 44. Obszary negatywnego wpływu planu na środowisko i propozycje sposobów ich ograniczenia

Obszar negatywnego wpływu	Negatywne oddziaływanie	Sposoby ograniczenia negatywnego oddziaływania
Bagno zwyczajne – oddz. 515d (pielęgnacja upraw) Paprotka zwyczajna – oddz. 501c, 817b, 1014a (TP) Widłak goździsty – oddz. 500c, 511d (TP) Widłak jałowcowaty – oddz. 420b, 741j (TP), 770c (TW) Widłak spłaszczony oddz. 412b (TP)	Bezpośrednie – niszczenie roślin	Zaleca się nie prowadzić zabiegów w płatach tych roślin.
Bluszcz pospolity – oddz. 18d (TP), 402Ag (RbIIb), oddz. 515b (Rb IIIa), Jarząb brekinia – oddz. 5d (RbIIIb) Kruszczyk szerokolistny – oddz. 490d, 917h (RbIIIa) Lilia złotogłów – oddz. 1069b (RbIIIa) Marzanka wonna – oddz. 6g, 151c (Rb IIa), 7a (Rb IIIb) Paprotka zwyczajna – oddz. 411j (Rb)	Bezpośrednie – niszczenie roślin	Wskazane pozostawienie grupy drzew wokół płatów lub osobników chronionego gatunku.

Obszar negatywnego wpływu	Negatywne oddziaływanie	Sposoby ograniczenia negatywnego oddziaływania
Ib) Pomocnik baldaszkowy – oddz. 947a (TP) Widłak cyprysowy – oddz. 58b (Rb Ib) Widłak goździsty – oddz. 42b, 65f, 750h (Rb Ib) Widłak jałowcowaty – oddz. 65g, 461b, 567a (Rb Ib), 959b (Rb IIIa) Widłak spłaszczony – oddz. 65g (Rb Ib) Jaskier wielokwiatowy – oddz. 28b (Rb IIa) Pięciornik biały – oddz. 1069g (Rb IIIb)		
Kruszczyk szerokolistny – oddz. 16l, 16m, 130d, 819n (TP), 816g, 816j (TW) Lilia złotogłów – oddz. 423h, 866o, 868c, 869g (TP) Listera jajowata – oddz. 143f, 143g (TP) Pierwiosnka lekarska – oddz. 816b (trzebież) Dzwonek brzoskwiniolistny – oddz. 264k, 1077c (TP) Fiołek przedziwny – oddz. 17j, 120t, 266d (TP) Pajęcznica gałęzista – oddz. 792b (TP) Pięciornik biały – oddz. 1035k (TP) Przytulia leśna – oddz. 16j (TW), 792b (TP)	Bezpośrednie – niszczenie roślin	Zaleca się wykonywanie zabiegów w okresie od października do marca
Oddz. 111f, 112c (obr. Oborniki) – miejsca gniazdowania kani czarnej	Bezpośrednie – płoszenie ptaków podczas wyprowadzenia lęgów.	Złożenie wniosku o objęcie ochroną strefową zinwentaryzowanych lęgowisk.
Oddz. 111k, 112b, 112d, 112f (obr. Oborniki) – strefa do 200 m od miejsc gniazdowania kani czarnej	Bezpośrednie – płoszenie ptaków podczas wyprowadzenia lęgów.	Wykonanie zabiegów CW, TP poza okresem lęgowym kani (od początku IX do końca II).
Oddz. 422c; 428b; 438a, 448d; 497a; 521b; 523a (obr. Kiszewo); oddz. 44b; 66d; 720b; 757m; 781a (obr. Oborniki); oddz. 945f (obr. Obrzycko) – miejsca lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe lelka kozodoja.	Bezpośrednie – płoszenie ptaków podczas wyprowadzenia lęgów.	Wykonanie zabiegów CW, CP i Rb Ib poza okresem lęgowym lelka (od IX do V).
Oddz. 403Ag, 404g, 406g; 446a; 448a; 466k; 471d; 487g; 503b; 512c (obr. Kiszewo), oddz. 791d, 792b (obr. Oborniki), oddz. 912c (obr. Obrzycko) – miejsca lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe dzięcioła czarnego.	Bezpośrednie – płoszenie ptaków podczas wyprowadzenia lęgów.	Wykonanie zabiegów CW, CP, TW, TP, Rb Ib i IIIa poza okresem lęgowym dzięcioła (od VIII do IV).
Oddz. 106h, 112c, 112d, 118a, 118i, 120f, 120t, 130f, 131t, 132p, 140c, 142a, 143g, 149b, 150d, 150f, 801b, 801d, 801f, 827i (obr. Oborniki) –	Bezpośrednie – płoszenie ptaków podczas wyprowadzenia lęgów.	Wykonanie zabiegów TP, Rb Iib, IIIa i IIIb poza okresem lęgowym dzięcioła (od VII do IV).

Obszar negatywnego wpływu	Negatywne oddziaływanie	Sposoby ograniczenia negatywnego oddziaływania
miejsca lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe dzięcioła średniego.		
Oddz. 428c; 448d; 449a; 449f; 465c; 466k; 467g; 468g; 469b; 473g; 473k; 475b; 505b; 509b; 510b; 510d; 523a; 524b; 525b; 528b (obr. Kiszewo), oddz. 753h; 754c; 773d; 789d; 790a (obr. Oborniki), oddz. 901a; 923a; 925a; 942a; 944a; 994d; 1011a (obr. Obrzycko) – miejsca lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe lęki.	Bezpośrednie – płoszenie ptaków podczas wyprowadzenia lęgów.	Wykonanie zabiegów CW, CP, TW, TP i Rb Ib poza okresem lęgowym lęki (od IX do III).
Oddz. 590m, 590s, 824Ah (obr. Kiszewo) – miejsca lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe jarzębatki	Bezpośrednie – płoszenie ptaków podczas wyprowadzenia lęgów.	Wykonanie zabiegów CW, CP poza okresem lęgowym jarzębatki (od VIII do IV).
Wydzielenia położone wzdłuż brzegów Warty, Wełny, Flinty i Kończaka (zasięg „Puszczy Noteckiej”), w których zaplanowano cięcia pielęgnacyjne i rębnie – aktualne i potencjalne miejsca gniazdowania gągoła, nurogęsia, zimorodka.	Bezpośrednie – niszczenie miejsc gniazdowania, płoszenie ptaków.	Pozostawianie nienaruszonego pasa przybrzeżnych zadrzewień w odległości min. 30m od brzegów wymienionych rzek.
W sąsiedztwie stanowisk lęgowych żurawia (ok. 100 m od lęgowisk) w oddz. 1074f, 1119j, 1119m (obr. Oborniki) zaplanowano cięcia pielęgnacyjne.	Bezpośrednie – płoszenie ptaków podczas wyprowadzenia lęgów.	Zabiegi te powinny być wykonane w okresie – od początku VIII do końca I (poza okresem lęgowym żurawia).
Zabiegi gospodarcze zaprojektowane w strefach ochronnych bociana czarnego, bielika i kani rudej.	Bezpośrednie – płoszenie ptaków podczas wyprowadzenia lęgów.	Zabiegi zaplanowane w wydzieleniach znajdujących się w strefa ochrony okresowej należy wykonać poza sezonem lęgowym.
Niewielkie płyty siedliska 91E0b w wydzieleniach: 124b, 769g – „Dolina Wełny”, 1061d – „Dąbrowy Obrzyckie” z zaplanowanymi rębiami złożonymi.	Bezpośrednie Pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych.	Zaleca się nie wykonywać cięć w miejscach występowania siedliska.
Niewielki płat siedliska 91F0 w wydzielaniu: 124b – „Dolina Wełny” z zaplanowanymi rębiami złożonymi..	Bezpośrednie Pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych..	Zaleca się nie wykonywać cięć w miejscu występowania siedliska.
Niewielki płat siedliska 9170 w wydzielaniu: 266f (obręb Oborniki) z zaplanowaną trzebieżą późną	Bezpośrednie Pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych.	Zaleca się nie wykonywać cięć w miejscu występowania siedliska.
2 punktowe stanowiska siedliska 91T0 w wydz. 478a (obr. Kiszewo), 949h (obr. Obrzycko) z zaplanowanymi rębiami zupełnymi (Ib).	Bezpośrednie Pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych.	Zaleca się nie wykonywać cięć w miejscach występowania siedliska.
Trzebieże zaplanowane w wydzielaniu, w których występuje siedlisko 91T0.	Bezpośrednie – średniookresowe. Pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych.	Należy usunąć całą wycięta biomasę (łącznie z gałęziami) w miejscach gdzie występują płyty siedliska 91T0. Wtedy wpływ zabiegu będzie pozytywny – polepszenie warunków świetlnych dla rosnących w dnie lasu chrobotków.
GTD niezgodne ze składem gatunkowym siedlisk przyrodniczych	Bezpośrednie – długookresowe.	Należy stosować specjalne składy gatunkowe zaprojektowane dla siedlisk

Obszar negatywnego wpływu	Negatywne oddziaływanie	Sposoby ograniczenia negatywnego oddziaływania
(szczególnie siedliska 9170, 9190, 91F0).	Pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych.	przyrodniczych zapisane w rozdz. 7.16 prognozy.
Cięcia pielęgnacyjne na siedliskach przyrodniczych 9170, 9190, 91F0 w drzewostanach z udziałem gatunków iglastych (głównie sosny, świerka) i liściastych (głównie brzozy, olszy, dębu czerwonego, akacji).	Bezpośrednie krótkookresowe. lecz z możliwością uzyskania pozytywnego wpływu – renaturalizacja zbiorowisk.	Promowanie gatunków liściastych: dębów w 9170, 9190 i 91F0, oraz wiązów i jesionów w 91F0 przez zwiększenie intensywności cięć w sośnie, świerku, brzozie, olszy i neofitach (trzebieże przekształceniowe).

9. Wykonawcy prac

Opracowanie wykonano w Pracowni Siedliskowej Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Poznaniu. Prace przygotowawcze do prognozy wykonał mgr inż. Michał Chudzicki, projekty map w GIS wykonała mgr inż. Karina Ostrowska-Gruszczewska. Analizę danych i prognozę oddziaływania planu wykonał mgr inż. Tomasz Adamski.

Nadzór i kontrolę nad całością prac sprawował Dyrektor BULiGL o/Poznań mgr inż. Zbigniew Cykowiak.

Wykonawca prognozy

mgr inż. Tomasz Adamski

Dyrektor Oddziału

mgr inż. Zbigniew Cykowiak

10. Literatura i materiały pomocnicze

1. Arcadis Ekokonrem sp. z o.o.(2010), Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019.
2. Antczak A., Buszko-Briggs M., Wronka M. i in. (2003): Natura 2000 w lasach Polski – skrypt dla każdego.
3. Atlas Rzeczypospolitej Polskiej – Główny Geodeta Polski, Warszawa 1999.
4. Atlas Podziału Hydrologicznego Polski – strona internetowa <http://www.kzgw.gov.pl/>.
5. BULiGL 2010: Inwentaryzacja Ornitologiczna Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 PLB300015 „Puszcza Notecka”;
6. Burzyński N. i in. 2003: Program Ochrony Środowiska Powiatu Szamotulskiego, Warszawa;
7. Chudzicki M. (BULiGL) 2005: Plan ochrony rezerwatu przyrody „Świetlista Dąbrowa” na okres 01.01.2006 – 31.12.2025, Poznań.
8. Chylarecki P., Sikora A., Ceniana Z. (2009): Monitoring ptaków lęgowych – poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywa Ptasią. Biblioteka Monitoringu Środowiska, Warszawa.
9. Gawroński A., Gawrońska A., Gąbka M. & Owsiany P. (2008): Plan ochrony rezerwatu przyrody „Bagno Chlebowo” na okres 1.1.2009 – 31.12.2028 r. Poznań.
10. Gromadzki M.: „Zakres ochrony ptaków i zasady gospodarowania na obszarach proponowanych do objęcia ochroną jako Obszary Specjalnej Ochrony, tworzone w ramach systemu NATURA 2000 w Polsce”, <http://www.wigry.win.pl/natura2000/ptaki.htm>
11. Gatunki strefowe RDLP w Poznaniu (01.2011), RDLP Poznań
12. Gwiazdowicz D.J.(red.) 2007: Ochrona przyrody w lasach – Ornatus, Poznań.
13. Instrukcja urządzania lasu (2003, 2011). Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.
14. Jackowiak B., Celka Z., Chmiel J., Latowski K., Żukowski W. (2007): „Red list of vascular flora of Wielkopolska (Poland)”. Biodiversity: Research and Conversation Vol. 8-8/2007.
15. Janyszek S., Łochyński M., Śliwa P. (2008): Plan ochrony rezerwatu przyrody „Promenada” położonego w Nadleśnictwie Oborniki sporządzony na okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2028 r., Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu Wydział Środowiska i Rolnictwa, Poznań.

16. Kondracki J. (2000) Geografia regionalna Polski. PWN. Warszawa
17. Koplński M. i in. (2011): Gmina Suchy Las; Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego; Część A – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, Suchy Las, wyd. BDK-INPLUS Sp. z o.o. Olsztyn.
18. Krysztofiak Z. 2010: Raport z inwentaryzacji miejsc występowania bobra europejskiego na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty PLH300003 Dąbrowy Obrzyckie BULiGL Poznań.
19. Krysztofiak Z., Bernard R. (2010): Raport z inwentaryzacji miejsc występowania zalotki większej na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty PLH300003 „Dąbrowy Obrzyckie” BULiGL, Poznań
20. Kukuła J., Magnuski K., Miś R., Ważyński B., Żółciak E. (1997): Zagadnienia praktyczne z urządzania Lasu. Wydawnictwo Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. Poznań.
21. Kusiak W. (2007): Program Gospodarczo-Ochronny dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego Puszcza Notecka, Międzychód (<http://www.cilp.lasy.gov.pl>).
22. Kusiak W., Dymek-Kusiak A. (2002): Puszcza Notecka (monografia przyrodniczo-gospodarcza), Poznań.
23. Liro A. (red.) (1995): Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA – Fundacja IUCN Poland, Warszawa.
24. Makomaska-Juchniewicz M., Perzanowska J.: Ogólne zalecenia dla ochrony typów siedlisk oraz gatunków zwierząt (poza ptakami) i roślin wymienionych w załącznikach I i II Dyrektywy Siedliskowej, przewidywane na terenach Specjalnych Obszarów Ochrony sieci Natura 2000 w Polsce – strona internetowa <http://natura2000.gdos.gov.pl>.
25. Matuszkiewicz J. M. (1993): Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne - Inst. Geogr. i Przem. Zagosp. PAN. Pr. Geogr. 158. Wrocław-Warszawa-Kraków.
26. Matuszkiewicz J. M. (2007): Regionalne optymalne składy gatunkowe drzewostanów w typach siedliskowych lasów i zespołach leśnych. Warszawa (mskr).
27. Matuszkiewicz J.M. (2007): Zespoły leśne Polski. Wyd. Naukowe PWN Warszawa.
28. Najbar B. (2000): Możliwości działań lokalnych w ochronie rodzimych gatunków płazów i gadów. Bociek, biuletyn Lubuskiego Klubu Przyrodników nr 3.
29. Pawlaczyk P. (2008): Natura 2000 – niezbędnik leśnika. Wydawnictwo Klubu Przyrodników Świebodzin 2008.
30. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Ryczywół na lata 2007-2020 (Załącznik do Uchwały Nr IX/58/2007 Rady Gminy Ryczywół z dnia 29 sierpnia 2007 roku), Ryczywół 2007.

31. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Obornickiego na lata 2005 – 2006, (z przedłużonym okresem programowania do 2013 roku), Oborniki, luty 2005.
32. Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Oborniki na okres 1.01.2002-31.12.2011, Tom I cz.I, II, III, BULiGL Oddz. Poznań, 2002.
33. Plan urządzenia rezerwatu „Dołęga” BULiGL Oddz. Poznań (1993).
34. Polska Czerwona Księga Zwierząt 2004:, <http://www.iop.krakow.pl/pckz/>; Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków
35. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny – strona internetowa <http://natura2000.gdos.gov.pl>.
36. Powszechna inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory Nadleśnictwa Oborniki (2007), Poznań.
37. Program ochrony przyrody (Tom I cz.2), Nadleśnictwo Oborniki, BULiGL Oddz. Poznań 2002;
38. Pułyk M. (red.) (2011): Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, WIOŚ Poznań.
39. PUP-L „Taxus” 2002: Operat glebowo-siedliskowy Nadleśnictwa Oborniki według stanu na 01.01.2002 r., Poznań.
40. Ratyńska H., Wojterska M., Brzeg A. 2010: Multimedialna encyklopedia zbiorowisk roślinnych Polski NFOSiGW, UKW, IETI.
41. Rezerwat „Bagno – Chlebowo”: http://webfronter.com/wielkopolska/Gmina_Ryczywol/menu3/Rezerwat_Bagna_Chlebowo/Rezerwat_Bagna_Lipa_quot_.html
42. Rosadziński S. 2010: Raport z inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty PLH300003 Dąbrowy Obrzyckie BULiGL Poznań.
43. Rutkowski P. 2009 – Natura 2000 leśnictwie. www.mos.gov.pl.
44. Sachanowicz K., Ciechanowski M (2005, 2008): Nietoperze Polski, MULTICO Oficyna Wydawnicza sp. z o.o., Warszawa.
45. Siedliskowe Podstawy Hodowli Lasu (2004): Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu, Warszawa.
46. Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000 – strona internetowa <http://natura2000.gdos.gov.pl>., <http://natura2000.eea.europa.eu/#>.
47. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020. Sejmik Województwa Wielkopolskiego, Poznań, 19 grudzień 2005.

48. Więcko E. red praca zbiorowa (1996). Słownik encyklopedyczny leśnictwa, drzewnictwa, ochrony środowiska, łowiectwa oraz dziedzin pokrewnych. Wydawnictwo SGGW. Warszawa.
49. Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. 2010: „Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce” OTOP, Marki.
50. Wiza K., Derc A. i in. (2011): Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Oborniki, Oborniki.
51. Woś A. 1999. Klimat Polski. Wyd. Naukowe PWN. Warszawa.
52. Wylegała P., Janyszek S., Kepel A., Dzieciółowski R. (2006): Ostoje przyrody o znaczeniu europejskim w Wielkopolsce. PTOP „Salamandra”, Poznań.
53. Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2010 r. – Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Warszawa, grudzień 2010.
54. Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2011 r., Lasy Państwowe, grudzień 2011.
55. Wyniki stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego rzek w ppk monitoringu operacyjnego w roku 2010 dla JCW, WIOŚ w Poznaniu 2011.
56. Zarządzenie nr 11A Dyrektora Generalnego LP w sprawie doskonalenia gospodarkim leśnej na podstawach ekologicznych z dnia 11 maja 1999 r. (Biul. LP Nr 6 (78), 1999).
57. Zarzycki K. (red.) Kaźmierczakowa R. (2001): Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Kraków: Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN.
58. Zasady hodowli lasu (2003, 2011). Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu, Warszawa.

11. Załączniki

Do niniejszej prognozy załączono:

1. Mapę obszarów chronionych oraz gatunków i siedlisk przyrodniczych Natura 2000 sporządzoną w skali 1:20 000 dla każdego obrębu Nadleśnictwa